

การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

นางสาวศิวพร อโนทัยสินทวี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

THE ACQUISITION OF ELECTRONIC BOOKS IN UNIVERSITY LIBRARIES

Miss Siwabhorn Anothaisintawee

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Library and Information Science

Department of Library Science

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โดย

สาขาวิชา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

นางสาวศิวพร อโนทัยสินทวี

บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬหการ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิสกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ทรงพันธ์ เจริมประยงค์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลธิชา สุทธินิรันดร์กุล)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ศิวพร อโนทัยสินทวี : การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย. (THE ACQUISITION OF ELECTRONIC BOOKS IN UNIVERSITY LIBRARIES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรรมสมิทธิ์, หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก วิธีการจัดหา ตลอดจนปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาในด้านภาษา ประเภท และสาขาวิชา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าห้องสมุด หรือบรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 105 แห่ง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 94 ชุด (ร้อยละ 89.52)

ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบไม่เปลี่ยนลายลักษณ์อักษร และใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยห้องสมุดทุกแห่งใช้เกณฑ์เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ โดยเป็นการเสนอแนะจากอาจารย์/นักวิจัย เป็นวิธีในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยยังใช้การทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นคู่มือ/แหล่งในการคัดเลือกอีกด้วย ในด้านวิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศ โดยคัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อที่มีให้ทดลองใช้บริการ ห้องสมุดส่วนใหญ่ทำการเชื่อมโยงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าจากหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เอง

สำหรับปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แหล่งที่ให้เปล่ามีน้อย

การวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวนเกือบทั้งหมดที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาเป็นภาษาอังกฤษ ประเภทฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และมีเนื้อหาอยู่ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

ปีการศึกษา 2556

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5380174322 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEYWORDS: THE ACQUISITION OF ELECTRONIC BOOKS / UNIVERSITY LIBRARIES

SIWABHORN ANOTHASINTAWEE: THE ACQUISITION OF ELECTRONIC BOOKS IN UNIVERSITY LIBRARIES. ADVISOR: ASST. PROF.PIMRUMPAI PREMSMIT, D.A., pp.

The objectives of this research were 1) to study the acquisition of electronic books in university libraries, in terms of, policy, budget, selection, acquisition methods and problems of electronic book acquisitions; and 2) to analyze the acquired electronic books in university libraries regarding language, type and subject.

This study was a survey research in which data was collected from questionnaires distributed to 105 university library directors or librarians responsible for electronic book acquisitions. There were 94 questionnaires returned (89.52%)

The results from the study indicate that most university libraries have unwritten electronic books acquisition policy and receive budget for electronic book acquisitions from the university income. The majority of them make the selection by considering electronic books content relevant to the universities' curriculum. The problems encountered by university libraries are at low and moderate level. The problem having the highest arithmetic mean score is limited sources of free electronic books.

The analysis of electronic books acquired reveals that most of them are in English, being electronic books database and in humanities.

Department: Library Science Student's Signature .....

Field of Study: Library and Information Science Advisor's Signature .....

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้กรุณาให้คำปรึกษาข้อคิด รวมถึงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และความปรารถนาดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ศรีบริสุทธิ์สกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล อาจารย์ ดร. อรุณช เศวตรรัตนเสถียร และอาจารย์ ดร.ทรงพันธ์ เจิมประยงค์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณหัวหน้าห้องสมุดหรือผู้รับผิดชอบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการทำวิจัยในครั้งนี้

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่น้องทุกคนให้ความห่วงใยและกำลังใจเสมอมา รวมถึงขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ทุกคนที่ให้คำแนะนำ กำลังใจ และความช่วยเหลือในการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดีจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ซ
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	5
1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตและประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	7
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 ปรัชญ่วรรณกรรม.....	10
2.1 ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	10
2.2 ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	11
2.3 การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	13
2.3.1 นโยบาย.....	13
2.3.2 งบประมาณ.....	15
2.3.3 การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	15
2.3.4 วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	18
2.3.5 ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	21
2.3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
3.1 การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	28
3.2 การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น.....	28
3.3 การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	28

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
3.5 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	41
4.2 ตอนที่ 2 การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	43
4.2.1 นโยบายสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	43
4.2.2 งบประมาณการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	45
4.2.3 การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	48
4.2.4 วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	54
4.3 ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	73
4.3.1 ปัญหาด้านนโยบาย.....	74
4.3.2 ปัญหาด้านงบประมาณ.....	77
4.3.3 ปัญหาด้านการคัดเลือก.....	80
4.3.4 ปัญหาด้านวิธีการจัดหา.....	83
4.3.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	88
4.4 ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา.....	89
4.4.1 ภาษาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล.....	89
4.4.2 สาขาวิชาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล.....	90
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	92
5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	93
5.1.1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	93
5.1.2 การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	94
5.1.3 ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์.....	106
5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	109
5.3 การวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา.....	111

5.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	113
5.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	113
5.6 แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต	114
รายการอ้างอิง.....	115
ภาคผนวก	120
ภาคผนวก ก	121
ภาคผนวก ข	132
ภาคผนวก ค	134
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	152

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	29
ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย	38
ตาราง 3 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	43
ตาราง 4 การกำหนดนโยบายที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	45
ตาราง 5 แหล่งงบประมาณสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุด มหาวิทยาลัย	46
ตาราง 6 จำนวนงบประมาณต่อปีที่ใช้จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุด มหาวิทยาลัย	48
ตาราง 7 เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุด มหาวิทยาลัย	50
ตาราง 8 วิธีการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย	52
ตาราง 9 คู่มือ/แหล่งในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุด มหาวิทยาลัย	54
ตาราง 10 วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย	55
ตาราง 11 ลักษณะการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย	56
ตาราง 12 วิธีการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย	57
ตาราง 13 ข้อกำหนดการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย	61
ตาราง 14 เหตุผลในการคัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	63
ตาราง 15 วิธีติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุด มหาวิทยาลัย	64
ตาราง 16 การให้บริการของแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุด มหาวิทยาลัย	66
ตาราง 17 แหล่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าที่ห้องสมุดทำการเชื่อมโยง จำแนกตาม ประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย	67
ตาราง 18 วิธีรวบรวมและจัดทำการเชื่อมโยงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่า จำแนกตามประเภท ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	68

ตาราง 19 ความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง จำแนกตามประเภทของห้องสมุด มหาวิทยาลัย	69
ตาราง 20 การผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภายในมหาวิทยาลัยที่ห้องสมุดสังกัด จำแนกตามประเภท ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	73
ตาราง 21 ปัญหาด้านนโยบาย จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	76
ตาราง 22 ปัญหาด้านงบประมาณ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	79
ตาราง 23 ปัญหาด้านการคัดเลือก จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย.....	82
ตาราง 24 ปัญหาด้านวิธีการจัดหา จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย	85
ตาราง 25 ภาษาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล.....	90
ตาราง 26 สาขาวิชาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล	91

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีหน้าที่หลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ การสอน การวิจัย ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และบริการทางวิชาการแก่สถาบันอุดมศึกษาและแก่สังคม ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต (สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย 2544) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นสื่อตีพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ครบถ้วน ตามความจำเป็นและอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนองตอบภาระหน้าที่ หลักสูตร การสอน การวิจัย และกิจกรรมต่างๆ ของสถาบันต้นสังกัด ในการจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ ต้องมีหลักเกณฑ์ และมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการจัดเก็บอย่างมีระบบ เพื่อให้สามารถสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการสารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และสอดคล้องกับพันธกิจของสถาบัน

ในปัจจุบัน การแพร่หลายของอินเทอร์เน็ตทำให้ผู้ใช้มีความคาดหวังที่จะเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลาจากทุกสถานที่ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นสื่อที่ผลิต จัดเก็บ ค้นคืน และเผยแพร่โดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลได้ในปริมาณมหาศาล จึงสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดจัดให้บริการ คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (eBooks) วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-journal) แฟ้มอิเล็กทรอนิกส์ (electronic files) แฟ้มภาพ (image files) เว็บไซต์ (websites) และฐานข้อมูล (databases) (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2552) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่กำลังทวีความสำคัญในประชาคมมหาวิทยาลัย คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Polanka 2011)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผลิตขึ้นครั้งแรกในปี 1971 ภายใต้โครงการกูเทนเบิร์ก ที่ University of Illinois ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นโครงการที่ก่อตั้งโดย Michael S. Hart จัดทำขึ้นเพื่อจัดเก็บสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออื่นๆ เช่น รูปภาพ เสียง ลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้บริการผ่านเครือข่ายทั่วโลก ต่อมาในปี 1977 มีการพัฒนาคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลให้เริ่มแพร่หลายในกลุ่มผู้ใช้งานทั่วไป และองค์การวิจัยนิวเคลียร์ยุโรป (CERN) ได้พัฒนาระบบ World Wide Web ในปี 1989 ทำให้การรับส่งข้อมูลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตเป็นไปอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งในปี 1999 NetLibrary ร่วมกับโครงการกูเทนเบิร์ก ได้เริ่มให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุด The University of Texas ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นครั้งแรก ซึ่งในขณะนั้นมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้บริการจำนวน 500 รายการ ต่อมาในปี 2009 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการก็เพิ่มขึ้นเป็นกว่า 600,000 รายการ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ (Polanka 2011)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ อยู่ในรูปของอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้ใช้สามารถสืบค้น ยืม อ่าน และคืนได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต มีการออกแบบให้สามารถอ่านได้ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ตพีซี อุปกรณ์สำหรับอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือโทรศัพท์เคลื่อนที่บางรุ่น (Baker and Taylor 2001) นอกจากนี้จะแสดงข้อความอักษรแล้ว หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังสามารถแสดงภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ เพื่อช่วยให้ผู้ใช้พัฒนาการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาวิชาได้เร็วขึ้น และสามารถทำการเชื่อมโยงผ่านเครือข่ายไปยังหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เล่มอื่น และเว็บไซต์ต่างๆ ได้อีกด้วย (ดวงใจ กาญจนศิลป์ 2552)

การแบ่งประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถทำได้หลายวิธี อาทิ การแบ่งตามชนิดของข้อมูล เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบตำรา หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือเสียงอ่าน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบหนังสือสื่อประสม (Baker 1992) การแบ่งตามช่องทางการสื่อสาร คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารทางเดียว และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารหลายทาง (Baker 1992) การแบ่งตามลักษณะการเข้าถึงข้อมูลและการอ่าน คือ หนังสืออ้างอิงแบบอัตโนมัติ (Automated Reference Books) และหนังสือเรียนแบบอัตโนมัติ (Automated Textbook Books) (Collis 1991) และการแบ่งตามที่ตั้งของเนื้อหา (Location of contents) คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทที่สามารถดาวน์โหลดได้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทที่ใช้กับอุปกรณ์อ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านเว็บ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทพิมพ์ตามสั่ง (Hawkins 2000)

สำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา อาจแบ่งตามวิธีการจัดหาได้ 2 ประเภท (สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์) คือ

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูล คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่รวบรวมกันเป็นคอลเลกชันจัดเก็บในรูปแบบฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดบอกรับการเข้าถึงกับตัวแทนจำหน่ายหรือสำนักพิมพ์ เพื่อสิทธิในการเข้าถึงเนื้อหาที่อยู่ในฐานข้อมูลนั้นๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ตัวแทนจำหน่ายจะเพิ่มรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง โดยที่ห้องสมุดไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่อง คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดเลือกจัดหาจากรายการที่ตัวแทนจำหน่ายหรือสำนักพิมพ์มีให้ ลักษณะคล้ายกับการจัดหาหนังสือทั่วไป คือห้องสมุดมีสิทธิ์ขาดในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชื่อเรื่องนั้นๆ แต่หากหนังสือชื่อเรื่องนั้นมีการปรับปรุงเนื้อหาใหม่ห้องสมุดก็ต้องทำการจัดซื้ออีกครั้ง

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากมีข้อดี (Grenina 2012) คือ

ด้านการให้บริการ ผู้ใช้สามารถเข้าถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้จากอุปกรณ์ประเภทต่างๆ ได้จากทุกสถานที่ที่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต สามารถส่งต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากอุปกรณ์หนึ่งไปยังอีกอุปกรณ์หนึ่งได้ และสามารถใช้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์พร้อมกันได้ไม่จำกัดจำนวน ห้องสมุดจึงไม่จำเป็นต้องกังวลว่าจะมีจำนวนชุดของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้

ด้านงบประมาณ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ช่วยประหยัดงบประมาณการจัดพิมพ์ เนื่องจากไม่ต้องใช้หมึกและกระดาษ และช่วยประหยัดค่าจัดส่ง ผู้จัดพิมพ์สามารถลดขั้นตอนการจัดทำได้มากกว่าหนังสือทั่วไป สามารถเผยแพร่ และแก้ไขข้อมูลได้ตลอดเวลา เนื่องจากสามารถส่งถึงผู้รับได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต และเนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ต้องใช้พื้นที่เหมือนหนังสือทั่วไป ทำให้สามารถจัดเก็บหนังสือได้เป็นจำนวนมากตามเนื้อที่ที่มีอยู่ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สามารถทำสำเนาเพื่อป้องกันการสูญหาย ถูกขโมย และถูกทำลาย

ด้านการใช้งาน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์บางประเภทมีความสามารถในการปรับรูปแบบ และขนาดอักษรให้เหมาะสมได้ตามความต้องการของผู้ใช้ สามารถทำการค้นหา หรือเน้นข้อความสำคัญ ตัดคัดลอก พิมพ์ และบันทึกข้อความที่ต้องการเพื่อนำมาใช้งานภายหลังได้ และนอกจากข้อความอักษรแล้ว หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังสามารถใส่ภาพ เสียง หรือวีดิทัศน์ ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ สามารถทำการเชื่อมโยงหลายมิติที่เชิงอรรถ และรายการอ้างอิง ทำให้ผู้ใช้ประหยัดเวลาในการสืบค้นแหล่งข้อมูลที่อยู่ในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้นๆ นอกจากนั้น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถสืบค้นได้หลายวิธี เช่น การสืบค้นโดยใช้คำค้น เพื่อหาหนังสือที่อยู่ภายในคอลเล็กชันทั้งหมด เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังมีข้อจำกัดบางประการ (Ghaebi and Fahimifar 2011) คือ

ด้านการให้บริการ ปัจจุบันการผลิตหนังสือในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละสาขาวิชายังไม่เท่าเทียมกัน หนังสือบางชื่อเรื่องก็ไม่ได้มีการผลิตในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ผลิตเป็นภาษาอื่นๆ ทำให้ผู้อ่านไม่สามารถเข้าถึงได้ครบถ้วน

ด้านงบประมาณ ถึงแม้ว่าในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายเรื่องกระดาษ หมึกพิมพ์ การจัดส่ง แต่ราคาจำหน่ายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก็ยิ่งพอๆ กับราคาจำหน่ายหนังสือทั่วไป หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต้องมีอุปกรณ์เพื่อใช้ในการอ่าน เช่น คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สำหรับอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง

ด้านการใช้งาน ในปัจจุบันหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีหลายรูปแบบ ผู้ใช้จำเป็นต้องใช้ซอฟต์แวร์ในการแปลงให้อยู่ในรูปแบบที่อุปกรณ์อ่านได้ หากผู้ใช้ขาดทักษะในการใช้งานคอมพิวเตอร์ก็จะก่อให้เกิดอุปสรรคในการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นเคยกับการอ่านตัวอักษรจำนวนมากบนหน้าจอขนาดเล็กอีกด้วย ผู้ใช้ไม่ทราบว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้บริการอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

หรือห้องสมุดที่อยู่ใกล้เคียง และสำนักพิมพ์และตัวแทนจำหน่ายหลายแห่งมีข้อกำหนดสำหรับผู้ใช้ในการสั่งพิมพ์ การส่งต่อ และการบันทึกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

แม้ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้างแต่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ก็ยังเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่ห้องสมุดนิยมจัดหาเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ เนื่องจากเป็นสื่อที่ง่ายต่อการสืบค้น สามารถใช้ได้หลายคนพร้อมกัน ผู้ใช้สามารถเข้าถึงบทความฉบับเต็มที่ได้จากทุกสถานที่ ตลอด 24 ชั่วโมง (Aydeed, T. et al. 2012) ทำให้ได้รับความนิยมนำมาใช้ โดยเฉพาะในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จากการสำรวจในปี 2009 ของคณะกรรมการความร่วมมือระบบสารสนเทศ (Joint Information Systems Committee) พบว่ากลุ่มผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีความต้องการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นจากปี 2008 ร้อยละ 8 (Joint Information Systems Committee 2009) และในปี 2012 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริการ้อยละ 98 มีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ให้บริการกับผู้ใช้โดยเฉลี่ยแห่งละมากกว่า 91,900 ชื่อเรื่อง และคาดการณ์ว่าจะเพิ่มจำนวนขึ้นตามการเติบโตของตลาดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในด้านการจัดหาพบว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากที่สุด จัดหาจากการเสนอแนะของนิสิต นักศึกษา รองลงมาจัดหาจากการเสนอแนะของอาจารย์ และจากผู้เชี่ยวชาญของสถาบัน ตามลำดับ ห้องสมุดที่ทำการสำรวจร้อยละ 81 ระบุว่า ต้องการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นในปีถัดไป (Library Journal and School Library Journal 2012)

จากปริมาณหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความต้องการใช้เพิ่มขึ้นตามการสำรวจข้างต้น ทำให้ห้องสมุดต้องพัฒนาเกณฑ์ในการคัดเลือกและจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Vasileiou, Hartley et al. 2012) อย่างไรก็ตาม ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังคงมีประเด็นที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องให้ความสนใจ เช่น การจัดการสิทธิ์ดิจิทัล มาตรฐานการผลิตที่หลากหลาย การกำหนดราคาของตัวแทนจำหน่าย และการกำหนดสิทธิ์ในการใช้งาน เป็นต้น (Polanka 2011)

สำหรับการจัดหาหนังสือในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของประเทศไทยนั้น พบว่ามีแนวโน้มการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นทุกปี โดยประยุกต์ใช้นโยบายและเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสือทั่วไป เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนและการวิจัยของมหาวิทยาลัย คุณภาพของเนื้อหา มีความทันสมัย และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหานั้นมีทั้งในรูปแบบฐานข้อมูล และแบบแต่ละชื่อเรื่อง โดยมาจากการผลิตเองและจัดซื้อ ซึ่งลักษณะของการจัดซื้อก็มีทั้งจัดซื้อโดยแต่ละห้องสมุด และจัดซื้อโดยภาคีเพื่อลดหรือแบ่งปันค่าใช้จ่าย (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2552)

อย่างไรก็ตาม การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยยังคงประสบปัญหาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้องกับราคาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ยังค่อนข้างสูง และถึงแม้จะมีการจัดซื้อโดยภาคีห้องสมุดทำให้ราคาดูกลง

แต่ห้องสมุดไม่ทราบวงเงินที่ต้องร่วมจ่ายตามข้อตกลงของภาคีห้องสมุดล่วงหน้าได้ ซึ่งอาจมีผลให้การประมาณการงบประมาณไม่ครอบคลุมหรือเกินจากวงเงินที่จ่ายจริง อีกทั้งเงื่อนไขในการให้บริการของตัวแทนจำหน่ายยังมีข้อจำกัดอยู่มาก (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2552, สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์)

จากการที่หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการเรียน การสอน และการค้นคว้า วิจัยของประชาคมมหาวิทยาลัย และมีแนวโน้มความต้องการใช้งานเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับยังไม่มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของประเทศไทย มีเพียงงานวิจัยของศรีไพร โชติจิรวัดนา (2554) ที่ศึกษาการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก วิธีการจัดหา และปัญหาในการจัดหา และวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาในด้านภาษา ประเภท และสาขาวิชา ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในการปรับปรุงการดำเนินงานจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และทำให้ได้รายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อ

- 1) ศึกษาการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก วิธีการจัดหา และปัญหาในการจัดหา
- 2) วิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาในด้านภาษา ประเภท และสาขาวิชา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

- 1) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ และประสบปัญหาในระดับมากเรื่องการเจรจาต่อรองกับตัวแทนจำหน่าย
- 2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ และมีเนื้อหาอยู่ในสาขาสังคมศาสตร์

1.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 1) นโยบาย
- 2) งบประมาณ
  - 2.1) แหล่งที่มาของงบประมาณ
  - 2.2) จำนวนงบประมาณที่ใช้ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

- 3) การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 3.1) เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 3.2) วิธีการคัดเลือก
    - 3.2.1) ผู้อำนวยการห้องสมุด/หัวหน้าห้องสมุดเป็นผู้คัดเลือก
    - 3.2.2) คณะกรรมการห้องสมุดเป็นผู้คัดเลือก
    - 3.2.3) บรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือก
    - 3.2.4) การเสนอแนะจากผู้ใช้
  - 3.3) คู่มือที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4) วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 4.1) การสั่งซื้อ
    - 4.1.1) ลักษณะของการสั่งซื้อ
      - 4.1.1.1) แต่ละห้องสมุดสั่งซื้อ
      - 4.1.1.2) ภาควิชาห้องสมุดสั่งซื้อ
    - 4.1.2) วิธีการสั่งซื้อ
      - 4.1.2.1) สั่งซื้อโดยตรงจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย
      - 4.1.2.2) สั่งซื้อผ่านตัวแทนจำหน่าย
    - 4.1.3) แหล่งที่สั่งซื้อ
      - 4.1.3.1) ข้อกำหนดของแหล่งที่สั่งซื้อ
      - 4.1.3.2) การพิจารณาคัดเลือกแหล่งที่สั่งซื้อ
      - 4.1.3.3) การติดต่อกับแหล่งที่สั่งซื้อ
      - 4.1.3.4) การบริการของแหล่งที่สั่งซื้อ
  - 4.2) การจัดหาแบบได้เปล่า
    - 4.2.1) แหล่งที่จัดหาแบบได้เปล่า
    - 4.2.2) การรวบรวมและจัดการทำเชื่อมโยง (Link)
      - 4.2.2.1) ความถี่ในการรวบรวม
      - 4.2.2.2) รายชื่อการเชื่อมโยง

- 4.3) การจัดหาแบบผลิตเอง
  - 4.3.1) ห้องสมุดเป็นผู้ผลิต
    - 4.3.1.1) ผลิตในรูปแบบดิจิทัล
    - 4.3.1.2) แปลงให้เป็นดิจิทัล
  - 4.3.2) หน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ผลิต
- 5) ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 5.1) ด้านนโยบาย
  - 5.2) ด้านงบประมาณ
  - 5.3) ด้านการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 5.4) ด้านวิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 5.5) ปัญหาอื่นๆ
- 6) การวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 6.1) ภาษาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
    - 6.1.1) ภาษาอังกฤษ
    - 6.1.2) ภาษาไทย
    - 6.1.3) ภาษาอื่นๆ
  - 6.2) ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
    - 6.2.1) แบบฐานข้อมูล
    - 6.2.2) แบบแต่ละชื่อเรื่อง
  - 6.3) สาขาวิชาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
    - 6.3.1) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ
    - 6.3.2) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ
    - 6.3.3) สาขาวิชาสังคมศาสตร์
    - 6.3.4) สาขาวิชามนุษยศาสตร์
    - 6.3.5) สหสาขาวิชา

1.5 ขอบเขตและประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีฐานะเป็นห้องสมุดกลาง จำนวน 110 แห่ง ประกอบด้วยห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ/ในกำกับของรัฐ 28 แห่ง

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ 40 แห่ง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 33 แห่ง

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บรรณารักษ์หรือผู้รับผิดชอบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแห่งละ 1 คน รวม 110 คน

เนื่องการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดซื้อในแต่ละห้องสมุดมีจำนวนมาก การวิจัยครั้งนี้จึงจะวิเคราะห์เฉพาะรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาให้กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เท่านั้น

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าข้อมูล และสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 2) สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่
  - 2.1) แบบสอบถามสำหรับสอบถามผู้ทำหน้าที่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่
    - ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและห้องสมุด ได้แก่ ตำแหน่ง และฝ่าย/แผนกที่สังกัด
    - ตอนที่ 2 การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในด้านนโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก และวิธีการจัดหา
    - ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย และข้อเสนอแนะ
  - 2.2) แบบบันทึกข้อมูลสำหรับบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ประกอบด้วยชื่อหนังสือ ชื่อฐานข้อมูล ภาษา และสาขาวิชา
- 3) ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยไปทดสอบกับบรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบงานจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดคณะ จำนวน 5 แห่ง แห่งละ 1 คน ได้แก่
  - 3.1) ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
  - 3.2) ศูนย์สารนิเทศมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - 3.3) ห้องสมุดสัญญา ธรรมศักดิ์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
  - 3.4) ห้องสมุดป่วย อิงภากรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
  - 3.5) ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี

- 4) ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบบันทึกข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยสุ่มตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากห้องสมุดคณะ 10 ชื่อเรื่องมาบันทึกข้อมูล แล้วให้บรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตรวจสอบความถูกต้อง
- 5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูล
- 6) รวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้แก่บรรณารักษ์หรือผู้รับผิดชอบการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 110 คน และบันทึกข้อมูลรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จากโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) ในแบบบันทึกข้อมูล
- 7) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูล โดยใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็กเซล (Microsoft Excel) ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลจัดกลุ่มรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากแบบบันทึกข้อมูล โดยเทียบเคียงกับฐานข้อมูล WorldCat
- 8) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 9) สรุปผลการวิจัย รายงานผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) เป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในการปรับปรุงการดำเนินงานจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 2) ได้รายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา

บทที่ 2

ปริทัศน์วรรณกรรม

ในบทนี้ จะกล่าวถึงความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Books) คือหนังสือที่สร้างด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ อยู่ในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่างๆ (Hawkins 2000) ที่สามารถแสดงผลผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล โน้ตบุ๊ก แท็บเล็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่บางรุ่น หรืออุปกรณ์ที่ใช้สำหรับอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะ (Morgan 1999) และต้องใช้ร่วมกับโปรแกรมที่ทำให้ผู้ใช้สามารถอ่านเนื้อหาของหนังสือผ่านทางหน้าจอของอุปกรณ์ดิจิทัลได้ (Ardito 2000) ผู้ใช้สามารถจัดเก็บหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากไว้ในอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลเคลื่อนที่ หรือแผ่นซีดีเพื่อนำไปเปิดใช้ในที่ต่างๆ หรือจะดาวน์โหลดผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้ลดปัญหาเรื่องของน้ำหนักของหนังสือ สะดวกในการพกพา ใช้งานง่าย และทำให้ประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือเล่ม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นการผสมผสานระหว่างหนังสือฉบับพิมพ์กับเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ ซึ่งก่อให้เกิดลักษณะพิเศษที่ไม่สามารถทำได้บนแผ่นกระดาษ (Landoni, Wilson et al. 2000) ผู้ใช้สามารถค้นหรือทำแถบสีลงบนเนื้อหาที่น่าสนใจ จัดบันทึกลงบนหน้ากระดาษ สืบค้น และคัดลอกเนื้อหาเพื่อนำมาใช้งานได้อย่างสะดวกรวดเร็ว (PC Mag Encyclopedia 2013)

การเกิดขึ้นของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ถือได้ว่าเป็นการปฏิวัติอุตสาหกรรมการพิมพ์ตั้งแต่มีการคิดค้นแท่นพิมพ์ของกูเตนเบิร์ก ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยการอ่านของคนรุ่นใหม่ (Rao 2001) เพราะนอกจากจะสามารถแสดงข้อความอักษร และรูปภาพได้เหมือนหนังสือเล่มแล้ว หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังสามารถแทรกเสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ สามารถสั่งพิมพ์เอกสารทางเครื่องพิมพ์ ทำการเชื่อมโยงไปยังส่วนต่างๆ ทั้งภายในตัวเล่ม หรือเชื่อมโยงผ่านเครือข่ายไปยังหนังสือเล่มอื่น และเว็บไซต์ต่างๆ ได้ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้ใช้ สร้างความน่าสนใจ ง่ายต่อการอ่าน ทำให้ผู้ใช้รู้สึกสนุก และสามารถช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น (Lee 2009)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีข้อได้เปรียบหนังสือเล่มในเรื่องของเวลา ค่าใช้จ่ายในการผลิต ประสิทธิภาพในการเผยแพร่ โดยการเข้าถึงผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ความสามารถในการสืบค้น และด้วยการพัฒนาของเทคโนโลยี และการโทรคมนาคมในยุคปัจจุบัน ทำให้อุปกรณ์ในการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีขนาดเล็กและเบาขึ้น สะดวกในการพกพา ใช้งานง่าย และรองรับรูปแบบการอ่านที่หลากหลาย ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้จำนวนมากศาลผ่านการเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็วและตลอดเวลา (Oldham 2006) ผู้ใช้สามารถพิมพ์และดาวน์โหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ตาม

ต้องการ และสามารถเข้าถึงบทใดบทหนึ่ง หรือหน้าใดหน้าหนึ่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการ ผ่านการสืบค้นได้อีกด้วย (Crestani, Landoni et al. 2006) นอกจากนี้ ยังมีความสามารถในการทำงาน ที่ดึงดูดความสนใจ คุณภาพในการแสดงผลของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บางประเภท ที่ทำให้ผู้ใช้สามารถ ปรับเปลี่ยนขนาดและรูปแบบของตัวอักษรได้ตามต้องการ ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์เป็นที่นิยมในกลุ่มผู้ใช้งานมากขึ้น (Hawkins 2000)

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์คือโอกาสที่ดีที่ห้องสมุดจะสามารถเพิ่มทางเลือกในการใช้ ทรัพยากรสารสนเทศ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการค้นคว้าวิจัยของผู้ใช้ไป พร้อมๆ กัน ปัจจุบันห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้บริการกับผู้ใช้ และมี แนวโน้มที่จะเพิ่มการให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ห้องสมุดต้องเผชิญกับความท้าทายในด้าน ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือก การจัดหา สิทธิ์ในการใช้งาน และการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Walters 2013)

2.2 ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การแบ่งประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแบ่งได้หลายวิธี อาทิ การแบ่งตามช่อง การสื่อสาร (Baker 1992) คือ

- 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารทางเดียว เช่น ตำราเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่มักจาก ประกอบไปด้วยข้อความและภาพประกอบ ผู้ใช้จะสามารถอ่านเนื้อหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้เท่านั้น
- 2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ช่องทางการสื่อสารหลายทาง เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบสื่อประสม ที่จะรวบรวมช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย โดยมีโครงสร้างที่คล้ายกับเว็บไซต์ สามารถทำการ เชื่อมโยงไปยังส่วนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกหนังสือ มีระบบการสืบค้นอัจฉริยะที่สามารถ ตอบสนองความต้องการที่เฉพาะเจาะจงของผู้ใช้ได้

นอกจากนี้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ยังอาจจะแบ่งตามที่ตั้งของเนื้อหา (Rao 2001) ดังนี้

- 1) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงได้ผ่านทางเว็บไซต์ ผู้ใช้จะต้องใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต และโปรแกรมที่ใช้ในการอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเข้าถึงหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการ โดยมากมักจะแสดงผลในรูปแบบตัวอักษรธรรมดา เช่น หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ของโครงการกูเทนเบิร์ก เป็นต้น
- 2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทสามารถดาวน์โหลดได้ ผู้ใช้สามารถดาวน์โหลดไฟล์หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการมาเปิดบนอุปกรณ์ และสามารถอ่านได้โดยไม่จำเป็นต้องเชื่อมต่อกับ อินเทอร์เน็ต เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดจำหน่ายโดย Amazon เป็นต้น

สำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาอาจแบ่งตามวิธีการจัดหาได้ 2 ประเภท (Ghaebi and Fahimifar 2011, Walters 2013, สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์) คือ

- 1) **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูล** คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ตัวแทนจำหน่าย หรือสำนักพิมพ์ทำการรวบรวมขึ้น และจัดทำเป็นฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมเนื้อหาสาขาวิชาต่างๆ มีเครื่องมือการสืบค้น เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงหนังสือที่ต้องการได้

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยสามารถเลือกบอกรับฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เฉพาะเจาะจง เช่น ฐานข้อมูลหนังสืออ้างอิงอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลตำราเรียนอิเล็กทรอนิกส์ หรือฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เฉพาะสาขาวิชา เป็นต้น

ฐานข้อมูลบางฐานมีรายการดัชนีและสาระสังเขปพร้อมหนังสือฉบับเต็ม แต่บางฐานข้อมูลให้เฉพาะรายการดัชนีและสาระสังเขป นอกจากนี้ ฐานข้อมูลบางฐานจะให้ผู้ใช้ดาวน์โหลดฉบับเต็มเพื่ออ่านโดยไม่ต้องทำการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ในระยะเวลาที่กำหนด หรือส่งพิมพ์เฉพาะหน้าที่ต้องการได้ ซึ่งค่าใช้จ่ายในการบอกรับฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จะขึ้นอยู่กับขนาดองค์กร จำนวนผู้ใช้บริการ ระยะเวลา จำนวนของการบอกรับต่อครั้ง และสิทธิพิเศษในการใช้งานอื่นๆ เช่น การดาวน์โหลด และการส่งพิมพ์

ถึงแม้การบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูลจะมีค่าใช้จ่ายสูง และหนังสือที่ได้มานั้นอาจจะไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ทั้งหมด และบางครั้งอาจเผยแพร่ช้ากว่าฉบับตีพิมพ์มีข้อจำกัดต่างๆ ในการใช้งาน หรือการแสดงผลที่ไม่สมบูรณ์ ไม่มีมาตรฐานรูปแบบการเข้าถึง และไม่มีมาตรฐานในการคิดค่าบริการ แต่ผู้ใช้ก็สามารถเข้าใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในฐานข้อมูลจำนวนมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่อง

- 2) **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่อง** คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดเลือกจัดหาจากรายการหนังสือที่ตัวแทนจำหน่ายหรือสำนักพิมพ์มีให้ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับการจัดหาหนังสือทั่วไป คือห้องสมุดมีสิทธิ์ขาดในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชื่อเรื่องนั้นๆ ตลอดไป แต่หากหนังสือชื่อเรื่องนั้นมีการปรับปรุงเนื้อหาใหม่ ห้องสมุดก็ต้องทำการจัดซื้ออีกครั้ง

การบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่องนี้ เหมาะกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ที่มีงบประมาณจำกัด หรือในกรณีที่ห้องสมุดต้องการซื้อชื่อเรื่องที่ไม่มีในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูลเพิ่มเติม เนื่องจากขั้นตอนการคัดเลือก จัดหา และจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้มีความยุ่งยาก และมีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนชื่อเรื่องที่ได้รับและราคาที่ห้องสมุดจะต้องจ่าย กับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูล แต่ก็ทำให้ห้องสมุดสามารถจัดหาหนังสือได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ สามารถเลือกชื่อเรื่องให้เหมาะสมกับนโยบายการจัดหา หลักสูตรการเรียนการสอน และงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับอีกด้วย

2.3 การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

จากการผสมผสานระหว่างหนังสือฉบับพิมพ์กับเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ และการพัฒนาการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเริ่มจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1990 (Cline 2000, Hawkins 2000)

ในระยะแรกนั้น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับการจัดหาเพื่อสนับสนุนระบบการเรียนการสอนทางไกล (Messing 1995) เนื่องจากเป็นสื่อที่มีศักยภาพในการเรียนการสอน ด้วยการเข้าถึงตำราเรียนผ่านทางเว็บไซต์ ทำให้ผู้ใช้ที่อยู่ห่างไกลสามารถใช้งานได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Armstrong, Lonsdale et al. 2006)

จากการศึกษาการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของ Joint Information Systems Committee (JISC) ในปี 2008 พบว่ากลุ่มประชากร โดยเฉพาะอาจารย์ในสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของสหราชอาณาจักร มากกว่าร้อยละ 60 มีการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการทำงานทางวิชาการ เช่น งานวิจัย และเตรียมการเรียนการสอน (Rowlands 2008) และการสำรวจในปี 2009 พบว่ามีผู้ใช้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 65 (Joint Information Systems Committee 2009) และมีคาดการณ์ว่าในปี 2020 หนังสือทั่วโลกร้อยละ 75 จะได้รับการเผยแพร่ทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และดิจิทัลควบคู่กัน หรือในรูปแบบดิจิทัลเพียงอย่างเดียว (London: British Library Board 2010)

จากการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในฐานะทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดผลกระทบโดยตรงกับห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีการพิจารณาการพัฒนาทรัพยากรในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ขั้นตอนการจัดหา ราคา รูปแบบการใช้งาน การจัดการ การทำรายการ และการสนับสนุนการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Vasileiou, Rowley et al. 2009) จากการสำรวจตั้งแต่ปี 2010-2012 พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2010 มีจำนวนห้องสมุดที่ให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 94 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 95 และร้อยละ 98 ในปี 2011 และ 2012 ตามลำดับ (Library Journal and School Library Journal 2010, Library Journal and School Library Journal 2011, Library Journal and School Library Journal 2012)

การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย เป็นกระบวนการที่มีองค์ประกอบเกี่ยวข้อง 4 ส่วน ได้แก่ นโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก และวิธีการจัดหา ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

2.3.1 นโยบาย

การจัดทำนโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเป็นหนึ่งในขั้นตอนสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งหมายถึง การกำหนดรายละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ นโยบายดังกล่าวมีความสำคัญทั้งต่อผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร และผู้ใช้ ควรจัดทำ

เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้เป็นหลักฐานยืนยันได้ และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตามสภาพการณ์และความต้องการสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงไป (ปณิดา ช่วยรักษา 2556)

นโยบายการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยนั้น จะเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับนโยบายการคัดเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด แต่จะมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับรูปแบบการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นโยบายการจัดการยังเป็นแนวทางหลักในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านงบประมาณ เกณฑ์ในการคัดเลือก และวิธีการจัดหาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย (Walters 2012)

Cleto (2008) และ Walters (2013) ได้เสนอแนวทางการทำงานเพื่อรองรับการจัดการ และให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ดังนี้

- 1) กำหนดแผนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ว่าห้องสมุดจะทำการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบใด ระหว่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูล ซึ่งจะทำให้ห้องสมุดสามารถรองรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ครอบคลุมสาขาวิชาที่ต้องการ หรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่อง ในกรณีที่ห้องสมุดยังอยู่ในช่วงการทดลองให้บริการ และยังไม่มียงบประมาณมากนัก
- 2) ประเมิน และเปรียบเทียบนโยบายการให้บริการของตัวแทนต่างๆ ในด้านการจัดการสิทธิ์ดิจิทัล การจำกัดจำนวนของผู้ใช้บริการ การใช้งานร่วมกับระบบรวมสถิติการใช้ ความสามารถในการใช้งานร่วมกับระบบจัดการข้อมูลรายการบรรณานุกรม สิทธิ์ในการเป็นเจ้าของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือสิทธิ์ในการเข้าถึงฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นโยบายการจัดเก็บเอกสารเก่า และความยืดหยุ่นในการให้บริการ
- 3) สร้างการสนับสนุนภายในองค์กร โดยทำความเข้าใจ สร้างการยอมรับ และให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้งาน และข้อดีของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์กับบุคลากร
- 4) วางแผนการเปลี่ยนแปลงนโยบาย ซึ่งควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างบรรณารักษ์ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา โดยผ่านการศึกษาพฤติกรรม และความต้องการของผู้ใช้ เพื่อปรับงบประมาณให้เหมาะสม พร้อมทั้งประเมินความคุ้มค่าของแต่ละฐานข้อมูล ความเหมาะสมของตัวแทนจำหน่าย และข้อตกลงการใช้งานต่างๆ
- 5) ปรึกษาหาแนวทางการทำงานร่วมกับบุคลากรทางด้านเทคนิค เนื่องจากการให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ต้องได้รับความร่วมมือจากฝ่ายเทคโนโลยี และฝ่ายแคตตาล็อก เพื่อจะได้ทราบถึงระบบการทำงาน อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานและให้บริการ
- 6) เลือกตัวแทนจำหน่ายที่เหมาะสมกับนโยบาย ระบบปฏิบัติงาน และกำหนดงบประมาณขององค์กร
- 7) จัดทำระบบที่รองรับการเชื่อมโยงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ กับรายการออนไลน์ (OPAC) ของห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้น และเข้าถึงได้

- 8) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทราบ เนื่องจากการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีค่าใช้จ่ายที่สูง ห้องสมุดจึงควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทราบถึงบริการ และสนับสนุนการใช้งาน เพื่อความคุ้มค่ากับงบประมาณ และการลงทุน
- 9) ศึกษาสถิติการใช้งานและการดาวน์โหลด เพื่อประเมินผลการใช้งานจากผู้ใช้
- 10) ทบทวนการใช้ และต่ออายุการบอกรับ ห้องสมุดควรสัมภาษณ์ผู้ใช้ภายหลังจากการเปิดให้บริการ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประมาณ 3-6 เดือน และประเมินความต้องการในอนาคต เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับเปลี่ยนการบอกรับ และต่อรองกับตัวแทนจำหน่ายครั้งถัดไป

2.3.2 งบประมาณ

ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อาจมีข้อจำกัดของงบประมาณ ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งานที่เพิ่มขึ้นของผู้ใช้ ทำให้บรรณารักษ์ที่รับผิดชอบในการจัดหาต้องหาแนวทางที่จะสามารถจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้เหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าวิจัย ครอบคลุมหลักสูตรทั้งหมดที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย และเพื่อพัฒนาและส่งเสริมจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของคณาจารย์ นิสิต ข้าราชการ พนักงาน รวมทั้งเยาวชนและประชาชนทั่วไป (ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ. สำนักหอสมุด. มหาวิทยาลัยบูรพา 2555) ถึงแม้จะมีห้องสมุดหลายแห่งกำลังประสบกับปัญหางบประมาณที่จำกัด แต่จากการสำรวจห้องสมุด 175 แห่งในสหรัฐอเมริกา พบว่า มีการเพิ่มงบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในปี 2009-2010 และมากกว่าร้อยละ 23 ยังคงเพิ่มงบประมาณในการจัดหาในปี 2010-2011 (EBSCO Library Survey 2011)

สำหรับงบประมาณการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของประเทศไทย นั้น หากเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐและในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่อยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาก็จะมีแหล่งที่มาของงบประมาณหลัก 2 แหล่ง คือ เงินงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณเงินรายได้มหาวิทยาลัย (หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ 2551) แต่หากเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนจะมีแหล่งที่มาของงบประมาณจากเงินรายได้มหาวิทยาลัยเพียงอย่างเดียว

2.3.3 การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นขั้นตอนการทำงานที่ช่วยให้ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ และสอดคล้องกับนโยบายของห้องสมุด องค์กรประกอบที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ได้แก่ เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิธีการที่ใช้ในการคัดเลือก และคู่มือที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละองค์กรประกอบ ดังนี้

2.3.3.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้นจะพิจารณาจากเกณฑ์ต่างๆ (Vasileiou, Hartley et al. 2012) ดังนี้

- 1) **ความน่าเชื่อถือได้** พิจารณาจากความน่าเชื่อถือของผู้จัดทำว่ามีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับหรือไม่ และฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้นมีชื่อเสียงเพียงใด นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาว่ามีการระบุชื่อผู้เขียนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ และบุคคลเหล่านั้นมีความรู้และความเชี่ยวชาญเพียงใด
- 2) **ขอบเขตเนื้อหา** พิจารณาจากสาขาวิชาและประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ครอบคลุม ว่าฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้นเป็นไปตามที่ผู้ผลิตกล่าวอ้างหรือไม่ พิจารณาจากจำนวนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับ การจัดทำตรงชั้นภายใต้สาขาหนึ่งๆ และพิจารณาการเชื่อมโยงไปยังทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ พิจารณาระดับรายละเอียดที่ให้ในแต่ละรายการ รวมถึงคุณค่าและความเป็นประโยชน์ต่อความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาความทันสมัยของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ให้ นโยบายการบำรุงรักษา ความถี่ในการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย และความล่าช้าระหว่างหนังสือฉบับพิมพ์และฐานข้อมูล
- 3) **การนำเสนอเนื้อหา** พิจารณาจากความถูกต้องของสารสนเทศที่ให้ เช่น การให้ข้อมูลบรรณานุกรมที่ถูกต้อง นอกจากนี้ ยังต้องพิจารณาการสะกดคำ และกระบวนการควบคุมคุณภาพในการจัดทำด้วย
- 4) **ความเกี่ยวข้องกับงานในลักษณะเดียวกัน** พิจารณาจากชุดของฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ว่ามีข้อแตกต่างกันอย่างไร และเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อื่นที่เป็นไปในการทำงานเดียวกัน
- 5) **ราคา และลักษณะพิเศษอื่นๆ** พิจารณาจากค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงและดาวน์โหลดหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และพิจารณาลักษณะพิเศษอื่นๆ เช่น เครื่องมือในการสืบค้น ว่ามีประสิทธิผล ใช้งานง่าย มีคุณค่า และสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ การแสดงผล การส่งออกผลการสืบค้นสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว ความแน่นอน และข้อจำกัดในการเข้าถึง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังควรพิจารณาจากการให้ความสนับสนุนและความช่วยเหลือผู้ใช้ของผู้ให้บริการฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

2.3.3.2 วิธีการที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย เนื่องจากเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่มีความซับซ้อนในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นลิขสิทธิ์ สิทธิการเข้าถึง ระบบเครือข่าย ราคาค่าบริการ สิทธิความเป็นเจ้าของ อีกทั้งยังมีประเด็นเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่การพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และมาตรฐานที่ยังไม่คงที่ (Johnson, Evensen et al. 2012) ห้องสมุดจะกำหนดผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกและพิจารณารายชื่อของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจเป็นผู้บริหารห้องสมุด บรรณารักษ์ฝ่ายบริการ บรรณารักษ์ฝ่ายเทคนิค ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา นักวิชาการ และคณะกรรมการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ นอกจากนี้ ห้องสมุดยังสามารถใช้ข้อเสนอแนะจากผู้ใช้ในการคัดเลือกอีกด้วย

(Library Journal and School Library Journal 2011, Library Journal and School Library Journal 2012)

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Saskatchewan Institute of Applied Science and Technology 2012) มีดังนี้

- 1) **ผู้บริหารห้องสมุด** เป็นผู้ที่มีอำนาจในการอนุมัติในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และดูแลขั้นตอนต่างๆ ในการคัดเลือก
- 2) **บรรณารักษ์** โดยมากมักจะเป็นบรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาทรัพยากร ซึ่งเป็นฝ่ายหนึ่งของงานเทคนิค ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ให้เหมาะสมตามงบประมาณที่ได้รับ
- 3) **บุคลากรภายในมหาวิทยาลัย** เช่น อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา นักวิชาการ นักวิจัย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ ทำให้สามารถประเมินและแนะนำรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพได้
- 4) **นิสิต นักศึกษา** เป็นอีกหนึ่งในกลุ่มผู้ใช้งานที่สามารถเสนอรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนหลักสูตรการเรียนการสอนได้

2.3.3.3 คู่มือที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

คู่มือที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นทรัพยากรสารสนเทศที่ช่วยในการประเมินคุณค่าของทรัพยากร มีการให้บรรณนิทัศน์ บทวิจารณ์ หรือสาระสังเขปประกอบรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่แนะนำ คู่มือที่ใช้ในการคัดเลือกสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท (Vasileiou, Hartley et al. 2012) ดังนี้

- 1) **หนังสือคู่มือฉบับหลัก** เป็นหนังสือที่แนะนำรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญ เหมาะสำหรับการเริ่มต้นจัดหา และพัฒนาคอลเล็คชั่นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้
- 2) **วารสาร หรือวารสารวิชาชีพ** เป็นวารสารที่ให้รายการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และฐานข้อมูลใหม่ๆ และมีคอลัมน์วิจารณ์ที่ให้รายละเอียดทางบรรณานุกรม และบรรณนิทัศน์ โดยเป็นบทวิจารณ์ที่มีชื่อผู้เขียนประกอบ
- 3) **เว็บไซต์ที่มีบทวิจารณ์** เป็นคู่มือที่สามารถเข้าถึงได้จากการเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ต อาจเป็นวารสารหรือวารสารวิชาชีพที่อยู่ในรูปแบบออนไลน์ เว็บไซต์บางแห่งนอกจากจะแสดงบทวิจารณ์โดยบรรณธิการหรือผู้เชี่ยวชาญแล้ว ยังแสดงคะแนนการประเมินค่า และคำวิจารณ์จากผู้ใช้ทั่วไปด้วย

นอกจากคู่มือที่กล่าวข้างต้นแล้ว บรรณารักษ์ยังสามารถคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้จาก รายการประชาสัมพันธ์ทรัพยากรสารสนเทศของสำนักพิมพ์หรือตัวแทนจำหน่าย รายการอ้างอิงหรือ บรรณานุกรมในงานเขียน รายการยืมระหว่างห้องสมุด ฐานข้อมูลบรรณานุกรมออนไลน์ แหล่งผลิต แหล่งจำหน่าย งานสัปดาห์หนังสือ และนิทรรศการอีกด้วย (The Paul Meek Library. University of Tennessee 2013)

2.3.4 วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง วิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้มา และเพิ่มเติมหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการในห้องสมุด วิธีที่ใช้ในการจัดหามี 3 วิธี คือ การจัดหาแบบจัดซื้อ การ จัดหาแบบได้เปล่า และการจัดหาแบบผลิตเอง (พรรณทิพย์ บัวแย้ม 2551)

- 1) **การจัดหาแบบจัดซื้อ** เป็นวิธีที่ห้องสมุดใช้ในการจัดหามากที่สุด โดยมี 3 รูปแบบหลัก (Walters 2012) คือ
  - 1.1) **การซื้อขาด** ห้องสมุดจะสามารถให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องนั้นๆ ได้ตลอดไป ค่าใช้จ่ายจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ใช้ในแต่ละครั้ง
  - 1.2) **การบอกรับบริการตามระยะเวลา** ห้องสมุดจะสามารถให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภายใน ฐานข้อมูลได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ค่าใช้จ่ายจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดของฐานข้อมูล หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวนผู้ใช้ในแต่ละครั้ง และระยะเวลาในการสมัครใช้บริการ
  - 1.3) **การใช้งานต่อครั้ง** ห้องสมุดจะสามารถให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องนั้นๆ ได้ โดย ต้องจ่ายค่าบริการทุกครั้งที่มีผู้ใช้บริการเข้าใช้ โดยมากจะเป็นกำหนดเวลาสั้นๆ เช่น 1 วัน 1 สัปดาห์ 2 สัปดาห์ และ 3 สัปดาห์ เป็นต้น

ในการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บรรณารักษ์ควรศึกษาถึงการจัดการสิทธิ์ดิจิทัลว่าหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ที่จัดซื้อนั้นให้สิทธิ์ในการส่งต่อเนื้อหา การพิมพ์ การทำสำเนาได้หรือไม่มากนักเพียงใด จำนวนของผู้ใช้ในการเข้าถึงข้อมูลแต่ละครั้ง และข้อจำกัดในการใช้งานอื่นๆ

นอกจากนี้ ยังมีวิธีการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบการจัดซื้อแบบรายย่อย และการจัดซื้อ ในรูปแบบภาคี

- 1) **การจัดซื้อแบบรายย่อย** คือ การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งทำการกำหนดนโยบาย งบประมาณ จัดหาผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกและพิจารณารายชื่อของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และติดต่อ เจรจาต่อรองกับตัวแทนจำหน่ายหรือสำนักพิมพ์เอง การจัดซื้อวิธีนี้จะทำให้ห้องสมุดสามารถจัดหา

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ และสอดคล้องกับนโยบายของห้องสมุด แต่มักจะมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ ทำให้จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ไม่ครบถ้วน ดังนั้น บรรณารักษ์ฝ่ายจัดหาจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่างๆ เป็นอย่างดี จึงจะสามารถเลือกซื้อจากแหล่งจำหน่ายได้อย่างเหมาะสม และประหยัดค่าใช้จ่าย (Walters 2012)

2) **การจัดซื้อในรูปแบบภาคี** คือ การที่ห้องสมุดรวมตัวกันเข้าเป็นภาคีเพื่อทำการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกัน การจัดซื้อจะทำให้ห้องสมุดมีอำนาจการเจรจาจัดซื้อเพิ่มขึ้น สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลขนาดใหญ่ขึ้น สามารถใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดซื้อร่วมกับสมาชิกในภาคีได้อย่างเท่าเทียม ช่วยให้ประหยัดเวลา บุคลากร และงบประมาณของแต่ละห้องสมุดในการเจรจาต่อรองกับตัวแทนจำหน่ายหรือสำนักพิมพ์ด้วย

อย่างไรก็ตามการจัดซื้อในรูปแบบภาคีก็มีข้อเสีย คือ การกำหนดเนื้อหา การเลือกตัวแทนจำหน่าย รูปแบบการให้บริการ และระดับการเข้าถึงฐานข้อมูลต้องเป็นไปตามเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกในภาคี ทำให้ห้องสมุดที่มีความต้องการเฉพาะจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดหาเพิ่มเติม (Polanka 2011)

สำหรับการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยนั้น ส่วนหนึ่งจัดซื้อโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ภายใต้โครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) เพื่อเป็นการสนับสนุนในการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สำนักงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2549)

โครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) เริ่มต้นตั้งแต่ปี.ศ. 2543 เป็นการดำเนินการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนกลาง (Thai Library Network - Metropolitan : Thailinet) เครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (Provincial University Library Network: PULINET) และสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เข้าด้วยกันบนเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (UniNet) เพื่อพัฒนาระบบห้องสมุดให้เป็นระบบอัตโนมัติ โดยการนำคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้กับงานห้องสมุด สร้างระบบเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัย เพื่อให้การบริการสารสนเทศมีความครบถ้วนรวดเร็ว และเกิดการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการขยายเครือข่ายห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดหน่วยงานอื่นๆ และห้องสมุดประเภทอื่นๆ ในอนาคต ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพของห้องสมุดอุดมศึกษาและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินโครงการพัฒนาเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) โดยเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างมหาวิทยาลัย/สถาบันที่เป็น

สมาชิกผ่านเครือข่าย UniNet โดยมีโครงการภายใต้เครือข่าย 5 โครงการ คือ พัฒนาระบบข้อมูลสหบรรณานุกรมห้องสมุดมหาวิทยาลัย/สถาบัน (Union Catalog) พัฒนาระบบจัดเก็บเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Digital Collection) ดำเนินการบอกรับฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสืบค้น (Reference Database) พัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย (Automatic Library) และจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ eBooks (จีระพล คู่มณี 2551)

การจัดซื้อในรูปแบบภาคีของประเทศไทยนั้นเริ่มต้นตั้งปีพ.ศ. 2529 โดยใช้ชื่อว่า ภาคีความร่วมมือ e-book เครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (Provincial University Library Network: PULINET) ประกอบด้วยห้องสมุดมหาวิทยาลัย 7 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และในปัจจุบันมีห้องสมุดมหาวิทยาลัยเข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีเพิ่มขึ้นเป็น 20 แห่ง PULINET จะมีการกำหนดวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และพันธกิจของข่ายงาน มีการทำแผนกลยุทธ์ และมีการจัดทำแผนดำเนินงานประจำปี เพื่อบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันของมหาวิทยาลัยในข่ายงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ในปีพ.ศ. 2547 มีการจัดตั้ง Thai University eBook Net ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของ PULINET ร่วมกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ 7 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ และมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน 8 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อร่วมกันจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จาก NetLibray จำนวน 3,300 เล่ม (นรงค์ ฉิมพาลี 2548)

ในการจัดซื้อ ห้องสมุดอาจสั่งซื้อโดยตรงจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย หรือสั่งซื้อจากตัวแทนจำหน่าย (Walters 2013) ดังนี้

- 1) **การจัดซื้อโดยตรงจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย** ทำให้ห้องสมุดสามารถเลือกซื้อหนังสือแต่ละรายชื่อได้ตรงตามความต้องการ แต่ห้องสมุดจะต้องใช้เวลาในการจัดซื้อค่อนข้างมากเนื่องจากต้องติดต่อที่ละสำนักพิมพ์
- 2) **การจัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่าย** ทำให้ห้องสมุดประหยัดเวลาในการคัดเลือกรายชื่อหนังสือ และการติดต่อ เนื่องจากตัวแทนจำหน่ายจะจัดกลุ่มหนังสือตามสาขาวิชาจากสำนักพิมพ์ต่างๆ ให้ ทำให้ห้องสมุดได้รับหนังสือครอบคลุมแต่ละสาขาวิชาที่ต้องการได้ แต่การจัดซื้อวิธีนี้มีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง และหนังสือบางรายชื่อที่จัดซื้ออาจไม่ได้ถูกใช้งาน

การจัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายอาจกระทำได้ 2 ลักษณะ (กลุ่มพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด. สำนักหอสมุดแห่งชาติ 2553) คือ

- 1) การจัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายภายในประเทศ เพื่อตัดปัญหาความยุ่งยากในการติดต่อ ซึ่งกระทำได้ล่าช้า รวมทั้งการจ่ายเงินล่วงหน้านั้นขัดกับระเบียบการเงินของทางราชการ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจึงใช้วิธีสั่งซื้อทรัพยากรต่างๆ ผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศ ซึ่งจะได้รับความสะดวกและรวดเร็วกว่าถึงแม้ว่าราคาจะสูงกว่าการสั่งซื้อเองโดยตรง
- 2) การจัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายจากต่างประเทศ โดยพิจารณางบประมาณว่าควรจัดสรรอย่างไร จึงจะสามารถจัดหาทรัพยากรแต่ละประเภทในสาขาวิชาต่างๆ สำหรับให้บริการแก่ผู้ใช้ได้อย่างเพียงพอ

การพิจารณาคัดเลือกสำนักพิมพ์หรือตัวแทนจำหน่าย นอกจากจะเลือกแหล่งมีรายชื่อหนังสือตามที่ต้องการแล้ว ควรพิจารณาแหล่งที่มีบริการสนับสนุนเพิ่มเติม เช่น การอบรมการใช้งาน การสาธิต และทดลองใช้งานฐานข้อมูล การสนับสนุนทางเทคนิค รายงานสถิติการใช้งาน และการจัดทำข้อมูลบรรณานุกรม เป็นต้น (Johnson, Evensen et al. 2012)

- 2) การจัดหาแบบได้เปล่า เป็นวิธีหนึ่งที่บรรณารักษ์ควรให้ความสำคัญเช่นเดียวกับการจัดซื้อ เนื่องจากมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากที่มีคุณค่าและไม่ได้จำหน่าย แต่ผู้ผลิตยินดีที่จะบริจาคเพื่อเป็นวิทยาทาน และยังเป็นการประหยัดงบประมาณของห้องสมุดวิธีหนึ่ง บรรณารักษ์จึงควรติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวเพื่อจะได้ติดต่อขอทำการเชื่อมโยงทรัพยากรนั้น ๆ โดยแหล่งการจัดหาแบบได้เปล่า ได้แก่ หน่วยงานของรัฐบาล ห้องสมุด องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรการกุศล องค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร มูลนิธิ และหน่วยงานที่จัดกิจกรรมวิชาการ เช่น การประชุม สัมมนา เป็นต้น
- 3) การจัดหาแบบผลิตเอง ห้องสมุดจำเป็นต้องมีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ ซึ่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดผลิตหรือจัดทำขึ้น ได้แก่ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ของห้องสมุด สำเนาเอกสาร เพื่อประหยัดเนื้อที่จัดเก็บ หรือเพื่ออำนวยความสะดวก รวมทั้งเป็นการสงวนรักษาหนังสือหายากและต้นฉบับตัวเขียน โดยผู้ใช้จะสามารถเข้าถึงได้ในรูปแบบของแผ่นซีดีรอม แผ่นดีวีดี หรือฐานข้อมูลออนไลน์

2.3.5 ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยสามารถสรุปได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

2.3.5.1 ด้านนโยบาย

ปัญหาด้านนโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยนั้น โดยมากเกิดจากการที่ห้องสมุดไม่ได้มีการกำหนดนโยบายการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นลายลักษณ์อักษร (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2552) ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากนัก ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องดัดแปลงจากนโยบายการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ซึ่งบางนโยบายก็ไม่เหมาะสมกับรูปแบบการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ไม่สามารถจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ตามความต้องการของผู้ใช้ และครอบคลุมหลักสูตรทั้งหมดที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย (Shelburne 2009) อีกทั้งยังทำให้บุคลากรขาดทิศทางการดำเนินงานการพัฒนาทรัพยากร ติดตามดูแล และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย (สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย 2544)

2.3.5.2 ด้านงบประมาณ

การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะการบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูลมีค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากการบอกรับเพื่อเข้าถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวนมาก ทำให้สามารถจัดหาได้ครอบคลุมแต่ละสาขาวิชามากกว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่อง ทำให้ห้องสมุดประสบปัญหางบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อความต้องการ และยังมีปัญหาเกี่ยวกับความยุ่งยากในการประมาณการวงเงินงบประมาณเพื่อการจัดซื้อ หรือบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากระเบียบการจัดซื้อของทางราชการที่กำหนดให้การจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในหมวดค่าใช้จ่าย ที่ต้องมีการประมาณการล่วงหน้าไว้ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ ทำให้ห้องสมุดอาจมีงบประมาณไม่เพียงพอ หรือมากเกินวงเงินที่จ่ายจริงได้ (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2552) นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการเบิกจ่ายที่ล่าช้า การได้รับงบประมาณไม่สม่ำเสมอ หรือได้รับเป็นงวดๆ ทำให้ไม่สะดวกในการจ่ายตามที่ประมาณการไว้อีกด้วย (สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์)

นอกจากนั้น การใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำเป็นจะต้องมีคอมพิวเตอร์และโปรแกรม ทำให้ห้องสมุดต้องมีค่าใช้จ่ายในการจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสมไว้ให้บริการด้วย (Armstrong and Lonsdale 2003)

2.3.5.3 ด้านการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ทั้งบรรณารักษ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา และบุคลากรทางด้านเทคนิค (Cleto 2008) ปัญหาด้านการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงอาจเกิดได้จากการที่ห้องสมุดไม่มีนโยบายการคัดเลือกเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ขาดเกณฑ์การคัดเลือกที่เหมาะสม ห้องสมุดไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เสนอแนะรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และติดตามผลการคัดเลือกได้ค่อนข้างยาก (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2552) นอกจากนี้ อาจเกิดจากการที่ห้องสมุดไม่ได้มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการคัดเลือกโดยตรง หรือ

ผู้รับผิดชอบในการคัดเลือกมีหลายฝ่าย ก่อให้เกิดความล่าช้าในการประสานงาน ผู้คัดเลือกขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และไม่มีเวลาคัดเลือก การใช้เวลานานในการทดลอง ใช้งานฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งการขาดคู่มือหรือแหล่งในการคัดเลือกที่เหมาะสมและ ทันสมัยด้วย (Dillon 2001)

2.3.5.4 ด้านวิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ทั้งการจัดซื้อ การจัดหาแบบได้เปล่า และการจัดหาแบบผลิตเอง ล้วนแต่เป็นกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย เช่น การจัดหาแบบจัดซื้อนั้น บรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบจัดหาต้องมีการเจรจาต่อรองกับสำนักพิมพ์ และตัวแทนจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งต้องใช้ทักษะและความชำนาญ ห้องสมุดยังประสบปัญหาการไม่มีผู้รับผิดชอบในการจัดหาโดยตรง จำนวนผู้รับผิดชอบในการจัดหาไม่เพียงพอ ผู้จัดซื้อมีภาระงานอื่นๆ ทำให้การจัดซื้อล่าช้า และผู้จัดซื้อประสบปัญหาในการใช้ภาษาในการติดต่อจัดซื้อ (Dillon 2001) อีกทั้งยังมีปัญหาที่เกิดจากแหล่งที่ห้องสมุดจัดหา เช่น แหล่งที่จัดซื้อมีจำกัด ทำให้ห้องสมุดไม่มีโอกาสเปรียบเทียบการใช้งานและค่าใช้จ่าย การติดต่อเจรจากับแหล่งที่จัดซื้อในต่างประเทศไม่สะดวก และอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราไม่คงที่ แหล่งที่จัดซื้อไม่มีการสาธิต หรือหากมีการให้ทดลองใช้ก็มักจะมีระยะเวลาที่สั้นเกินไป ตัวแทนจำหน่ายไม่มีมาตรฐานในการคิดค่าบริการ คิดค่าบริการสูง และมีเงื่อนไขการใช้งานมากและซับซ้อน ห้องสมุดไม่ทราบแหล่งที่ให้เปล่า หรือแหล่งที่ให้เปล่านั้นน้อย และเข้าถึงได้ไม่สะดวก เป็นต้น (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2552)

นอกจากนี้ ห้องสมุดยังประสบปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีหลายขั้นตอน ทำให้ใช้เวลานานกว่าจะแล้วเสร็จ เช่น การขอตกลงใช้ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การเจรจาต่อรองราคากับสำนักพิมพ์หรือตัวแทนจำหน่าย การประเมินการใช้งานของผู้ใช้จากการทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การพิจารณาเงื่อนไขและข้อตกลงในการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และการดำเนินงานด้านการเงิน การบัญชีในการเบิกจ่าย และปัญหาในการประสานงานกับห้องสมุดอื่นๆ ในการรวมตัวกันเป็นภาคี เพื่ออำนาจในการต่อรองกับสำนักพิมพ์หรือตัวแทนจำหน่าย (สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์)

2.3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้ง 6 เรื่อง แบ่งเป็นงานวิจัยในประเทศไทยจำนวน 2 เรื่อง ซึ่งเป็นการกล่าวถึงการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์โดยรวม และการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย และงานวิจัยในต่างประเทศจำนวน 4 เรื่อง ดังนี้

2.3.6.1 งานวิจัยในประเทศไทย

พุลทรัพย์ ชื่นตา (2548) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านนโยบาย งบประมาณ ประเภท กระบวนการจัดหาและบุคลากรที่รับผิดชอบในงานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบกรณีศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้บริหารห้องสมุดและบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 แห่ง และวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 4 แห่ง มีการกำหนดนโยบายการจัดการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนของแหล่งงบประมาณห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 3 แห่ง ใช้งบประมาณจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณรายได้ของห้องสมุดในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดทั้งหมดจำนวน 6 แห่ง เท่ากัน คัดเลือกฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้เกณฑ์เนื้อหา มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เนื้อหาตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และราคาไม่สูงเกินไป ในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดจำนวน 4 แห่ง มีผู้อำนวยการเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดทั้งหมดจำนวน 6 แห่ง ให้สิทธิ์แก่อาจารย์/คณะ/สาขาวิชาในการเสนอชื่อเพื่อการคัดเลือก และมีกรบอกรับ/สั่งซื้อกับตัวแทนจำหน่ายในประเทศ ห้องสมุดจำนวน 5 แห่งประสบปัญหางบประมาณการจัดการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอต่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์

ศรีไพร โขติจิรวัดนา (2553) ได้ศึกษาการจัดการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านงบประมาณ การคัดเลือก วิธีการจัดหา และปัญหาในการจัดหา รวมถึงวิเคราะห์วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาในด้านภาษา ประเภท และสาขาวิชา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าห้องสมุด หรือบรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบการจัดการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 87 แห่ง ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ จำนวน 51 แห่งไม่ได้กำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดจำนวน 68 แห่ง ใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดจำนวน 85 แห่ง คัดเลือกโดยใช้เกณฑ์การมีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย โดยมี 69 แห่งที่บรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือก และห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด 87 แห่ง มีอาจารย์/นักวิจัยเป็นผู้มีสิทธิ์เสนอแนะรายชื่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดจำนวน 34 แห่ง มีการจัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศ ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 36 แห่ง คัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้วิธีทดลองใช้บริการจากแหล่งที่จัดซื้อ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดทั้งหมด จัดหาเป็นภาษาอังกฤษ และมีเนื้อหาสหสาขาวิชา ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบปัญหาในการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับปานกลางทั้งสิ้น โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัญหาด้านงบประมาณ (3.36) และปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด (73 แห่ง) ประสบ คือ งบประมาณการจัดซื้อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ

2.3.6.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

McKiel (2007) สำรวจการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พฤติกรรมการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้ และวิธีการจัดหาของห้องสมุดมหาวิทยาลัย 552 แห่งในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่า ห้องสมุดร้อยละ 54 จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากสำนักพิมพ์โดยตรง ห้องสมุดร้อยละ 29 ระบุว่าใช้ราคาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกจัดซื้อระหว่างสำนักพิมพ์และตัวแทนจำหน่าย และเกณฑ์หลักที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คือ มีเนื้อหาเกี่ยวข้อง และตรงความต้องการของอาจารย์ และนิสิต นักศึกษา

HighWire Press (2009) ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติและการปฏิบัติงานของบรรณารักษ์ที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากห้องสมุดจำนวน 138 แห่ง ใน 13 ประเทศทั่วโลก ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ห้องสมุดร้อยละ 62 มีงบประมาณสำหรับจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี ห้องสมุดร้อยละ 44 ใช้สถิติการใช้งานเป็นปัจจัยหลักในการคัดเลือกหนังสือ และห้องสมุดร้อยละ 83 ต้องการสิทธิ์ในการเข้าถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบซื้อขาด

Collins (2012) ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของสภาวะทางเศรษฐกิจที่มีต่อห้องสมุด สำนักพิมพ์ และตัวแทนจำหน่ายในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ห้องสมุดร้อยละ 46.4 ใช้การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่อง เพื่อที่จะสามารถจัดหาทรัพยากรได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และเหมาะสมกับงบประมาณที่มีจำกัดมากที่สุด ห้องสมุดร้อยละ 60.9 มีโครงการที่จะยกเลิกการบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูล และห้องสมุดร้อยละ 81 ระบุว่าหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์คือสถิติการใช้งาน ส่งผลให้สำนักพิมพ์และตัวแทนจำหน่ายร้อยละ 86 เริ่มพิจารณาถึงการลดราคาในการบอกรับ และต่ออายุฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

Walters (2013) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดหาและการจัดการคอลเล็กชันหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูลมากกว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่อง ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทั้ง 2 รูปแบบเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษกว่าร้อยละ 90 ระบุว่า หากเป็นไปได้ บรรณารักษ์ต้องการที่จะจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่องมากกว่า และสำนักพิมพ์และตัวแทนจะหน่ายไม่มีมาตรฐานของข้อตกลงในการใช้งานฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ห้องสมุดประสบปัญหาในการประเมินความคุ้มค่าในการใช้งาน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 5 เรื่อง สามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ได้ดังนี้

1) นโยบาย

ผลการวิจัยของพูลทรัพย์ ชื่นตา (2548) พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายการจัดการทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ผลการวิจัยของ ศรีไพร โขติจิรวัดนา (2553) ระบุว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์

2) งบประมาณ

ในเรื่องแหล่งของงบประมาณ ผลการวิจัยของพูลทรัพย์ ชื่นตา (2548) พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้งบประมาณจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณรายได้ของห้องสมุด ในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ผลการวิจัยของศรีไพร โขติจิรวัดนา (2553) ระบุว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์

สำหรับจำนวนงบประมาณ ผลการศึกษาของ HighWire Press (2009) พบว่า ห้องสมุดจาก 13 ประเทศทั่วโลก ส่วนใหญ่มีงบประมาณสำหรับจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี

3) การคัดเลือก

ผลการวิจัยของพูลทรัพย์ ชื่นตา (2548) พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมดคัดเลือกฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้เกณฑ์เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เนื้อหาตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และราคาไม่สูงเกินไปในการคัดเลือก โดยส่วนใหญ่มีผู้อำนวยการเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการคัดเลือก และทุกแห่งให้สิทธิ์แก่อาจารย์/คณะ/สาขาวิชา ในการเสนอชื่อเพื่อการคัดเลือก ส่วนผลการวิจัยของศรีไพร โขติจิรวัดนา (2553) พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่คัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้เกณฑ์การมีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือก และมีอาจารย์/นักวิจัยเป็นผู้มีสิทธิ์เสนอแนะรายชื่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ผลการศึกษาของ Collins (2012) ระบุว่าห้องสมุดส่วนใหญ่ใช้สถิติการใช้งานเป็นเกณฑ์หลัก ในการตัดสินใจจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ HighWire Press (2009) ในขณะที่ผลการวิจัยของ McKiel (2007) พบว่า ห้องสมุดจะคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้อง และตรงความต้องการของอาจารย์ และนิสิต นักศึกษา เป็นหลัก

4) วิธีการจัดหา

ผลการวิจัยของพลทรัพย์ ชื่นตา (2548) พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมดได้มีการบอกรับ/สั่งซื้อกับตัวแทนจำหน่ายในประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศรีไพร โชติจิรวัดนา (2553) ที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากมีการจัดซื้อสารสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศ

ผลการวิจัยของ Walters (2013) พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูลมากกว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่อง ในขณะที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทั้ง 2 รูปแบบเท่าเทียมกัน แต่ผลการศึกษาของ Collins (2012) ระบุว่าห้องสมุดส่วนใหญ่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่อง เพื่อที่จะสามารถจัดหาทรัพยากรได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และเหมาะสมกับงบประมาณที่มีจำกัดมากที่สุด

ผลการศึกษาของ HighWire Press (2009) พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ต้องการสิทธิ์ในการเข้าถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบซื้อขาด

5) ปัญหาในการจัดหา

ผลการวิจัยของพลทรัพย์ ชื่นตา (2548) พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ ประสบปัญหางบประมาณการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของศรีไพร โชติจิรวัดนา (2553) ที่ระบุว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาทางงบประมาณการจัดซื้อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ ส่วนการศึกษาของ Walters (2013) พบว่า ห้องสมุดประสบปัญหาในการประเมินความคุ้มค่าในการใช้งาน เนื่องจากสำนักพิมพ์และตัวแทนจำหน่ายไม่มีมาตรฐานของข้อตกลงในการใช้งานฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ใน ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก วิธีการจัดหา และปัญหาในการจัดหา รวมทั้งการวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาในด้านภาษา ประเภท และ สาขาวิชา โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

- 1) การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
- 2) การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น
- 3) การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย
- 4) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 5) การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 6) การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 7) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

3.2 การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นก่อนการกำหนดประชากร เพื่อรวบรวมรายชื่อและจำนวนของ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้บริการในปี พ.ศ. 2555 โดยใช้วิธีการตรวจสอบ จากเว็บไซต์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง และโทรศัพท์สอบถามในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2555 ผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ บริการมีจำนวน 110 แห่ง

3.3 การกำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ห้องสมุดที่มีฐานะเป็นห้องสมุดกลางของมหาวิทยาลัย ทั้งของรัฐและเอกชนที่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้บริการจำนวน 110 แห่ง จำแนกตามสังกัด

ของมหาวิทยาลัยได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ประกอบด้วยห้องสมุดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 13 แห่ง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ จำนวน 15 แห่ง รวม 28 แห่ง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 40 แห่ง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 9 แห่ง รวม 49 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 33 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ 2553) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าห้องสมุดหรือผู้รับผิดชอบงานจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 110 แห่ง แห่งละ 1 คน รวม 110 คน (ตารางที่ 1)

ตาราง 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ลำดับที่	ชื่อห้องสมุด	จำนวน (แห่ง)
	มหาวิทยาลัยของรัฐ/ในกำกับของรัฐ	28
1.	ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
2.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	
3.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ	
4.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	
5.	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	
6.	ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	
7.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา	
8.	ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา	
9.	หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล	
10.	ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	
11.	ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	
12.	สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	
13.	สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย	
14.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	
15.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	
16.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
17.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม	
18.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์	
19.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร	
20.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	

ตาราง 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อห้องสมุด	จำนวน (แห่ง)
21.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้	
22.	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง	
23.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	
24.	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร	
25.	หอสมุด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
26.	สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	
27.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	
28.	สำนักบรรณสารสนเทศ การพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	
	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	40
29.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	
30.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์	
31.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	
32.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	
33.	ศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ	
34.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	
35.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	
36.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	
37.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	
38.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	
39.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	
40.	หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	
41.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	
42.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	
43.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	
44.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	
45.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	

ตาราง 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อห้องสมุด	จำนวน (แห่ง)
46.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	
47.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	
48.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์	
49.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต	
50.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
51.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	
52.	ศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	
53.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์	
54.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	
55.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	
56.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	
57.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	
58.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ	
59.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	
60.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	
61.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	
62.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	
63.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	
64.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	
65.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	
66.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	
67.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	
68.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล		9
69.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กรุงเทพ	
70.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก	

ตาราง 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อห้องสมุด	จำนวน (แห่ง)
71.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ฉะเชิงเทรา	
72.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร	
73.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์	
74.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา	
75.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย	
76.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ	
77.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน	
มหาวิทยาลัยเอกชน		33
78.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	
79.	ฝ่ายวิทยบริการ (ห้องสมุด) มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น	
80.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกริก	
81.	สำนักบรรณสาร มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	
82.	ศูนย์วิทยบริการและหอสมุด มหาวิทยาลัยคริสเตียน	
83.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา	
84.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยชินวัตร	
85.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร	
86.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธนบุรี	
87.	ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	
88.	สำนักหอสมุดและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	
89.	ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่	
90.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี	
91.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยพายัพ	

ตาราง 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อห้องสมุด	จำนวน (แห่ง)
92.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก	
93.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น	
94.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยภาคกลาง	
95.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต	
96.	หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต	
97.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชธานี	
98.	สำนักบรรณสารและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	
99.	หอสมุด มหาวิทยาลัยเว็บสเตอร์(ประเทศไทย)	
100.	หอสมุด มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น	
101.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยศรีปทุม	
102.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยสยาม	
103.	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	
104.	ศูนย์บรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	
105.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่	
106.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	
107.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา	
108.	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย	
109.	สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอีสาน	
110.	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	
รวม		110

สำหรับประชากรหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในแบบบันทึกข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) บอกรับ ซึ่งอยู่ในรูปแบบฐานข้อมูลจำนวน 3 ฐาน ดังนี้

- 1) SpringerLINK จำนวน 1,528 ชื่อเรื่อง
- 2) NetLibrary ปัจจุบันคือ EBSCOHost จำนวน 8,974 ชื่อเรื่อง
- 3) NetLibrary Free หรือ Publicly Access Collection จำนวน 3,400 ชื่อเรื่อง

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูลเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่สร้างแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้ คำตอบเดียว จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่งและฝ่ายหรืองานที่ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัด

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้าน นโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก และวิธีการจัดหา ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด คำถามปลายปิด แบบเลือกได้คำตอบเดียวและหลายคำตอบ จำนวน 19 ข้อ ได้แก่

- 1) นโยบายการจัดการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้ คำตอบเดียว เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 2) งบประมาณการจัดการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วยคำถามปลายปิด แบบเลือกได้คำตอบเดียว และหลายคำตอบ เกี่ยวกับแหล่งที่มาของงบประมาณ และ จำนวนงบประมาณที่ใช้ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 3) การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วยคำถามปลายปิดแบบเลือกได้ คำตอบเดียว และหลายคำตอบ เกี่ยวกับเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผู้คัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และคู่มือ/แหล่งที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4) วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 12 ข้อ ดังนี้
  - 4.1) การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 ข้อ เป็นคำถามปลายปิดแบบเลือกได้หลาย คำตอบ เกี่ยวกับรูปแบบที่ห้องสมุดใช้ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
  - 4.2) การจัดหาแบบจัดซื้อ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วยคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียว และหลายคำตอบ เกี่ยวกับลักษณะการจัดซื้อ วิธีการจัดซื้อ ข้อกำหนดของ แหล่งที่จัดซื้อ การพิจารณาคัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อ การติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อ และการให้บริการของแหล่งที่จัดซื้อ
  - 4.3) การจัดหาแบบได้เปล่า จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วยคำถามปลายเปิด และคำถามปลายปิดแบบเลือกได้คำตอบเดียว และหลายคำตอบ เกี่ยวกับแหล่งที่จัดหาแบบได้เปล่า วิธีการรวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยง ความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง และรายชื่อแหล่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าที่ห้องสมุดทำการเชื่อมโยง

- 4.4) การจัดหาแบบผลิตเอง จำนวน 1 ข้อ ประกอบด้วยคำถามปลายปิดแบบเลือกได้ คำตอบเดียวและหลายคำตอบ เกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุด และหน่วยงานอื่นภายในมหาวิทยาลัยที่ห้องสมุดสังกัดผลิต

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในด้านนโยบายงบประมาณ การคัดเลือก วิธีการจัดหา และด้านอื่นๆ จำนวน 1 ข้อ คำถามในส่วนนี้เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีตัวเลือก ไม่เป็นปัญหา ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้ สำหรับสัญลักษณ์หมายเลข 1-5 แทนความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด	(มส)
4	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมาก	(ม)
3	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับปานกลาง	(ป)
2	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อย	(น)
1	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด	(นส)

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เป็นคำถามปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น จำนวน 1 ข้อ โดยจำแนกข้อเสนอแนะเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก วิธีการจัดหา และด้านอื่นๆ

2) แบบบันทึกข้อมูล

แบบบันทึกข้อมูลสำหรับบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) บอกรับ ที่ประกอบด้วย ชื่อหนังสือ ชื่อฐานข้อมูล ภาษา และสาขาวิชา

งานวิจัยนี้ได้แบ่งสาขาวิชาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาเป็น 5 สาขาวิชา สำนักบริหารวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2552) ได้แก่

- 1) วิทยาศาสตร์กายภาพ มีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาดังต่อไปนี้
  - 1.1) สาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและคณิตศาสตร์ ประกอบด้วยกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ ฟิสิกส์ ดาราศาสตร์ วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโลกและอวกาศธรณีวิทยา อุทกวิทยา สมุทรศาสตร์ อุตุนิยมวิทยา ฟิสิกส์ของสิ่งแวดล้อม
  - 1.2) สาขาวิทยาศาสตร์เคมีและเภสัช ประกอบด้วยกลุ่มวิชาอินทรีย์เคมี อินทรีย์เคมีชีวเคมี เคมีอุตสาหกรรม อาหารเคมีเคมีโพลีเมอร์ เคมีวิเคราะห์ พิโตรเคมี เคมีสิ่งแวดล้อม เคมีเทคนิค นิวเคลียร์เคมีเคมีเชิงฟิสิกส์ เคมีชีวภาพ เภสัชเคมี และเภสัชวิเคราะห์ เภสัชอุตสาหกรรม เภสัชกรรมเภสัชวิทยาและพิษวิทยา เครื่องสำอาง เภสัชเวช เภสัชชีวภาพ

- 2) **วิทยาศาสตร์ชีวภาพ** มีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาดังต่อไปนี้
  - 2.1) **สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์** ประกอบด้วยกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ แพทยศาสตร์ สาธารณสุข เทคนิคการแพทย์ พยาบาลศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สังคมศาสตร์การแพทย์
  - 2.2) **สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา** ประกอบด้วยกลุ่มวิชาทรัพยากรพืช การป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทรัพยากรสัตว์ ทรัพยากรประมงทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรอุตสาหกรรมเกษตร ระบบเกษตร ทรัพยากรดิน ธุรกิจการเกษตร วิศวกรรมและเครื่องจักรกลการเกษตร สิ่งแวดล้อมทางการเกษตร วิทยาศาสตร์ชีวภาพ
- 3) **สังคมศาสตร์** มีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาดังต่อไปนี้
  - 3.1) **สาขาเศรษฐศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่มวิชาเศรษฐศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ บริหารธุรกิจ การบัญชี
  - 3.2) **สาขาสังคมวิทยา** ประกอบด้วยกลุ่มวิชาสังคมวิทยา ประชากรศาสตร์ มานุษยวิทยา จิตวิทยาสังคม ปัญหาสังคมและสังคมสังเคราะห์ อาชญาวิทยา กระบวนการยุติธรรม มนุษย์นิเวศ วิทยาและนิเวศวิทยาสังคม พัฒนาสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิศาสตร์ สังคม การศึกษาความเสมอภาคระหว่างเพศ คติชนวิทยา
  - 3.3) **สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่มวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นโยบายศาสตร์ อุดมการณ์ทางการเมือง สถาบันทางการเมือง ชีวิตทางการเมือง การเมือง สังคมวิทยาทางการเมือง ระบบการเมือง ทฤษฎีการเมือง รัฐประศาสนศาสตร์ มติสาธารณะ ยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคง เศรษฐศาสตร์การเมือง
- 4) **มนุษยศาสตร์** มีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาดังต่อไปนี้
  - 4.1) **สาขาปรัชญา** ประกอบด้วยกลุ่มวิชาปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี วรรณคดี ศิลปกรรม ภาษา สถาปัตยกรรม ศาสนา
- 5) **สหสาขาวิชา** มีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาดังต่อไปนี้
  - 5.1) **สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรมวิจัย** ประกอบด้วยกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรมวิจัย
  - 5.2) **สาขานิติศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่มวิชากฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน กฎหมายอาญา กฎหมายเศรษฐกิจ กฎหมายธุรกิจ กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายวิธีพิจารณาความ
  - 5.3) **สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและนิเทศศาสตร์** ประกอบด้วยกลุ่มวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ โทรคมนาคม การสื่อสารด้วยดาวเทียม การสื่อสารเครือข่าย การสำรวจและรับรู้จากระยะไกล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ นิเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ เทคนิคพิพิธภัณฑน์และภัณฑาคาร
  - 5.4) **สาขาการศึกษา** ประกอบด้วยกลุ่มวิชาพื้นฐานการศึกษา หลักสูตรและการสอน การวัดและการประเมินผลการศึกษาเทคโนโลยีการศึกษา บริหารการศึกษา จิตวิทยาและการแนะแนวการศึกษา การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาพิเศษ ผลการศึกษา

3.5 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อได้จัดทำแบบสอบถามเสร็จในเดือนกรกฎาคม 2555 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับหัวหน้าห้องสมุด หรือผู้รับผิดชอบงานจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดคณะที่มีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 5 แห่ง แห่งละ 1 คน ดังนี้

- 1) ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2) ศูนย์สารนิเทศมนุษยศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3) ห้องสมุดสัญญา ธรรมศักดิ์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 4) ห้องสมุดป่วย อิงภากรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 5) ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี

จากการทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวเลือกในคำถาม และได้ทำการปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มตัวเลือกเพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

- 1) **ตอนที่ 2** คำถามข้อที่ 4 งบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต่อปี
เพิ่มตัวเลือก คือ ไม่สามารถระบุได้
- 2) **ตอนที่ 2** คำถามข้อที่ 5 เกณฑ์ใดในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
เพิ่มตัวเลือก คือ หนังสือที่มหาวิทยาลัยอื่นจัดหา

การทดสอบแบบบันทึกข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยได้ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบบันทึกข้อมูลโดยสุ่มตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากห้องสมุดคณะ 10 ชื่อเรื่องมาบันทึกข้อมูล แล้วให้บรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตรวจสอบความถูกต้อง

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว (ภาคผนวก ก) พร้อมด้วยสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากคณะอักษรศาสตร์ (ภาคผนวก ข) ให้กับหัวหน้าห้องสมุด หรือผู้รับผิดชอบการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 110 แห่งทางไปรษณีย์ ในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2555 โดยกำหนดวันส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 51 ชุด คิดเป็นร้อยละ 46.36 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จึงได้ดำเนินการติดตามทางถามผ่านทางโทรศัพท์และจดหมาย พร้อมทั้งได้ส่งแบบสอบถามไปอีกครั้งทางไปรษณีย์ โดยกำหนดวันส่งคืนแบบสอบถามครั้งที่ 2 ในวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามคืนอีกจำนวน 42 ชุด รวมทั้งสองครั้ง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 93 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.55 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

ทั้งหมด ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการติดตามทวงถามทางโทรศัพท์และจดหมาย พร้อมทั้งได้ส่งแบบสอบถามไปอีกครั้งทางไปรษณีย์ โดยกำหนดวันส่งคืนแบบสอบถามครั้งที่ 3 ในวันที่ 15 ธันวาคม 2555 เมื่อครบกำหนดได้รับแบบสอบถามคืนอีกจำนวน 6 ชุด รวมทั้งสามครั้ง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 99 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.00 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 110 แห่ง มีห้องสมุดจำนวน 5 แห่ง ตอบกลับมาว่ายังไม่มีบริการให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรืออยู่ในช่วงระงับการให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น จึงมีจำนวนห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่มีการให้บริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 105 แห่ง และทำให้มีแบบสอบถามที่นำมาใช้ในการวิจัย 94 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.52 และสามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้ทั้งหมด จำแนกเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 24 แห่ง (ร้อยละ 88.89) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 44 แห่ง (ร้อยละ 93.62) และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 26 แห่ง (ร้อยละ 83.87) (ตารางที่ 2)

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรัฐ	27	24	88.89
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	47	44	93.62
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน	31	26	83.87
รวม	105	94	89.52

สำหรับแบบบันทึกข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ปรับปรุงแล้ว (ภาคผนวก ค) ผู้วิจัยได้ให้ตัวอย่างรายชื่อ ภาษา ประเภท สาขาวิชาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จัดทำให้กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็กเซล (Microsoft Excel) โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดกลุ่มคำตอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับตำแหน่งและฝ่ายหรืองานที่สังกัด ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ทั้งนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับฝ่ายหรืองานของผู้รับผิดชอบการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาจัดกลุ่ม ดังนี้

- 1) **งานเทคนิค** ได้แก่ งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ งานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ งานหนังสือ และงานสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง
- 2) **งานบริการ** ได้แก่ งานบริการสารสนเทศ งานบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า และงานบริการฐานข้อมูลอ้างอิงวิจัย
- 3) **งานเทคโนโลยีสารสนเทศ** ได้แก่ งานเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อดิจิทัล และงานสื่อเทคโนโลยีและฐานข้อมูล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก และวิธีการจัดหา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และจัดกลุ่ม

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในด้านนโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก วิธีการจัดหา และด้านอื่นๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดระดับปัญหาออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด	(มส)
4	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมาก	(ม)
3	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับปานกลาง	(ป)
2	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อย	(น)
1	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด	(นส)

สำหรับเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยกำหนดไว้ ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	เป็นปัญหามากที่สุด	(มส)
3.51 - 4.50	หมายถึง	เป็นปัญหามาก	(ม)
2.51 - 3.50	หมายถึง	เป็นปัญหาปานกลาง	(ป)
1.51 - 2.50	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อย	(น)
1.00 - 1.50	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อยที่สุด	(นส)

ส่วนผู้ที่ตอบแบบสอบถามว่า ไม่เป็นปัญหา ผู้วิจัยไม่นำข้อมูลมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย และแปลผล

สัญลักษณ์ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

N	หมายถึง	จำนวนประชากร
f	หมายถึง	จำนวนผู้ตอบแต่ละคำถาม
$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้จากคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยจัดกลุ่มคำตอบ แล้วนำเสนอตามลำดับความถี่ของจำนวนคำตอบ

แบบบันทึกข้อมูล สำหรับแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) บอกรับ ในด้านชื่อหนังสือ ชื่อฐานข้อมูล ภาษา และสาขาวิชา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และจัดกลุ่ม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 9 แห่ง อยู่ในกลุ่มเดียวกันกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนั้น กลุ่มของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จึงจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มที่ 1** ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ
- กลุ่มที่ 2** ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและห้องสมุดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
- กลุ่มที่ 3** ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบการบรรยายโดยมีตารางประกอบ ดังรายละเอียดในบทที่ 4 และสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในบทที่ 5

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตารางที่ 3)

ตอนที่ 2 การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในห้องสมุดมหาวิทยาลัย
ได้แก่

- 1) นโยบายสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 4)
- 2) งบประมาณการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 5 - 6)
- 3) การคัดเลือกการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 7 - 9)
- 4) วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 10 - 16)
- 5) การจัดหาแบบได้เปล่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 17 - 19)
- 6) การจัดหาแบบผลิตเองหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 20)

ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย และข้อเสนอแนะ
(ตารางที่ 21-25)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา (ตารางที่ 26-27)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามที่รับผิดชอบงานจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 3) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 23 แห่ง (ร้อยละ 24.47) มีผู้อำนวยการเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 22 แห่ง (ร้อยละ 23.40) มีหัวหน้าฝ่าย/งานเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าฝ่าย/งานเทคนิค จำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 77.27) และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 1.06) มีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง (ร้อยละ 54.17) มีหัวหน้าฝ่าย/งานเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นหัวหน้าฝ่าย/งานเทคนิคจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 69.23) รองลงมาจำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 16.67) มีบรรณารักษ์เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นบรรณารักษ์ฝ่าย/งานเทคนิคทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (ร้อยละ 8.33) เท่ากัน มีผู้อำนวยการ และหัวหน้าห้องสมุดเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง (ร้อยละ 29.55) มีบรรณารักษ์เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นบรรณารักษ์ฝ่าย/งานเทคนิคจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 76.92) รองลงมาจำนวน 8 แห่ง (ร้อยละ 18.18) เท่ากัน มีผู้อำนวยการ หัวหน้าห้องสมุด และรองผู้อำนวยการฝ่ายบริการเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 7 แห่ง (ร้อยละ 15.91) มีหัวหน้าฝ่าย/งานเทคนิคเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง (ร้อยละ 50.00) มีผู้อำนวยการเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม รองลงมาจำนวน 5 แห่ง (ร้อยละ 19.23) มีบรรณารักษ์เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นบรรณารักษ์ฝ่าย/งานเทคนิคจำนวนมากที่สุด 4 แห่ง (ร้อยละ 80.00) และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 3.85) เท่ากัน มีรองผู้อำนวยการฝ่ายเทคนิค และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 3 ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ตำแหน่ง	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม	
	รัฐ (N=24)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=44)		เอกชน (N=26)		(N=94)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้อำนวยการ	2	8.33	8	18.18	13	50.00	23	24.47
หัวหน้าห้องสมุด	2	8.33	8	18.18	4	15.38	12	12.77
รองผู้อำนวยการ	3	12.50	8	18.18	1	3.85	12	12.77
เทคนิค	1	33.33	-	-	1	100.00	2	16.67
บริการ	2	66.67	8	100.00	-	-	10	83.33
หัวหน้าฝ่าย/งาน	13	54.17	7	15.91	2	7.69	22	23.40
เทคนิค	9	69.23	7	100.00	1	50.00	17	77.27
บริการ	4	30.77	-	-	1	50.00	5	22.73
บรรณารักษ์ฝ่าย/งาน	4	16.67	13	29.55	5	19.23	21	22.34
เทคนิค	4	100.00	10	76.92	4	80.00	18	85.71
บริการ	-	-	4	30.77	1	20.00	5	23.81
เทคโนโลยีสารสนเทศ	-	-	1	7.69	-	-	1	4.76
เจ้าหน้าที่	-	-	-	-	1	3.85	1	1.06

4.2 ตอนที่ 2 การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบาย งบประมาณ การคัดเลือกและวิธีการจัดหา และผลการวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 นโยบายสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

นโยบายและเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ศึกษากรอบผลการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และผู้คัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังต่อไปนี้

4.2.1.1 การกำหนดนโยบายที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 4) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 66 แห่ง (ร้อยละ 70.21) มีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 28 แห่ง (ร้อยละ 29.79) ไม่ได้กำหนดนโยบาย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ตอบว่า มีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร จำนวน 40 แห่ง (ร้อยละ 60.61) ในขณะที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 26 แห่ง (ร้อยละ 39.39) มีการกำหนดนโยบายแบบเป็นลายลักษณ์อักษร

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ตอบว่าไม่ได้กำหนดนโยบาย ไม่มีแห่งใดระบุเหตุผลประกอบ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่ จำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 62.50) มีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 37.50) ไม่ได้กำหนดนโยบาย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่ตอบว่า มีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายแบบเป็นลายลักษณ์อักษร จำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 60.00) ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 6 แห่ง (ร้อยละ 40.00) มีการกำหนดนโยบายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลส่วนใหญ่ จำนวน 34 แห่ง (ร้อยละ 77.27) มีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 10 แห่ง (ร้อยละ 22.73) ไม่ได้กำหนดนโยบาย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่ตอบว่ามีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร จำนวน 22 แห่ง (ร้อยละ 64.71) ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 12 แห่ง (ร้อยละ 35.29) มีการกำหนดนโยบายแบบเป็นลายลักษณ์อักษร

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ จำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 65.38) มีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 34.62) ไม่ได้กำหนดนโยบาย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนที่ตอบว่ามีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร จำนวน 12 แห่ง (ร้อยละ 70.59) ในขณะที่ห้องสมุด 5 แห่ง (ร้อยละ 29.41) มีการกำหนดนโยบายแบบเป็นลายลักษณ์อักษร

ตาราง 4 การกำหนดนโยบายที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

นโยบาย	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม	
	รัฐ (N=24)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=44)		เอกชน (N=26)		(N=94)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กำหนดนโยบาย	15	62.50	34	77.27	17	65.38	66	70.21
เป็นลายลักษณ์อักษร	9	60.00	12	35.29	5	29.41	26	39.39
ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	6	40.00	22	64.71	12	70.59	40	60.61
ไม่ได้กำหนดนโยบาย	9	37.50	10	22.73	9	34.62	28	29.79

4.2.2 งบประมาณการจัดการหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

งบประมาณสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ศึกษาครอบคลุมแหล่งงบประมาณสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และจำนวนงบประมาณต่อปีที่ใช้จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยมีดังนี้

4.2.2.1 แหล่งงบประมาณสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาแหล่งงบประมาณสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 5) โดยรวมพบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 71 แห่ง (ร้อยละ 75.53) ใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวน 43 แห่ง (ร้อยละ 45.74) ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินในการจัดหา

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 9.57) ใช้เงินรายได้ของคณะ/สถาบันในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 66.67) ใช้งบประมาณแผ่นดินในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 58.33) ใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง (ร้อยละ 25.00) ใช้เงินรายได้ของคณะ/สถาบันในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 31 แห่ง (ร้อยละ 70.45) ใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวน 27 แห่ง (ร้อยละ 61.36) ใช้งบประมาณแผ่นดินในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง (ร้อยละ 6.82) ใช้เงินรายได้ของคณะ/สถาบันในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนทุกแห่งจำนวน 26 แห่ง (ร้อยละ 100.00) ใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ตาราง 5 แหล่งงบประมาณสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

แหล่งงบประมาณ*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม	
	รัฐ (N=24)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=44)		เอกชน (N=26)		(N=94)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
งบประมาณแผ่นดิน	16	66.67	27	61.36	-	-	43	45.74
เงินรายได้ของมหาวิทยาลัย	14	58.33	31	70.45	26	100.00	71	75.53
เงินรายได้ของคณะ/สถาบัน	6	25.00	3	6.82	-	-	9	9.57
เงินรายได้ของห้องสมุด	8	33.33	7	15.91	-	-	15	15.96

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.2.2 จำนวนงบประมาณต่อปีที่ใช้จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาจำนวนงบประมาณต่อปีที่ใช้จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 6) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 22 แห่ง (ร้อยละ 23.40) ใช้งบประมาณจำนวน 100,001 – 500,000 บาท ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 21 แห่ง (ร้อยละ 22.34) ไม่สามารถระบุงบประมาณที่ใช้ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 5 แห่ง (ร้อยละ 5.32) ใช้งบประมาณน้อยกว่า 50,000 บาท ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 37.50) ใช้งบประมาณจำนวน 500,001 บาทขึ้นไป ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวน 5 แห่ง (ร้อยละ 20.83) ใช้งบประมาณจำนวน 100,001 – 500,000 บาท ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (ร้อยละ 8.33) ไม่สามารถระบุงบประมาณที่ใช้ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง (ร้อยละ 29.55) ใช้งบประมาณ 100,001 – 500,000 บาท ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 25.00) ใช้งบประมาณจำนวน 50,001 – 100,000 บาท ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และจำนวนน้อยที่สุด 4 แห่ง (ร้อยละ 9.09) ใช้งบประมาณน้อยกว่า 50,000 บาท ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 12 แห่ง (ร้อยละ 46.15) ไม่สามารถระบุงบประมาณที่ใช้ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 15.38) เท่ากัน ใช้งบประมาณจำนวน 50,001 – 100,000 บาท 100,001 – 500,000 บาท และไม่แน่นอนในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 3.85) เท่ากัน ใช้งบประมาณจำนวนน้อยกว่า 50,000 บาท และ 500,001 บาทขึ้นไปในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ตาราง 6 จำนวนงบประมาณต่อปีที่ใช้จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุด มหาวิทยาลัย

จำนวนงบประมาณต่อปี	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม	
	รัฐ (N=24)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=44)		เอกชน (N=26)		(N=94)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 50,000 บาท	-	-	4	9.09	1	3.85	5	5.32
50,001 – 100,000 บาท	4	16.67	11	25.00	4	15.38	19	20.21
100,001 – 500,000 บาท	5	20.83	13	29.55	4	15.38	22	23.40
500,001 บาทขึ้นไป	9	37.50	2	4.55	1	3.85	12	12.77
ไม่แน่นอน	4	16.67	7	15.91	4	15.38	15	15.96
ไม่สามารถระบุได้	2	8.33	7	15.91	12	46.15	21	22.34

4.2.3 การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ศึกษากรอบคณนโยบายและเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา คัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การเสนอแนะรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และคู่มือ/แหล่งที่ใช้ในการ คัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยมีดังนี้

4.2.3.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาเกณฑ์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 7) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง จำนวน 94 แห่ง (ร้อยละ 100.00) ใช้เกณฑ์เนื้อหาสอดคล้องกับ หลักสูตรการเรียนการสอน รองลงมาจำนวน 71 แห่ง (ร้อยละ 75.53) ใช้เกณฑ์เนื้อหาที่มีความทันสมัย จำนวน 58 แห่ง (ร้อยละ 61.70) ใช้เกณฑ์หนังสือที่ผู้ใช้เสนอมา และจำนวน 56 แห่ง (ร้อยละ 59.57) ใช้เกณฑ์ความน่าเชื่อถือและควมมีชื่อเสียงของผู้ผลิต และจำนวนน้อยที่สุด 5 แห่ง (ร้อยละ 5.32) ใช้ เกณฑ์เป็นหนังสือที่ห้องสมุดอื่นๆ ไม่มี นอกจากนี้ มีห้องสมุดจำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 3.19) ระบุเกณฑ์ อื่นๆ ที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ สามารถซื้อและใช้ทรัพยากรร่วมกับสถาบันอื่น ได้ (1 แห่ง) การให้บริการของตัวแทนจำหน่าย (1 แห่ง) และความคิดเห็นของผู้บริหาร (1 แห่ง)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่ง จำนวน 24 แห่ง (ร้อยละ 100.00) ใช้เกณฑ์เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน รองลงมาจำนวน 20 แห่ง (ร้อยละ 83.33) ใช้เกณฑ์เนื้อหาที่มีความทันสมัย และจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (ร้อยละ 8.33) ใช้เกณฑ์เป็นหนังสือที่ห้องสมุดอื่นๆ ไม่มี

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทุกแห่ง จำนวน 44 แห่ง (ร้อยละ 100.00) ใช้เกณฑ์เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน รองลงมาจำนวน 30 แห่ง (ร้อยละ 68.18) ใช้เกณฑ์เนื้อหาที่มีความทันสมัย และจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 2.27) ใช้เกณฑ์เป็นหนังสือที่ห้องสมุดอื่นๆ ไม่มี นอกจากนี้ มีห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 2.27) ระบุเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ คือ สามารถซื้อและใช้ทรัพยากรร่วมกับสถาบันอื่นได้

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนทุกแห่ง จำนวน 26 แห่ง (ร้อยละ 100.00) ใช้เกณฑ์เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน รองลงมาจำนวน 21 แห่ง (ร้อยละ 80.77) ใช้เกณฑ์เนื้อหาที่มีความทันสมัย และจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (ร้อยละ 7.69) ใช้เกณฑ์เป็นหนังสือที่ห้องสมุดอื่นๆ ไม่มี นอกจากนี้ มีห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 7.69) ระบุเกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ คือ การให้บริการของตัวแทนจำหน่าย (1 แห่ง) และความคิดเห็นของผู้บริหาร (1 แห่ง)

ตาราง 7 เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

คู่มือ/แหล่งในการคัดเลือก*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม (N=94)	
	รัฐ (N=24)		ราชภัฏและเทคโนโลยีราชมงคล (N=44)		เอกชน (N=26)		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ความน่าเชื่อถือและความมีชื่อเสียงของผู้ผลิต	18	75.00	24	54.55	14	53.85	56	59.57
เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน	24	100.00	44	100.00	26	100.00	94	100.00
เนื้อหาที่มีความทันสมัย	20	83.33	30	68.18	21	80.77	71	75.53
หนังสือที่ผู้ใช้เสนอมา	17	70.83	28	63.64	13	50.00	58	61.70
หนังสือที่มหาวิทยาลัยอื่นจัดหา	3	12.50	3	6.82	-	-	6	6.38
ระบบใช้งานง่าย	9	37.50	14	31.82	12	46.15	35	37.23
รูปแบบสอดคล้องกับระบบหรือเครื่องมือที่มีในห้องสมุด	3	12.50	12	27.27	8	30.77	23	24.47
หนังสือที่ห้องสมุดอื่นๆ ไม่มี	2	8.33	1	2.27	2	7.69	5	5.32
ราคาถูกกว่าจัดซื้อในรูปแบบสิ่งพิมพ์	6	25.00	8	18.18	7	26.92	21	22.34
ราคาเหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ	13	54.17	20	45.45	10	38.46	43	45.74
สำนักพิมพ์/ตัวแทนจำหน่ายมีส่วนลดให้	7	29.17	5	11.36	6	23.08	18	19.15
ผู้จำหน่ายให้ทดลองใช้	10	41.67	13	29.55	14	53.85	37	39.36
มีการฝึกอบรมการใช้	10	41.67	14	31.82	11	42.31	35	37.23
อื่นๆ	-	-	1	2.27	2	7.69	3	3.19

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.3.2 วิธีการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาวิธีการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 8) โดยรวม พบว่าห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 80 แห่ง (ร้อยละ 85.11) ใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ รองลงมาจำนวน 55 แห่ง (ร้อยละ 58.51) มีบรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือก และจำนวนน้อยที่สุด 25 แห่ง (ร้อยละ 26.60) มีหัวหน้าห้องสมุดเป็นผู้คัดเลือก

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ตอบว่าใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ เป็นการเสนอแนะจากอาจารย์/นักวิจัยจำนวนมากที่สุด 74 แห่ง (ร้อยละ 92.50) รองลงมาจำนวน 54 (67.50) เป็นการเสนอแนะจากนิสิต นักศึกษา และจำนวนน้อยที่สุด 40 แห่ง (ร้อยละ 50.00) เป็นการเสนอแนะจากบุคลากร นอกจากนี้ มีห้องสมุดเอกชนจำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 3.75) ระบุว่าใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้อื่นๆ คือศิษย์เก่า

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 19 แห่ง (ร้อยละ 79.17) ใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ รองลงมาจำนวน 13 แห่ง (ร้อยละ 54.17) มีบรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือก และจำนวนน้อยที่สุด 5 แห่ง (ร้อยละ 20.83) มีหัวหน้าห้องสมุดเป็นผู้คัดเลือก

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่ตอบว่าใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ เป็นการเสนอแนะจากอาจารย์/นักวิจัยจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 94.74) รองลงมาจำนวน 13 (68.42) เป็นการเสนอแนะจากนิสิต นักศึกษา และจำนวนน้อยที่สุด 11 แห่ง (ร้อยละ 57.89) เป็นการเสนอแนะจากบุคลากร

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 38 แห่ง (ร้อยละ 86.36) ใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ รองลงมาจำนวน 29 แห่ง (ร้อยละ 65.91) มีบรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือก และจำนวนน้อยที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 22.73) มีคณะกรรมการห้องสมุดเป็นผู้คัดเลือก

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่ตอบว่าใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ เป็นการเสนอแนะจากอาจารย์/นักวิจัยจำนวนมากที่สุด 34 แห่ง (ร้อยละ 89.47) รองลงมาจำนวน 27 (71.05) เป็นการเสนอแนะจากนิสิต นักศึกษา และจำนวนน้อยที่สุด 19 แห่ง (ร้อยละ 50.00) เป็นการเสนอแนะจากบุคลากร

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 23 แห่ง (ร้อยละ 88.46) ใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ รองลงมาจำนวน 13 แห่ง (ร้อยละ 50.00) มีบรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และจำนวนน้อยที่สุด 5 แห่ง (ร้อยละ 19.23) มีหัวหน้าห้องสมุดเป็นผู้คัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนที่ตอบว่าใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ เป็นการเสนอแนะจากอาจารย์/นักวิจัยจำนวนมากที่สุด 22 แห่ง (ร้อยละ 95.65) รองลงมาจำนวน 14 (60.87) เป็นการเสนอแนะจากนิสิต นักศึกษา และจำนวนน้อยที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 43.48) เป็นการเสนอแนะจากบุคลากร

ตาราง 8 วิธีการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

วิธีการคัดเลือก หนังสืออิเล็กทรอนิกส์*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม (N=94)	
	รัฐ (N=24)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=44)		เอกชน (N=26)		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
ผู้อำนวยการห้องสมุดเป็นผู้ คัดเลือก	7	29.17	17	38.64	6	23.08	30	31.91
หัวหน้าห้องสมุดเป็นผู้คัดเลือก	5	20.83	15	34.09	5	19.23	25	26.60
คณะกรรมการห้องสมุดเป็นผู้ คัดเลือก	8	33.33	10	22.73	8	30.77	26	27.66
บรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือก	13	54.17	29	65.91	13	50.00	55	58.51
การเสนอแนะจากผู้ ใช้	19	79.17	38	86.36	23	88.46	80	85.11
อาจารย์/นักวิจัย	18	94.74	34	89.47	22	95.65	74	92.50
นิสิต นักศึกษา	13	68.42	27	71.05	14	60.87	54	67.50
บุคลากร	11	57.89	19	50.00	10	43.48	40	50.00
อื่นๆ	-	-	-	-	3	13.04	3	3.75

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.3.3 คู่มือ/แหล่งในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาคู่มือ/แหล่งในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 9) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 61 แห่ง (ร้อยละ 64.89) ใช้การทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมา จำนวน 58 แห่ง (ร้อยละ 61.70) ใช้แคตตาล็อกจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย จำนวน 50 แห่ง (ร้อยละ 53.19) ใช้เว็บไซต์สำนักพิมพ์/ตัวแทนจำหน่าย จำนวน 47 แห่ง (ร้อยละ 50.00) ใช้การสาธิต การใช้งานของตัวแทนจำหน่าย และจำนวนน้อยที่สุด 17 แห่ง (ร้อยละ 18.09) เท่ากัน ใช้บทวิจารณ์ ฐานข้อมูลในวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และบทความวิชาการภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ มีห้องสมุดซึ่งเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 1.06) ระบุคู่มือ/แหล่งอื่นๆ ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ รายชื่อหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ที่มหาวิทยาลัยชั้นนำในต่างประเทศคัดเลือกแล้ว

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 66.67) ใช้การทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 58.33) เท่ากัน ใช้แคตตาล็อกจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย และเว็บไซต์สำนักพิมพ์/ตัวแทน และ

จำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง (ร้อยละ 25.00) ใช้บทวิจารณ์ฐานข้อมูลในหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 27 แห่ง (ร้อยละ 61.36) เท่ากัน ใช้แคตตาล็อกจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย และการทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวน 23 แห่ง (ร้อยละ 52.27) ใช้การสาธิตการใช้งานของตัวแทนจำหน่าย และจำนวนน้อยที่สุด 4 แห่ง (ร้อยละ 9.09) ใช้บทความวิชาการภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 69.23) ใช้การทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 17 แห่ง (ร้อยละ 65.38) เท่ากัน ใช้แคตตาล็อกจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย และเว็บไซต์สำนักพิมพ์/ตัวแทนจำหน่าย และจำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง (ร้อยละ 23.08) เท่ากัน ใช้บทวิจารณ์ฐานข้อมูลในหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และบทความวิชาการภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ตาราง 9 คู่มือ/แหล่งในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุด มหาวิทยาลัย

คู่มือ/แหล่งในการคัดเลือก*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม (N=94)	
	รัฐ (N=24)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=44)		เอกชน (N=26)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แคตตาล็อกจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ ผู้จำหน่าย	14	58.33	27	61.36	17	65.38	58	61.70
เว็บไซต์สำนักพิมพ์/ตัวแทนจำหน่าย	14	58.33	19	43.18	17	65.38	50	53.19
รายชื่อฐานข้อมูลในห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา	7	29.17	17	38.64	8	30.77	32	34.04
บทวิจารณ์ฐานข้อมูลในวารสาร ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ	6	25.00	5	11.36	6	23.08	17	18.09
บทความวิชาการภาษาไทยและ ภาษาต่างประเทศเกี่ยวกับ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	7	29.17	4	9.09	6	23.08	17	18.09
การทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	16	66.67	27	61.36	18	69.23	61	64.89
การสำรวจการใช้งานของตัวแทน จำหน่าย	13	54.17	23	52.27	11	42.31	47	50.00
สอบถามห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ บอกรับแล้ว	9	37.50	11	25.00	8	30.77	28	29.79
อื่นๆ	1	4.17	-	-	-	-	1	1.06

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.4 วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาวิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 10) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 84 แห่ง (ร้อยละ 89.36) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมา จำนวน 45 แห่ง (ร้อยละ 47.87) จัดหาแบบได้เปล่า และจำนวนน้อยที่สุด 28 แห่ง (ร้อยละ 29.79) จัดหาแบบผลิตเอง

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 22 แห่ง (ร้อยละ 91.67) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน

มากที่สุด 39 แห่ง (ร้อยละ 88.64) และมหาวิทยาลัยของเอกชนจำนวนมากที่สุด 23 แห่ง (ร้อยละ 88.46) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนรองลงมา 14 แห่ง (ร้อยละ 58.33) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนรองลงมา 19 แห่ง (ร้อยละ 43.18) และมหาวิทยาลัยของเอกชนจำนวนรองลงมา 12 แห่ง (ร้อยละ 46.15) จัดหาแบบได้เปล่า

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง (ร้อยละ 25.00) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนน้อยที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 36.36) และมหาวิทยาลัยของเอกชนจำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง (ร้อยละ 23.08) จัดหาแบบผลิตเอง

ตาราง 10 วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

วิธีการจัดหา*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม	
	รัฐ (N=24)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=44)		เอกชน (N=26)		(N=94)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การจัดซื้อ	22	91.67	39	88.64	23	88.46	84	89.36
การจัดหาแบบได้เปล่า	14	58.33	19	43.18	12	46.15	45	47.87
การจัดหาแบบผลิตเอง	6	25.00	16	36.36	6	23.08	28	29.79

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.4.1 การจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

4.2.4.1.1 ลักษณะการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาลักษณะการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 11) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 78 แห่ง (ร้อยละ 92.86) ห้องสมุดจัดซื้อ ขณะที่ห้องสมุดจำนวน 40 แห่ง (ร้อยละ 47.62) จัดซื้อผ่านภาคีห้องสมุด

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่ง จำนวน 22 แห่ง (ร้อยละ 100.00) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน

มากที่สุด 36 แห่ง (ร้อยละ 92.31) และห้องสมุดมหาวิทยาลัยของเอกชนจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง (ร้อยละ 86.96) ห้องสมุดจัดซื้อ

ขณะที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 40.91) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 22 แห่ง (ร้อยละ 56.41) และห้องสมุดมหาวิทยาลัยของเอกชนจำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 39.13) จัดซื้อผ่านภาคีห้องสมุด

ตาราง 11 ลักษณะการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ลักษณะการจัดซื้อ*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม	
	รัฐ (N=22)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=39)		เอกชน (N=23)		(N=84)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุดจัดซื้อ	22	100.00	36	92.31	20	86.96	78	92.86
ภาคีห้องสมุดจัดซื้อ	9	40.91	22	56.41	9	39.13	40	47.62

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.4.1.2 วิธีการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาวิธีการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 12) โดยรวมพบว่าห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 67 แห่ง (ร้อยละ 79.76) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่าย ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 56 แห่ง (ร้อยละ 66.67) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยตรงจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย

ห้องสมุดที่ระบุว่าจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่าย จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศจำนวนมากที่สุด 56 แห่ง (ร้อยละ 83.58) รองลงมาจำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 13.43) เท่ากัน จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศ และตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 21 แห่ง (ร้อยละ 95.45) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่าย ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 68.18) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยตรงจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่ระบุว่าจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่าย จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศจำนวนมากที่สุด 15 แห่ง (ร้อยละ 71.43) รองลงมาจำนวน 5 แห่ง

(ร้อยละ 23.81) จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศ และจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (ร้อยละ 9.52) จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 30 แห่ง (ร้อยละ 76.92) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่าย ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 27 แห่ง (ร้อยละ 69.23) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยตรงจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่ระบุว่าจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่าย จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศจำนวนมากที่สุด 27 แห่ง (ร้อยละ 90.00) รองลงมาจำนวน 4 แห่ง (ร้อยละ 13.33) จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ และจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 3.33) จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศ

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 69.57) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่าย ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 60.87) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยตรงจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนที่ระบุว่าจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่าย จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศจำนวนมากที่สุด 14 แห่ง (ร้อยละ 87.50) รองลงมาจำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 18.75) เท่ากัน จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศ และตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ

ตาราง 12 วิธีการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

วิธีการจัดซื้อ*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม	
	รัฐ (N=22)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=39)		เอกชน (N=23)		(N=84)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดซื้อโดยตรงจากสำนักพิมพ์/ ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย	15	68.18	27	69.23	14	60.87	56	66.67
จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่าย	21	95.45	30	76.92	16	69.57	67	79.76
จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายใน ประเทศ	15	71.43	27	90.00	14	87.50	56	83.58
จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่าย ต่างประเทศ	5	23.81	1	3.33	3	18.75	9	13.43
จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่าย ต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ	2	9.52	4	13.33	3	18.75	9	13.43

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.4.1.3 รายชื่อแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวน 84 แห่ง พบว่าห้องสมุดจำนวน 43 แห่ง ระบุรายชื่อแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวนทั้งสิ้น 34 แห่ง เรียงตามจำนวนห้องสมุดที่จัดซื้อ ดังนี้

- 1) Book Net (14 แห่ง)
- 2) Book Promotion & Service (11 แห่ง)
- 3) EBSCO (11 แห่ง)
- 4) Elsevier (8 แห่ง)
- 5) 2ebook (4 แห่ง)
- 6) Advanced Media Supplies (2 แห่ง)
- 7) Best Book (2 แห่ง)
- 8) Cambridge University Press (2 แห่ง)
- 9) iGroup (2 แห่ง)
- 10) STAQ Technologies (2 แห่ง)
- 11) Asia Book (1 แห่ง)
- 12) Book Today (1 แห่ง)
- 13) Cengage Learning (1 แห่ง)
- 14) CRC Press (1 แห่ง)
- 15) EBL (1 แห่ง)
- 16) ebrary (1 แห่ง)
- 17) Emerald (1 แห่ง)
- 18) Gale (1 แห่ง)
- 19) Genesis Press (1 แห่ง)
- 20) Great Book (1 แห่ง)
- 21) iG Publishing (1 แห่ง)
- 22) InfoHOST (1 แห่ง)
- 23) John Wiley & Sons (1 แห่ง)

- 24) Kinokuniya (1 แห่ง)
- 25) New Book Group (1 แห่ง)
- 26) PS Book (1 แห่ง)
- 27) ScienceDirect (1 แห่ง)
- 28) SpringerLink (1 แห่ง)
- 29) Taylor & Francis (1 แห่ง)
- 30) Technical Online (1 แห่ง)
- 31) World Book (1 แห่ง)
- 32) World Scientific eBooks (1 แห่ง)
- 33) ศูนย์ข้อมูลมติชน (1 แห่ง)
- 34) ศูนย์หนังสือจุฬาฯ (CU Book) (1 แห่ง)

4.2.4.1.4 ข้อกำหนดการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาข้อกำหนดการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของแหล่งที่จัดซื้อ (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 39 แห่ง (ร้อยละ 46.43) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบภาคี (Consortium) ราคาจะต่ำกว่าแบบเดี่ยว รองลงมาจำนวน 35 แห่ง (ร้อยละ 41.67) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับทั้งคอลเลกชัน/สาขาวิชา/แพ็คเกจราคาจะต่ำกว่าแต่ละชื่อเรื่อง จำนวน 27 แห่ง (ร้อยละ 32.14) ระบุว่าค่าจัดซื้อ/บอกรับขึ้นกับจำนวนผู้ใช้ต่อครั้ง/จำนวนการดาวน์โหลด จำนวน 20 แห่ง (ร้อยละ 23.81) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสือในรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ควบคู่กันจะได้รับส่วนลด และจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 1.19) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบภาคีราคาจะสูงกว่าแบบเดี่ยว นอกจากนี้ มีห้องสมุดจำนวน 13 แห่ง (ร้อยละ 15.48) ระบุข้อกำหนดอื่นๆ ในการจัดซื้อ คือ ชื่อขาด (1 แห่ง) เลือกเฉพาะเล่มที่ต้องการ (1 แห่ง) ชื่อเป็นแผ่นซีดีมาแล้วนำมาลงไว้ที่เครื่องสืบค้น (2 แห่ง) ชื่อเฉพาะฉบับอิเล็กทรอนิกส์ (2 แห่ง) บอกรับตามสาขาวิชาที่สนใจและตามคอลเลกชัน (1 แห่ง) เลือกเฉพาะเล่มที่ต้องการ (4 แห่ง) และจัดซื้อแบบไม่จำกัดการอ่าน/การดาวน์โหลด (2 แห่ง)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 17 แห่ง (ร้อยละ 77.27) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับทั้งคอลเลกชัน/สาขาวิชา/แพ็คเกจราคาจะต่ำกว่าแต่ละชื่อเรื่อง รองลงมาจำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 50.00) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบภาคีราคาจะต่ำกว่าแบบเดี่ยว และจำนวนน้อยที่สุด 5 แห่ง (ร้อยละ 22.73) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบภาคีราคาจะสูงขึ้นตามจำนวนผู้ใช้ หรือขนาดสถาบัน นอกจากนี้ มีห้องสมุด

จำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 9.09) ระบุข้อกำหนดอื่นๆ ในการจัดซื้อ คือ ซื้อขาด (1 แห่ง) และเลือกเฉพาะเล่มที่ต้องการ (1 แห่ง)

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวนมากที่สุด 19 แห่ง (ร้อยละ 48.72) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในแบบภาคาราคาจะต่ำกว่าแบบเดี่ยว รองลงมาจำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 38.46) ระบุว่า ค่าจัดซื้อ/บอกรับขึ้นกับจำนวนผู้ใช้ต่อครั้ง/จำนวนการดาวน์โหลด และจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 2.56) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในแบบภาคาราคาจะสูงกว่าแบบเดี่ยว นอกจากนี้ มีห้องสมุดจำนวน 5 แห่ง (ร้อยละ 12.82) ระบุข้อกำหนดอื่นๆ ในการจัดซื้อ คือ ซื้อเป็นแผ่นซีดีมาแล้วนำมาลงไว้ที่เครื่องสื่อบันทึก (2 แห่ง) ซื้อเฉพาะฉบับอิเล็กทรอนิกส์ (2 แห่ง) และบอกรับตามสาขาวิชาที่สนใจและตามคอลเลกชัน (1 แห่ง)

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 39.13) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในแบบภาคาราคาจะต่ำกว่าแบบเดี่ยว รองลงมาจำนวน 7 แห่ง (ร้อยละ 30.43) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสือในรูปแบบเล่มสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ควบคู่กันจะได้รับส่วนลด และจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 4.35) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในแบบภาคาราคาจะสูงขึ้นตามจำนวนผู้ใช้ หรือขนาดสถาบัน นอกจากนี้ มีห้องสมุดจำนวน 6 แห่ง (ร้อยละ 26.09) ระบุข้อกำหนดอื่นๆ ในการจัดซื้อ คือ เลือกเฉพาะเล่มที่ต้องการ (4 แห่ง) และไม่จำกัดการอ่าน/การดาวน์โหลด (2 แห่ง)

ตาราง 13 ข้อกำหนดการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ข้อกำหนดการจัดซื้อ*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม (N=84)	
	รัฐ (N=22)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=39)		เอกชน (N=23)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ค่าจัดซื้อ/บอกรับขึ้นกับจำนวนผู้ใช้ ต่อครั้ง/จำนวนการดาวน์โหลด	8	36.36	15	38.46	4	17.39	27	32.14
จัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในแบบภาคี (Consortium) ราคา จะต่ำกว่าแบบเดี่ยว	11	50.00	19	48.72	9	39.13	39	46.43
จัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในแบบภาคี (Consortium) ราคา จะสูงกว่าแบบเดี่ยว	-	-	1	2.56	-	-	1	1.19
จัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในแบบภาคี (Consortium) ราคา จะสูงขึ้นตาม จำนวนผู้ใช้ หรือ ขนาดสถาบัน	5	22.73	4	10.26	1	4.35	10	11.90
จัดซื้อ/บอกรับหนังสือในรูปแบบ สิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ควบคู่ กันจะได้รับส่วนลด	6	27.27	7	17.95	7	30.43	20	23.81
จัดซื้อ/บอกรับทั้งคอลเลกชัน/ สาขาวิชา/แพคเกจราคาจะต่ำ กว่าแต่ละชื่อเรื่อง	17	77.27	12	30.77	6	26.09	35	41.67
อื่นๆ	2	9.09	5	12.82	6	26.09	13	15.48

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.4.1.5 เหตุผลในการคัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาเหตุผลในการคัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 14) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 66 แห่ง (ร้อยละ 78.57) คัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากการมีให้ทดลองใช้บริการ รองลงมาจำนวน 58 แห่ง (ร้อยละ 69.05) คัดเลือกจากการที่แหล่งที่จัดซื้อให้บริการสะดวกรวดเร็ว และจำนวนน้อยที่สุด 19 แห่ง (ร้อยละ 22.62) คัดเลือกจากการที่แหล่งที่จัดซื้อเป็นผู้จำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง (ร้อยละ 90.91) คัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากการมีให้ทดลองใช้บริการ

รองลงมาจำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 81.82) คัดเลือกจากการมีความน่าเชื่อถือและมีความมีชื่อเสียง และจำนวนน้อยที่สุด 7 แห่ง (ร้อยละ 31.82) คัดเลือกจากการได้รับคำแนะนำจากบรรณารักษ์ห้องสมุดอื่นๆ ที่ใช้บริการของแหล่งที่จัดซื้อ

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 29 แห่ง (ร้อยละ 74.36) คัดเลือกจากการมีให้ทดลองใช้บริการ รองลงมาจำนวน 25 แห่ง (ร้อยละ 64.10) คัดเลือกจากการที่แหล่งที่จัดซื้อให้บริการสะดวกรวดเร็ว และจำนวนน้อยที่สุด 8 แห่ง (ร้อยละ 20.51) คัดเลือกจากการที่แหล่งที่จัดซื้อเป็นผู้จำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 78.26) คัดเลือกจากการที่แหล่งที่จัดซื้อให้บริการสะดวกรวดเร็ว รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 17 แห่ง (ร้อยละ 73.91) คัดเลือกจากการที่แหล่งที่จัดซื้อมีให้ทดลองใช้บริการ และจำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง (ร้อยละ 13.04) คัดเลือกจากการที่แหล่งที่จัดซื้อเป็นผู้จำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว

ตาราง 14 เหตุผลในการคัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของ
ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

เหตุผลในการคัดเลือก แหล่งที่จัดซื้อ*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม (N=84)	
	รัฐ (N=22)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=39)		เอกชน (N=23)		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เป็นผู้จำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว	8	36.36	8	20.51	3	13.04	19	22.62
ให้บริการสะดวกรวดเร็ว	15	68.18	25	64.10	18	78.26	58	69.05
ให้ข้อมูลถูกต้องครบถ้วน	12	54.55	23	58.97	13	56.52	48	57.14
มีความรู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ ต้องการ	9	40.91	19	48.72	11	47.83	39	46.43
ติดต่อได้สะดวก	14	63.64	19	48.72	12	52.17	45	53.57
มีความน่าเชื่อถือและมีความมี ชื่อเสียง	18	81.82	20	51.28	15	65.22	53	63.10
มีส่วนลด หรือคิดอัตราค่าบริการ ราคาถูก	9	40.91	14	35.90	12	52.17	35	41.67
มีเจ้าหน้าที่มาแนะนำบริการ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	8	36.36	21	53.85	14	60.87	43	51.19
ได้รับคำแนะนำจากบรรณารักษ์ ห้องสมุดอื่นๆ ที่ใช้บริการของ แหล่งที่จัดซื้อ	7	31.82	10	25.64	5	21.74	22	26.19
มีให้ทดลองใช้บริการ	20	90.91	29	74.36	17	73.91	66	78.57
เป็นแหล่งที่จัดซื้อที่ห้องสมุดเคยใช้ มาก่อน	11	50.00	13	33.33	9	39.13	33	39.29

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.4.1.6 วิธีติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาวิธีที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยติดต่อแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 15) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 59 แห่ง (ร้อยละ 70.24) ติดต่อโดยแหล่งที่จัดซื้อมาติดต่อด้วยตนเอง รองลงมาจำนวน 55 แห่ง (ร้อยละ 65.48) เท่ากัน ติดต่อทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และทางโทรศัพท์ และจำนวนน้อยที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 19.05) ติดต่อทางไปรษณีย์ นอกจากนี้ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 3.57) ระบุวิธีอื่นๆ ในการติดต่อแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คือ ติดต่อทางเฟซบุ๊ก

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 81.82) ติดต่อโดยแหล่งที่จัดซื้อมาติดต่อด้วยตนเอง รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 17 แห่ง (ร้อยละ 77.27) ติดต่อทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และจำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง (ร้อยละ 27.27) ติดต่อทางไปรษณีย์ นอกจากนี้ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 9.09) ระบุวิธีอื่นๆ ในการติดต่อแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คือ ติดต่อทางเฟซบุ๊ก

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 26 แห่ง (ร้อยละ 66.67) เท่ากัน ติดต่อแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทางโทรศัพท์ และแหล่งที่จัดซื้อมาติดต่อด้วยตนเอง รองลงมาจำนวน 24 แห่ง (ร้อยละ 61.54) ติดต่อทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และจำนวนน้อยที่สุด 6 แห่ง (ร้อยละ 15.38) ติดต่อทางไปรษณีย์ นอกจากนี้ มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 2.56) ระบุวิธีอื่นๆ ในการติดต่อแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ คือ ติดต่อทางเฟซบุ๊ก

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 15 แห่ง (ร้อยละ 65.22) ติดต่อโดยแหล่งที่จัดซื้อมาติดต่อด้วยตนเอง รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 14 แห่ง (ร้อยละ 60.87) ติดต่อทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และจำนวนน้อยที่สุด 4 แห่ง (ร้อยละ 17.39) ติดต่อทางไปรษณีย์

ตาราง 15 วิธีติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

วิธีติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อ*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม	
	รัฐ (N=22)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=39)		เอกชน (N=23)		(N=84)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์	17	77.27	24	61.54	14	60.87	55	65.48
ทางไปรษณีย์	6	27.27	6	15.38	4	17.39	16	19.05
ทางโทรศัพท์	16	72.73	26	66.67	13	56.52	55	65.48
แหล่งที่จัดซื้อมาติดต่อด้วยตนเอง	18	81.82	26	66.67	15	65.22	59	70.24
อื่นๆ	2	9.09	1	2.56	-	-	3	3.57

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.4.1.7 การให้บริการของแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาการให้บริการของแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 16) โดยรวมพบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 67 แห่ง (ร้อยละ 79.76) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อมีการสาธิตการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวน 58 แห่ง (ร้อยละ 69.05) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อมีแคตตาล็อกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 57 แห่ง (ร้อยละ 67.86) ระบุว่ามีการฝึกอบรมการใช้หลังการขาย และจำนวน 56 แห่ง (ร้อยละ 66.67) ระบุว่ามีการคู่มือการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และจำนวนน้อยที่สุด 4 แห่ง (ร้อยละ 4.76) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อของที่ระลึก นอกจากนี้ มีห้องสมุดจำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 3.57) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อให้บริการอื่นๆ คือ ให้ดาวน์โหลดตัวเล่มได้

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง (ร้อยละ 90.91) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อมีการสาธิตการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 81.82) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อมีการฝึกอบรมการใช้หลังการขาย และจำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง (ร้อยละ 13.64) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อของที่ระลึก

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 30 แห่ง (ร้อยละ 76.92) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อมีการสาธิตการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 29 แห่ง (ร้อยละ 74.36) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อมีแคตตาล็อกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 2.56) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อของที่ระลึก นอกจากนี้ มีห้องสมุดจำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 2.56) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อให้บริการอื่นๆ คือ ให้ดาวน์โหลดตัวเล่มได้

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 17 แห่ง (ร้อยละ 73.91) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อมีการสาธิตการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 16 แห่ง (ร้อยละ 69.57) เท่ากัน ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีแคตตาล็อกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และมีคู่มือการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และจำนวนน้อยที่สุด 14 แห่ง (ร้อยละ 60.87) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อมีการดูแลซอฟต์แวร์และแก้ไขปัญหาหลังการขาย นอกจากนี้ มีห้องสมุดจำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 8.70) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อให้บริการอื่นๆ คือ ให้ดาวน์โหลดตัวเล่มได้

ตาราง 16 การให้บริการของแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทของห้องสมุด มหาวิทยาลัย

การให้บริการของแหล่งที่จัดซื้อ*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม (N=84)	
	รัฐ (N=22)		ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=39)		เอกชน (N=23)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตการใช้หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์	20	90.91	30	76.92	17	73.91	67	79.76
มีแคตตาล็อกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	13	59.09	29	74.36	16	69.57	58	69.05
มีคู่มือการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	13	59.09	27	69.23	16	69.57	56	66.67
มีของที่ระลึก	3	13.64	1	2.56	-	-	4	4.76
มีบริการฝึกอบรมการใช้หลังการขาย	18	81.82	24	61.54	15	65.22	57	67.86
มีบริการดูแลซอฟต์แวร์และแก้ไข ปัญหาหลังการขาย	13	59.09	17	43.59	14	60.87	44	52.38
อื่นๆ	-	-	1	2.56	2	8.70	3	3.57

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.4.2 การจัดหาแบบได้เปล่า

4.2.4.2.1 แหล่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าที่ห้องสมุดทำการเชื่อมโยง

จากการศึกษาแหล่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าที่ห้องสมุดทำการเชื่อมโยง (ตารางที่ 17) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง จำนวน 45 แห่ง (ร้อยละ 100.00) เชื่อมโยงจากหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวนรองลงมา 40 แห่ง (ร้อยละ 88.89) เชื่อมโยงจากสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยอื่น และจำนวนน้อยที่สุด 24 แห่ง (ร้อยละ 53.33) เชื่อมโยงจากองค์กรเอกชน

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่ง จำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 100.00) เชื่อมโยงจากหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวนรองลงมา 10 แห่ง (ร้อยละ 71.43) เท่ากัน เชื่อมโยงจากสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยอื่น และมูลนิธิ/ชมรม/สมาคม/องค์กรสาธารณประโยชน์ และจำนวนน้อยที่สุด 7 แห่ง (ร้อยละ 50.00) เชื่อมโยงจากองค์กรเอกชน

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทุกแห่ง จำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 100.00) เชื่อมโยงจากหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 18 แห่ง (ร้อยละ 94.74) เชื่อมโยงจากสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยอื่น และจำนวนน้อยที่สุด 7 แห่ง (ร้อยละ 36.84) เชื่อมโยงจากมูลนิธิ/ชมรม/สมาคม/องค์กรสาธารณประโยชน์

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนทุกแห่ง จำนวน 12 แห่ง (ร้อยละ 100.00) เท่ากัน เชื่อมโยงจากหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ และสถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยอื่น รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 11 แห่ง (ร้อยละ 91.67) เชื่อมโยงจากมูลนิธิ/ชมรม/สมาคม/องค์กรสาธารณประโยชน์ และจำนวนน้อยที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 75.00) เชื่อมโยงจากองค์กรเอกชน

ตาราง 17 แหล่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าที่ห้องสมุดทำการเชื่อมโยง จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

แหล่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่า*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม (N=45)	
	รัฐ (N=14)		ราชภัฏและเทคโนโลยีราชมงคล (N=19)		เอกชน (N=12)		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ	14	100.00	19	100.00	12	100.00	45	100.00
องค์กรเอกชน	7	50.00	8	42.11	9	75.00	24	53.33
สถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยอื่น	10	71.43	18	94.74	12	100.00	40	88.89
มูลนิธิ/ชมรม/สมาคม/องค์กรสาธารณประโยชน์	10	71.43	7	36.84	11	91.67	28	62.22

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.4.2.2 การรวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยง

จากการศึกษาการรวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยงของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง จำนวน 45 แห่ง (ร้อยละ 100.00) รวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยง (Link) ไว้ที่เว็บไซต์ห้องสมุด และห้องสมุดจำนวน 32 แห่ง (ร้อยละ 71.11) แสดงการเชื่อมโยงจากรายการออนไลน์ (OPAC)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่ง จำนวน 14 แห่ง (ร้อยละ 100.00) เท่ากัน รวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยงไว้ที่เว็บไซต์ห้องสมุด และแสดงการเชื่อมโยงจากรายการออนไลน์

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทุกแห่ง จำนวน 19 แห่ง (ร้อยละ 100.00) รวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยงไว้ที่เว็บไซต์ห้องสมุด และห้องสมุดจำนวน 10 แห่ง (ร้อยละ 52.63) แสดงการเชื่อมโยงจากรายการออนไลน์

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนทุกแห่ง จำนวน 12 แห่ง (ร้อยละ 100.00) รวบรวม และจัดทำารเชื่อมโยงไว้ที่เว็บไซต์ห้องสมุด และห้องสมุดจำนวน 8 แห่ง (ร้อยละ 66.67) แสดงการเชื่อมโยงจากรายการออนไลน์

ตาราง 18 วิธีรวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่า จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

วิธีรวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยง*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม (N=45)	
	รัฐ (N=14)		ราชภัฏและเทคโนโลยีราชมงคล (N=19)		เอกชน (N=12)		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
รวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยง (Link) ไว้ที่เว็บไซต์ห้องสมุด	14	100.00	19	100.00	12	100.00	45	100.00
แสดงการเชื่อมโยงจากรายการออนไลน์ (OPAC)	14	100.00	10	52.63	8	66.67	32	71.11

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.4.2.3 ความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง

จากการศึกษาความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยงของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 19) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง (ร้อยละ 44.44) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง ไม่แน่นอน จำนวนรองลงมา 9 แห่ง (ร้อยละ 20.00) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง 1 ครั้ง/6 เดือน และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 3 แห่ง (ร้อยละ 6.67) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง 1 ครั้ง/ปี

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง (ร้อยละ 50.00) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง ไม่แน่นอน จำนวนรองลงมา 2 แห่ง (ร้อยละ 14.29) เท่ากัน มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง 1 ครั้ง/สัปดาห์ 1 ครั้ง/เดือน และ 1 ครั้ง/6 เดือน และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 7.14) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง 1 ครั้ง/ปี

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง (ร้อยละ 36.84) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง ไม่แน่นอน จำนวนรองลงมา 5 แห่ง (ร้อยละ 26.32) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง 1 ครั้ง/6 เดือน และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 2 แห่ง (ร้อยละ 10.53) เท่ากัน มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง 1 ครั้ง/สัปดาห์ และ 1 ครั้ง/ปี

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 6 แห่ง (ร้อยละ 50.00) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง ไม่แน่นอน จำนวนรองลงมา 3 แห่ง (ร้อยละ 25.00) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง 1 ครั้ง/6 เดือน และห้องสมุดจำนวนน้อยที่สุด 1 แห่ง (ร้อยละ 8.33) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง 1 ครั้ง/สัปดาห์

ตาราง 19 ความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม (N=45)	
	รัฐ (N=14)		ราชภัฏและเทคโนโลยีราชมงคล (N=19)		เอกชน (N=12)		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1 ครั้ง/สัปดาห์	2	14.29	2	10.53	1	8.33	5	11.11
1 ครั้ง/เดือน	2	14.29	3	15.79	2	16.67	8	17.78
1 ครั้ง/6 เดือน	2	14.29	5	26.32	3	25.00	9	20.00
1 ครั้ง/ปี	1	7.14	2	10.53	-	-	3	6.67
ไม่แน่นอน	7	50.00	7	36.84	6	50.00	20	44.44

4.2.4.2.4 ชื่อแหล่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่า

จากการศึกษาห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าจำนวน 45 แห่ง พบว่า ห้องสมุดจำนวน 34 แห่ง ระบุรายชื่อแหล่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าจำนวนทั้งสิ้น 43 แห่ง เรียงตามจำนวนห้องสมุดที่ทำการเชื่อมโยง และแหล่งในประเทศ และแหล่งต่างประเทศ ดังนี้

4.2.4.2.4.1 แหล่งในประเทศ

- 1) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยไม่ระบุ URL (4 แห่ง)
- 2) I Love Library : <http://www.ilovelibrary.com> (3 แห่ง)
- 3) ศูนย์รวมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไทย : <http://www.thaiebook.org> (3 แห่ง)
- 4) 2ebook : <http://www.2ebook.com> (2 แห่ง)
- 5) ThaiLIS เครือข่ายความร่วมมือพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทย : <http://www.thailis.or.th> (2 แห่ง)
- 6) คลังหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเทศไทย ในมือคุณ : <http://www.ebooks.in.th> (2 แห่ง)
- 7) สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) : <http://elibrary.nesdb.go.th> (2 แห่ง)
- 8) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้านการเกษตร เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว : <http://agebook.lib.ku.ac.th> (2 แห่ง)
- 9) Fringer | คนชายขอบ : <http://www.fringer.org/downloads> (1 แห่ง)
- 10) Health Science Journals in Thailand : <http://thailand.digitaljournals.org> (1 แห่ง)
- 11) คลังข้อมูลและความรู้ระบบสุขภาพของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) : <http://dspace.hsri.or.th/dspace> (1 แห่ง)
- 12) ฐานข้อมูลผลงานวิจัย กรมวิชาการเกษตร : <http://it.doa.go.th/refs> (1 แห่ง)
- 13) ศาเลสาระ ศูนย์ข้อมูล สสส. : <http://info.thaihealth.or.th/library> (1 แห่ง)
- 14) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (ศมส.) : <http://www.sac.or.th/main/index.php> (1 แห่ง)
- 15) ศูนย์หนังสือจุฬาฯ (CU Book) : <http://www.chulabook.com> (1 แห่ง)
- 16) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) : <http://elibrary.trf.or.th> (1 แห่ง)
- 17) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) : <http://www.mua.go.th> (1 แห่ง)
- 18) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) : <http://www.stks.or.th/th> (1 แห่ง)

- 19) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) : <http://www.onesqa.or.th> (1 แห่ง)
- 20) สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร : <http://library2.parliament.go.th/library> (1 แห่ง)
- 21) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เฉลิมพระเกียรติ ร.๙ : <http://library.siamtech.ac.th/index.php/hitsit/223 - ebookroyol9> (1 แห่ง)
- 22) หน่วยงานราชการ องค์กร ห้องสมุด สมาคมต่างๆ (1 แห่ง)

4.2.4.2.4.2 แหล่งในต่างประเทศ

- 1) EBSCOhost : <http://search.ebscohost.com> (3 แห่ง)
- 2) Free - eBooks.net : <http://www.free - ebooks.net> (3 แห่ง)
- 3) Google Books : <http://books.google.com> (3 แห่ง)
- 4) Project Gutenberg : <http://www.gutenberg.org> (3 แห่ง)
- 5) BuddhaNet : <http://www.buddhanet.net> (2 แห่ง)
- 6) ScienceDirect : <http://www.sciencedirect.com> (2 แห่ง)
- 7) Springer Link : <http://link.springer.com> (2 แห่ง)
- 8) ACS Publications : <http://pubs.acs.org> (1 แห่ง)
- 9) Amazon.com: Free ebooks : www.amazon.com/Free-ebooks/lm/RZRBH08ZK5DC5 (1 แห่ง)
- 10) Bookboon : <http://bookboon.com> (1 แห่ง)
- 11) Digital Book Index : <http://www.digitalbookindex.org> (1 แห่ง)
- 12) ebook.com : <http://ebook.com> (1 แห่ง)
- 13) Emerald : <http://www.emeraldinsight.com> (1 แห่ง)
- 14) FreeTechBooks : <http://www.freetechbooks.com> (1 แห่ง)
- 15) Internet Mental Health : <http://www.mentalhealth.com> (1 แห่ง)
- 16) ProQuest : <http://search.proquest.com> (1 แห่ง)
- 17) The ACM Digital Library : <http://dl.acm.org> (1 แห่ง)
- 18) The National Academies Press (NAP) : <http://www.nap.edu> (1 แห่ง)
- 19) TOXNET : <http://toxnet.nlm.nih.gov> (1 แห่ง)

20) Web of Knowledge : <http://apps.webofknowledge.com> (1 แห่ง)

21) World Bank Group : <http://www.worldbank.org> (1 แห่ง)

4.2.4.3 การจัดหาแบบผลิตเอง

จากการศึกษาการจัดการจัดหาแบบผลิตเองหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 20) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 66 แห่ง (ร้อยละ 70.21) ไม่มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 28 แห่ง (ร้อยละ 29.79) มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ห้องสมุดที่ระบุว่าการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภายในมหาวิทยาลัย มีห้องสมุดเป็นผู้ผลิตทุกแห่ง จำนวน 28 แห่ง (ร้อยละ 100.00) โดยแปลงให้เป็นดิจิทัล จำนวน 26 แห่ง (ร้อยละ 92.86) และผลิตในรูปแบบดิจิทัล จำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 60.71) และหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ผลิตจำนวน 12 แห่ง (ร้อยละ 42.86) คือ คณาจารย์ทุกคณะของมหาวิทยาลัย (4 แห่ง) ศูนย์ e-Learning (1 แห่ง) สำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและนวัตกรรมการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ (1 แห่ง) กลุ่มพัฒนานวัตกรรมการและเทคโนโลยีการศึกษา (1 แห่ง) ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่องานวิชาการ (1 แห่ง) ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา (1 แห่ง) ศูนย์คอมพิวเตอร์ (1 แห่ง) และบัณฑิตวิทยาลัย (1 แห่ง)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่ จำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 75.00) ไม่มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 6 แห่ง (ร้อยละ 25.00) มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐที่ระบุว่าการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภายในมหาวิทยาลัย มีห้องสมุดเป็นผู้ผลิตทุกแห่ง จำนวน 6 แห่ง (ร้อยละ 100.00) โดยแปลงให้เป็นดิจิทัลจำนวน 5 แห่ง (ร้อยละ 83.33) และผลิตในรูปแบบดิจิทัล จำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 50.00) และหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ผลิต จำนวน 2 แห่ง (ร้อยละ 33.33) คือ ศูนย์ e-Learning (1 แห่ง) และคณาจารย์ทุกคณะของมหาวิทยาลัย (1 แห่ง)

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลส่วนใหญ่ จำนวน 28 แห่ง (ร้อยละ 63.64) ไม่มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 36.36) มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่ระบุว่าการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภายในมหาวิทยาลัย มีห้องสมุดเป็นผู้ผลิตทุกแห่ง จำนวน 16 แห่ง (ร้อยละ 100.00) โดยแปลงให้เป็นดิจิทัล จำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 93.75) และผลิตในรูปแบบดิจิทัล จำนวน 11 แห่ง (ร้อยละ 68.75) และหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ผลิต จำนวน 5 แห่ง (ร้อยละ 31.25) คือ คณาจารย์ทุกคณะของมหาวิทยาลัย (1 แห่ง) ศูนย์ e-Learning (1 แห่ง) สำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและนวัตกรรมการ

เรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ (1 แห่ง) กลุ่มพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา (1 แห่ง) และฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่องานวิชาการ (1 แห่ง)

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ จำนวน 20 แห่ง (ร้อยละ 76.92) ไม่มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 6 แห่ง (ร้อยละ 23.08) มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนที่ระบุว่าการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภายในมหาวิทยาลัย มีห้องสมุดเป็นผู้ผลิตทุกแห่ง จำนวน 6 แห่ง (ร้อยละ 100.00) โดยแปลงให้เป็นดิจิทัลทุกแห่ง (ร้อยละ 100.00) และผลิตในรูปแบบดิจิทัล จำนวน 3 แห่ง (ร้อยละ 50.00) และหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ผลิตจำนวน 5 แห่ง (ร้อยละ 83.33) คือ คณาจารย์ทุกคณะของมหาวิทยาลัย (2 แห่ง) ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา (1 แห่ง) ศูนย์คอมพิวเตอร์ (1 แห่ง) และบัณฑิตวิทยาลัย (1 แห่ง)

ตาราง 20 การผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภายในมหาวิทยาลัยที่ห้องสมุดสังกัด จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

การผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภายในมหาวิทยาลัย*	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย						รวม (N=94)	
	รัฐ (N=24)		ราชภัฏและเทคโนโลยีราชชมงคล (N=44)		เอกชน (N=26)		จำนวน	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
มีการผลิต	6	25.00	16	36.36	6	23.08	28	29.79
ห้องสมุดเป็นผู้ผลิต	6	100.00	16	100.00	6	100.00	28	100.00
ผลิตในรูปแบบดิจิทัล	3	50.00	11	68.75	3	50.00	17	60.71
แปลงให้เป็นดิจิทัล	5	83.33	15	93.75	6	100.00	26	92.86
หน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ผลิต	2	33.33	5	31.25	5	83.33	12	42.86
ไม่มีการผลิต	18	75.00	28	63.64	20	76.92	66	70.21

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.3 ตอนที่ 3 ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ตอนที่ 3 เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ ด้านการคัดเลือก และด้านวิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ ดังนี้

4.3.1 ปัญหาด้านนโยบาย

จากการศึกษาปัญหาด้านนโยบายที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 75 – 80 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเด็น (ตารางที่ 21) พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (80 แห่ง) คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับปานกลาง คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน (2.52)*

นอกจากนี้ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง ยังประสบปัญหาอื่นๆ ในระดับมาก (4.00) คือ นโยบายเป็นของห้องสมุดอำนาจการตัดสินใจเป็นของผู้บริหารสูงสุด ทำให้ผู้จัดหาไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอนในการปฏิบัติงาน

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด ปัญหาที่ห้องสมุดห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 18 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (18 แห่ง) เท่ากัน มี 2 ปัญหา คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน และไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่วางไว้

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมีเพียง ระดับน้อย คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน (2.25) และไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่วางไว้ (1.92)

ปัญหาที่ห้องสมุดห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 35-38 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (38 แห่ง) คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (35 แห่ง) คือ ไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่วางไว้

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลางและระดับน้อย ปัญหาที่

* ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ค่าเฉลี่ย

ห้องสมุดประสบในระดับปานกลาง คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน (2.52) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดในระดับน้อย คือ ไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่วางไว้ (2.34)

ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 22-24 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (24 แห่ง) คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (22 แห่ง) คือ ไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่วางไว้

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับปานกลาง คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน (2.77) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับน้อย คือ ไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่วางไว้ (2.42)

ตารางที่ 21 ปัญหาด้านนโยบาย จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย															
	รัฐ (N=24)			ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=44)			เอกชน (N=26)			รวม (N=94)						
	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	น	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	ป	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.		
นโยบายในการจัดหาหนังสือ	18	2.25	1.57	น	38	2.52	1.41	ป	24	2.77	1.14	ป	80	2.52	1.38	ป
อิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน	18	1.92	1.35	น	35	2.34	1.49	น	22	2.42	1.30	น	75	2.26	1.41	น
ไม่มีการดำเนินงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.00	0.00	ม	1	4.00	0.00	ม
ตามนโยบายที่วางไว้	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

4.3.2 ปัญหาด้านงบประมาณ

จากการศึกษาปัญหาด้านงบประมาณที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 74 – 83 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจำแนกเป็น 6 ประเด็น (ตารางที่ 22) พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (83 แห่ง) คือ งบประมาณการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (74 แห่ง) คือ ได้รับงบประมาณเป็นงวดๆ ไม่สะดวกในการจ่ายตามที่ประมาณการไว้

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ งบประมาณการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ (2.95) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับน้อยมี 5 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ได้รับงบประมาณรวมกับวัสดุอื่นๆ ทำให้ยากแก่การแบ่งสรรให้เหมาะสม (2.46) งบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับไม่สม่ำเสมอ (2.38) และขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า (2.36)

นอกจากนี้ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง ยังประสบปัญหาอื่นๆ ในระดับน้อย (2.00) คือ ต้องทำการจัดซื้อก่อนจึงจะสามารถของบประมาณได้

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 19 - 23 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (23 แห่ง) คือ งบประมาณการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (19 แห่ง) เท่ากัน คือ ได้รับงบประมาณเป็นงวดๆ ไม่สะดวกในการจ่ายตามที่ประมาณการไว้ และได้รับงบประมาณรวมกับวัสดุอื่นๆ ทำให้ยากแก่การแบ่งสรรให้เหมาะสม

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ งบประมาณการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ (3.04) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับน้อยมี 5 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ งบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับล่าช้า (2.42) งบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับไม่สม่ำเสมอ (2.38) และได้รับงบประมาณรวมกับวัสดุอื่นๆ ทำให้ยากแก่การแบ่งสรรให้เหมาะสม (2.17)

ปัญหาที่ห้องสมุดห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 35 - 39 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด

(39 แห่ง) คือ งบประมาณการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (35 แห่ง) เท่ากัน คือ ได้รับงบประมาณเป็นงวดๆ ไม่สะดวกในการจ่ายตามที่ประมาณการไว้ และขั้นตอนการเบิกจ่ายล่าช้า

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับปานกลางมี 4 ปัญหา คือ งบประมาณการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ (2.98) ได้รับงบประมาณรวมกับวัสดุอื่นๆ ทำให้ยากแก่การแบ่งสรรให้เหมาะสม (2.73) ได้รับงบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับไม่สม่ำเสมอ (2.57) และขั้นตอนการเบิกจ่ายล่าช้า (2.52) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา คือ ได้รับงบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับล่าช้า (2.39) และได้รับงบประมาณเป็นงวดๆ ไม่สะดวกในการจ่ายตามที่ประมาณการไว้ (2.20)

ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 20 - 22 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (22 แห่ง) คือ ขั้นตอนการเบิกจ่ายล่าช้า ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (20 แห่ง) เท่ากัน คือ ได้รับงบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับไม่สม่ำเสมอ ได้รับงบประมาณเป็นงวดๆ ไม่สะดวกในการจ่ายตามที่ประมาณการไว้ และได้รับงบประมาณรวมกับวัสดุอื่นๆ ทำให้ยากแก่การแบ่งสรรให้เหมาะสม

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ งบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ (2.81) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับน้อยมี 5 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ขั้นตอนการเบิกจ่ายล่าช้า (2.35) ได้รับงบประมาณรวมกับวัสดุอื่นๆ ทำให้ยากแก่การแบ่งสรรให้เหมาะสม (2.27) และได้รับงบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับล่าช้า (2.19)

ตารางที่ 22 ปัญหาด้านงบประมาณ จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย															
	รัฐ (N=24)				ราชภัฏและเทคโนโลยีราชมงคล (N=44)				เอกชน (N=26)				รวม (N=94)			
	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.
งบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ	23	3.04	1.40	ป	39	2.98	1.56	ป	21	2.81	1.70	ป	83	2.95	1.55	ป
งบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับล่าช้า	20	2.42	1.38	น	36	2.39	1.45	น	21	2.19	1.47	น	77	2.34	1.43	น
งบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับล่าช้า	20	2.38	1.56	น	37	2.57	1.52	ป	20	2.08	1.41	น	77	2.38	1.50	น
งบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับไม่สม่ำเสมอ	19	1.96	1.43	น	35	2.20	1.50	น	20	2.08	1.44	น	74	2.11	1.46	น
ได้รับงบประมาณเป็นงวดๆ ไม่สะดวกในการจ่าย	19	2.17	1.58	น	36	2.73	1.65	ป	20	2.27	1.54	น	75	2.46	1.60	น
ตามที่ประมาณการไว้																
ได้รับงบประมาณรวมกับวัสดุอื่นๆ ทำให้ยากแก่การแบ่งสรรให้เหมาะสม	20	2.08	1.38	น	35	2.52	1.64	ป	22	2.35	1.35	น	77	2.36	1.49	น
ขั้นตอนการเบิกจ่ายล่าช้า	1	2.00	0.00	น	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.00	0.00	น
อื่นๆ																

4.3.3 ปัญหาด้านการคัดเลือก

จากการศึกษาปัญหาด้านการคัดเลือกที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 77 – 84 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจำแนกเป็น 8 ประเด็น (ตารางที่ 23) พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (84 แห่ง) คือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เสนอแนะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (77 แห่ง) เท่ากัน มี 2 ปัญหา คือ ไม่มีผู้รับผิดชอบการคัดเลือกโดยตรง และมีผู้รับผิดชอบคัดเลือกหลายฝ่ายทำให้เกิดความล่าช้าในการประสานงาน

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับปานกลางมี 6 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ขาดคู่มือ/แหล่งคัดเลือกที่ทันสมัย (2.70) ผู้คัดเลือกมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการคัดเลือกหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอ (2.69) และไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เสนอแนะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และผู้คัดเลือกไม่มีเวลาคัดเลือก (2.60) เท่ากัน ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา คือ มีผู้รับผิดชอบคัดเลือกหลายฝ่าย ทำให้เกิดความล่าช้าในการประสานงาน (2.29) และเกณฑ์การคัดเลือกไม่เหมาะสม (2.17)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 19 – 22 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (22 แห่ง) คือ ผู้คัดเลือกมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการคัดเลือกหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอ ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (19 แห่ง) คือ มีผู้รับผิดชอบคัดเลือกหลายฝ่ายทำให้เกิดความล่าช้าในการประสานงาน

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับปานกลางมี 1 ปัญหา คือ ผู้คัดเลือกมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการคัดเลือกหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอ (2.58) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับน้อยมี 7 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เสนอแนะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (2.46) ขาดคู่มือ/แหล่งคัดเลือกที่ทันสมัย (2.42) และไม่มีผู้รับผิดชอบการคัดเลือกโดยตรง และผู้คัดเลือกไม่มีเวลาคัดเลือก (2.33) เท่ากัน

สำหรับปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 36 - 41 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (41 แห่ง) คือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เสนอแนะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุด

ตอบจำนวนน้อยที่สุด (36 แห่ง) คือ มีผู้รับผิดชอบคัดเลือกหลายฝ่ายทำให้เกิดความล่าช้าในการประสานงาน

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระสมมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดพระสมมีในระดับปานกลางมี 6 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ขาดคู่มือ/แหล่งคัดเลือกที่ทันสมัย (2.98) ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้เสนอหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และผู้คัดเลือกมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการคัดเลือกหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอ (2.91) เท่ากัน และไม่มีผู้รับผิดชอบการคัดเลือกโดยตรง (2.84) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดพระสมมีในระดับน้อยมี 2 ปัญหา คือ มีผู้รับผิดชอบคัดเลือกหลายฝ่ายทำให้เกิดความล่าช้าในการประสานงาน และเกณฑ์การคัดเลือกไม่เหมาะสม (2.39) เท่ากัน

ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 21 - 24 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (24 แห่ง) เท่ากัน คือ ผู้คัดเลือกมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการคัดเลือกหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอ ผู้คัดเลือกไม่มีเวลาคัดเลือก และขาดคู่มือ/แหล่งคัดเลือกที่ทันสมัย ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (21 แห่ง) เท่ากัน คือ เกณฑ์การคัดเลือกไม่เหมาะสม และไม่มีผู้รับผิดชอบการคัดเลือกโดยตรง

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนพระสมมีเพียง ระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดพระสมมีในระดับน้อยมี 8 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้คัดเลือกไม่มีเวลาคัดเลือก ใช้เวลาในการคัดเลือกลาน และขาดคู่มือ/แหล่งคัดเลือกที่ทันสมัย (2.50) เท่ากัน ผู้คัดเลือกมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการคัดเลือกหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอ (2.42) และไม่มีผู้รับผิดชอบการคัดเลือกโดยตรง และมีผู้รับผิดชอบคัดเลือกหลายฝ่ายทำให้เกิดความล่าช้าในการประสานงาน (2.23) เท่ากัน

ตารางที่ 23 ปัญหาด้านการคัดเลือก จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย															
	รัฐ (N=24)				ราชภัฏและเทคโนโลยีราชมงคล (N=44)				เอกชน (N=26)				รวม (N=94)			
	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.
เกณฑ์การคัดเลือกไม่เหมาะสม	20	1.92	1.41	น	39	2.39	1.20	น	21	2.04	1.22	น	80	2.17	1.27	น
ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เสนอแนะ	20	2.46	1.59	น	41	2.91	1.39	ป	23	2.19	1.20	น	84	2.60	1.42	ป
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่มีผู้รับผิดชอบ	20	2.33	1.58	น	36	2.84	1.60	ป	21	2.23	1.45	น	77	2.54	1.56	ป
การคัดเลือกโดยตรงมีผู้รับผิดชอบคัดเลือกหลายฝ่ายทำให้เกิดความล่าช้า	19	2.17	1.61	น	36	2.39	1.43	น	22	2.23	1.37	น	77	2.29	1.45	น
ในการประสานงานผู้คัดเลือกมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการคัดเลือกหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอ	22	2.58	1.38	ป	37	2.91	1.54	ป	24	2.42	1.24	น	83	2.69	1.42	ป
ผู้คัดเลือกไม่มีเวลาคัดเลือก	20	2.33	1.43	น	38	2.80	1.46	ป	24	2.50	1.24	น	82	2.60	1.39	ป
ใช้เวลาในการคัดเลือกนาน	20	2.17	1.37	น	38	2.80	1.42	ป	23	2.50	1.39	น	81	2.55	1.41	ป
ขาดคู่มือ/แหล่งคัดเลือกที่ทันสมัย	21	2.42	1.44	น	38	2.98	1.50	ป	24	2.50	1.21	น	83	2.70	1.42	ป

4.3.4 ปัญหาด้านวิธีการจัดหา

จากการศึกษาปัญหาด้านวิธีการจัดหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 73 – 87 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจำแนกเป็น 22 ประเด็น (ตารางที่ 24) พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (87 แห่ง) คือ แหล่งที่จัดซื้อในประเทศมีจำนวนจำกัด ส่วนปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (73 แห่ง) คือ ไม่มีผู้รับผิดชอบจัดหาโดยตรง

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับปานกลาง มี 18 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ แหล่งที่ให้เปล่ามีน้อย (3.15) ตัวแทนจำหน่ายคิดค่าบริการสูง (3.13) และบุคลากรขาดความรู้/ทักษะในการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (3.11) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในระดับน้อยมี 4 ปัญหา เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ จำนวนผู้รับผิดชอบการจัดหาไม่เพียงพอ (2.46) แหล่งที่จัดซื้อจัดส่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ล่าช้า (2.36) แหล่งที่จัดซื้อไม่มีการให้ทดลองใช้ (2.35) และไม่มีผู้รับผิดชอบจัดหาโดยตรง (2.15)

นอกจากนี้ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 1 แห่ง ยังประสบปัญหาอื่นๆ ในระดับมากที่สุด (5.00) คือ ปัญหาลิขสิทธิ์ ทำให้ห้องสมุดไม่สามารถทำการเชื่อมโยงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์บางชื่อเรื่อง

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 18 - 22 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (22 แห่ง) เท่ากัน คือ แหล่งที่จัดซื้อมีจำกัด ไม่มีโอกาสเปรียบเทียบราคาและการใช้ แหล่งที่จัดซื้อในประเทศมีจำนวนจำกัด การติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อต่างประเทศไม่สะดวก ตัวแทนจำหน่ายคิดค่าบริการสูง ความยุ่งยากในขั้นตอนการจัดซื้อเนื่องจากอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราไม่คงที่ ไม่ทราบแหล่งที่ให้เปล่า แหล่งที่ให้เปล่ามีน้อย และแหล่งที่ให้เปล่าเข้าถึงได้ไม่สะดวก ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (18 แห่ง) คือ ไม่มีผู้รับผิดชอบจัดหาโดยตรง

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับปานกลางมี 13 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ไม่ทราบแหล่งที่ให้เปล่า (3.25) แหล่งที่ให้เปล่ามีน้อย และแหล่งที่ให้เปล่าเข้าถึงได้ไม่สะดวก (3.08) เท่ากัน และแหล่งที่จัดซื้อมีจำกัด ไม่มีโอกาสเปรียบเทียบราคาและการใช้ และแหล่งที่จัดซื้อในประเทศมีจำนวนจำกัด (2.92) เท่ากัน ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับน้อยมี 9 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ การจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีหลาย

ขั้นตอนทำให้ใช้เวลานาน (2.50) ตัวแทนจำหน่ายคิดค่าบริการซับซ้อนและมีเงื่อนไขมาก และห้องสมุดไม่ทราบว่าหน่วยงานอื่นภายในมหาวิทยาลัยจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงไม่ได้ทำการเชื่อมโยง (2.46) เท่ากัน และผู้จัดหามีหน้าที่อื่นๆ ด้วยทำให้จัดซื้อล่าช้า (2.38)

สำหรับปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 36 - 41 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (41 แห่ง) คือ ไม่ทราบแหล่งที่ให้เปล่า ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (36 แห่ง) เท่ากัน คือ ไม่มีผู้รับผิดชอบจัดหาโดยตรง ความยุ่งยากในขั้นตอนการจัดซื้อเนื่องจากอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราไม่คงที่ การจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีหลายขั้นตอนทำให้ใช้เวลานาน และแหล่งที่จัดซื้อจัดส่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ล่าช้า

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับปานกลางมี 20 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ บุคลากรขาดความรู้/ทักษะในการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (3.25) แหล่งที่จัดซื้อในประเทศมีจำนวนจำกัด (3.23) และตัวแทนจำหน่ายคิดค่าบริการสูง (3.18) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับน้อยมี 2 ปัญหา คือ แหล่งที่จัดซื้อไม่มีการให้ทดลองใช้ (2.48) และไม่มีผู้รับผิดชอบจัดหาโดยตรง (2.45)

ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 19 - 26 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (26 แห่ง) เท่ากัน คือ ตัวแทนจำหน่ายคิดค่าบริการซับซ้อนและมีเงื่อนไขมาก ตัวแทนจำหน่ายไม่มีมาตรฐานในการคิดราคา ตัวแทนจำหน่ายคิดค่าบริการสูง และระยะเวลาที่แหล่งที่จัดซื้อให้ทดลองใช้สั้นเกินไป ส่วนประเด็นปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนน้อยที่สุด (19 แห่ง) คือ ไม่มีผู้รับผิดชอบจัดหาโดยตรง

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า โดยเฉลี่ยปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับปานกลางมี 17 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ บุคลากรขาดความรู้/ทักษะในการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (3.38) ตัวแทนจำหน่ายคิดค่าบริการสูง (3.31) และแหล่งที่ให้เปล่าน้อย (3.27) ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดประสบในระดับน้อยมี 5 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ความยุ่งยากในขั้นตอนการจัดซื้อเนื่องจากอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราไม่คงที่ (2.50) จำนวนผู้รับผิดชอบการหาไม่เพียงพอ (2.35) และแหล่งที่จัดซื้อจัดส่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ล่าช้า (2.31)

ตารางที่ 24 ปัญหาด้านวิธีการจัดทำ จำนวนตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย															
	รัฐ (N=24)				ราชภัฏและเทคโนโลยีราชมงคล (N=44)				เอกชน (N=26)				รวม (N=94)			
	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.
ไม่มีผู้รับผิดชอบจัดทำโดยตรง	18	1.63	1.31	น	36	2.45	1.59	น	19	2.12	1.53	น	73	2.15	1.53	น
จำนวนผู้รับผิดชอบ	19	2.00	1.44	น	39	2.77	1.41	ป	21	2.35	1.50	น	79	2.46	1.46	น
การจัดหาไม่เพียงพอ	20	2.38	1.69	น	38	2.77	1.54	ป	22	2.54	1.42	ป	80	2.61	1.54	ป
ผู้จัดหาไม่ทันที่อื่นๆ ด้วยทำให้จัดซื้อล่าช้า	22	2.92	1.38	ป	39	3.09	1.48	ป	25	2.88	1.07	ป	86	2.99	1.34	ป
แหล่งที่จัดซื้อไม่ประเทศ	22	2.92	1.35	ป	40	3.23	1.38	ป	25	2.96	1.22	ป	87	3.07	1.32	ป
ไม่มีโอกาสเปรียบเทียบราคาและการใช้แหล่งที่จัดซื้อในประเทศ	20	2.38	1.41	น	39	2.82	1.43	ป	22	2.54	1.42	ป	81	2.63	1.42	ป
มีจำนวนจำกัด	20	2.58	1.38	ป	39	2.91	1.49	ป	24	2.77	1.18	ป	83	2.79	1.37	ป
การเจรจาต่อรองกับตัวแทนจำหน่าย	22	2.75	1.42	ป	38	3.09	1.61	ป	24	2.96	1.34	ป	84	2.97	1.48	ป
การติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อต่างประเทศไม่สะดวก	21	2.46	1.44	น	37	2.86	1.52	ป	26	3.12	1.03	ป	84	2.83	1.39	ป
ตัวแทนจำหน่ายติดต่อบริการ																
ค่าบริการและมีเงื่อนไขมาก																

ตารางที่ 24 ปัญหาด้านวิธีการจัดทา จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ต่อ)

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย															
	รัฐ (N=24)				ราชภัฏและ เทคโนโลยีราชมงคล (N=44)				เอกชน (N=26)				รวม (N=94)			
	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.	f	$\bar{X}$	S.D.	ปค.
ตัวแทนจำหน่ายไม่มีมาตรฐานในการคิดราคา	20	2.58	1.56	ป	37	2.70	1.50	ป	26	2.88	1.11	ป	83	2.72	1.41	ป
ตัวแทนจำหน่ายคิดค่าบริการสูง	22	2.83	1.40	ป	38	3.18	1.51	ป	26	3.31	1.16	ป	86	3.13	1.39	ป
ความยุ่งยากในขั้นตอนการจัดซื้อเนื่องจากการขาดการแลกเปลี่ยนเงินตราไม่คงที่	22	2.63	1.41	ป	36	2.75	1.64	ป	22	2.50	1.50	น	80	2.65	1.54	ป
การจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หลายขั้นตอนทำให้ใช้เวลานาน	20	2.50	1.41	น	36	2.77	1.55	ป	24	2.85	1.32	ป	80	2.72	1.45	ป
แหล่งที่จัดซื้อไม่มีบริการให้ทดลองใช้	21	1.92	1.21	น	38	2.48	1.32	น	24	2.54	1.36	ป	83	2.35	1.32	น
ระยะเวลาที่แหล่งที่จัดซื้อให้ทดลองใช้สั้นเกินไป	21	2.63	1.31	ป	39	2.82	1.40	ป	26	3.08	0.98	ป	86	2.84	1.27	ป
แหล่งที่จัดซื้อจัดส่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ล่าช้า	21	2.13	1.23	น	36	2.52	1.41	ป	25	2.31	1.05	น	82	2.36	1.27	น
ไม่ทราบแหล่งที่ให้เปล่า	22	3.25	1.59	ป	41	3.11	1.45	ป	21	2.85	1.69	ป	84	3.07	1.55	ป
แหล่งที่เก็บเล่มมีน้อย	22	3.08	1.35	ป	40	3.11	1.45	ป	24	3.27	1.43	ป	86	3.15	1.41	ป

ตารางที่ 24 ปัญหาด้านวิธีการจัดหา จำแนกตามประเภทของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ต่อ)

ปัญหา	ห้องสมุดมหาวิทยาลัย											
	รัฐ (N=24)			ราชภัฏและเทคโนโลยีราชมงคล (N=44)			เอกชน (N=26)			รวม (N=94)		
	f	$\bar{X}$	S.D.	f	$\bar{X}$	S.D.	f	$\bar{X}$	S.D.	f	$\bar{X}$	S.D.
แหล่งที่ไปเช่าเข้าถึงได้ไม่สะดวก	22	3.08	1.35	40	3.02	1.25	24	3.04	1.37	86	3.04	1.29
บุคลากรขาดความรู้/ทักษะในการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	21	2.54	1.41	39	3.25	1.50	24	3.38	1.65	84	3.11	1.54
ระบบเทคโนโลยีและอุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทำให้ต้องเปลี่ยนใหม่	20	2.54	1.59	39	3.07	1.52	24	3.23	1.56	83	2.98	1.55
ห้องสมุดไม่ทราบว่าหน่วยงานอื่นภายในมหาวิทยาลัยจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จึงไม่ได้ทำการเชื่อมโยง	19	2.46	1.59	39	2.80	1.49	20	2.19	1.60	78	2.54	1.55
อื่นๆ	1	5.00	0.00	-	-	-	-	-	-	1	5.00	0.00

4.3.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ผู้ตอบแบบสอบถามจากห้องสมุดมหาวิทยาลัย 30 แห่งได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ ด้านการคัดเลือก ด้านวิธีการจัดหา และด้านอื่นๆ โดยรายละเอียดของข้อเสนอแนะในแต่ละด้านมีดังต่อไปนี้

4.3.5.1 ด้านนโยบาย (28 คน)

- 1) มหาวิทยาลัยควรจัดการประชุมเพื่อกำหนดนโยบายการจัดการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจน ทั้งในด้านงบประมาณ การคัดเลือก และวิธีการจัดหา โดยระบุเป็นลายลักษณ์อักษร และประกาศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ (19 คน)
- 2) ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรควรให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และสนับสนุนให้บุคลากร และนิสิต/นักศึกษามีการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น (14 คน)

4.3.5.2 ด้านงบประมาณ (16 คน)

- 1) มหาวิทยาลัยควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อย่างเพียงพอ ชัดเจน และต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการใช้งานของผู้ใช้ และสามารถจัดหาได้ครอบคลุมสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอน (15 คน)
- 2) มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ในการเข้าถึง และใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (6 คน)

4.3.5.3 ด้านการคัดเลือก (21 คน)

- 1) อาจารย์ บุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย ควรให้ความร่วมมือกับห้องสมุดในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน (17 คน)
- 2) ผู้คัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ควรมีความรู้ หลักเกณฑ์ ความสามารถ และความเข้าใจในลักษณะของฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แต่ละฐาน โดยการทดลองใช้งาน เพื่อการคัดเลือกที่เหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และเกิดประโยชน์สูงสุด (6 คน)

4.3.5.4 ด้านวิธีการจัดหา (18 คน)

- 1) ควรมีความร่วมมือจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปภาคี โดยเฉพาะกลุ่มห้องสมุดสาขาวิชา และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ กระบวนการ แนวปฏิบัติ และความสามารถในการต่อรองราคา ทำให้สามารถประหยัดงบประมาณในการจัดหา และเพิ่มจำนวนทรัพยากรหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้กับห้องสมุด (14 คน)
- 2) แหล่งที่จัดซื้อควรมีความชัดเจนในการให้บริการ มีการแนะนำการใช้งาน และกำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (7 คน)
- 3) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ สามารถพิจารณาและเจรจากับแหล่งที่จัดซื้อ มารับผิดชอบการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะ (5 คน)

4.3.5.5 ด้านอื่นๆ (9 คน)

- 1) ควรมีการจัดอบรมการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากปัจจุบันยังมีผู้ใช้บริการน้อย เพราะผู้ใช้ไม่คุ้นกับการใช้งาน และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ (8 คน)
- 2) ผู้ดูแลเว็บไซต์ห้องสมุดควรมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องการจัดการข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (4 คน)

4.4 ตอนที่ 4 การวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา

ตอนที่ 4 เป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์รายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา กำหนดขอบเขตเป็นเฉพาะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จัดหา ทั้งหมดนี้เป็นประเภทรฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 ฐาน รวมรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภายในฐานข้อมูลทั้งสิ้น 10,890 ชื่อ โดยจำแนกเป็นฐานข้อมูล SpringerLINK (1,528 ชื่อ) ฐานข้อมูล NetLibrary (5,962 ชื่อ) และฐานข้อมูล NetLibrary Free (3,400 ชื่อ) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.1 ภาษาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล

จากการศึกษาภาษาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล (ตารางที่ 25) โดยรวม พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวนเกือบทั้งหมด 10,825 ชื่อ (ร้อยละ

99.40) เป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ มีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวน 65 ชื่อ (ร้อยละ 0.60) ซึ่งเป็นหนังสือจากฐานข้อมูล NetLibrary เป็นภาษาอื่นๆ คือ สเปน (61 ชื่อ) ฝรั่งเศส (3 ชื่อ) และเยอรมัน (1 ชื่อ)

เมื่อพิจารณาตามฐานข้อมูล พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาจากฐานข้อมูล SpringerLINK ทั้งหมด จำนวน 1,528 ชื่อ (ร้อยละ 100.00) เป็นภาษาอังกฤษ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาจากฐานข้อมูล NetLibrary จำนวนมากที่สุด 5,897 ชื่อ (ร้อยละ 98.91) เป็นภาษาอังกฤษ และจำนวน 65 ชื่อ (ร้อยละ 1.09) เป็นภาษาอื่นๆ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาจากฐานข้อมูล NetLibrary Free ทั้งหมด จำนวน 3,400 ชื่อ (ร้อยละ 100.00) เป็นภาษาอังกฤษ

ตาราง 25 ภาษาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล

ภาษา	ฐานข้อมูล						รวม	
	SpringerLINK (N=1,528)		NetLibrary (N=5,962)		NetLibrary Free (N=3,400)		(N=10,890)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาษาอังกฤษ	1,528	100.00	5,897	98.91	3,400	100.00	1,0825	99.40
ภาษาอื่นๆ	-	-	65	1.09	-	-	65	0.60

4.4.2 สาขาวิชาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล

จากการศึกษาสาขาวิชาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล (ตารางที่ 26) โดยรวม พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากที่สุด 4,173 ชื่อ (ร้อยละ 38.32) อยู่ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ รองลงมาจำนวน 3,041 ชื่อ (ร้อยละ 27.92) อยู่ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และจำนวนน้อยที่สุด 403 ชื่อ (ร้อยละ 3.70) อยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

เมื่อพิจารณาตามฐานข้อมูล พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาจากฐานข้อมูล SpringerLINK จำนวนมากที่สุด 604 ชื่อ (ร้อยละ 39.53) อยู่ในสหสาขาวิชา รองลงมาจำนวน 543 ชื่อ (ร้อยละ 35.54) อยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และจำนวนน้อยที่สุด 8 ชื่อ (ร้อยละ 0.52) อยู่ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์

สำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาจากฐานข้อมูล NetLibrary จำนวนมากที่สุด 2,658 ชื่อ (ร้อยละ 44.58) อยู่ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ รองลงมาจำนวน 1,611 ชื่อ (ร้อยละ 27.02) อยู่ในสหสาขาวิชา และจำนวนน้อยที่สุด 239 ชื่อ (ร้อยละ 4.01) อยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

ส่วนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาจากฐานข้อมูล NetLibrary Free จำนวนมากที่สุด 3,091 ชื่อ (ร้อยละ 90.91) อยู่ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ รองลงมาจำนวน 143 ชื่อ (ร้อยละ 4.21) อยู่ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และจำนวนน้อยที่สุด 31 ชื่อ (ร้อยละ 0.91) อยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

ตาราง 26 สาขาวิชาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล

สาขาวิชา	ฐานข้อมูล						รวม	
	SpringerLINK (N=1,528)		NetLibrary (N=5,962)		NetLibrary Free (N=3,400)		(N=10,890)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาศาสตร์กายภาพ	543	35.54	380	6.37	68	2.00	991	9.10
วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	133	8.70	239	4.01	31	0.91	403	3.70
สังคมศาสตร์	240	15.71	2,658	44.58	143	4.21	3,041	27.92
มนุษยศาสตร์	8	0.52	1,074	18.01	3,091	90.91	4,173	38.32
สหสาขาวิชา	604	39.53	1,611	27.02	67	1.97	2,282	20.96

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ข้อเสนอแนะ และแนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อ

- 1) ศึกษาการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในด้านนโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก วิธีการจัดหา และปัญหาในการจัดหา
- 2) วิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาในด้านภาษา ประเภท และสาขาวิชา

สมมติฐานการวิจัย

- 1) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ และประสบปัญหาในระดับมาก เรื่องการเจรจาต่อรองกับตัวแทนจำหน่าย
- 2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ และมีเนื้อหาอยู่ในสาขาสังคมศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) ศึกษาค้นคว้าข้อมูล และสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 2) สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่
  - 2.1) แบบสอบถามสำหรับสอบถามผู้ทำหน้าที่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด
  - 2.2) แบบบันทึกข้อมูลสำหรับบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย ชื่อหนังสือ ภาษา ประเภท สาขาวิชา และห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่จัดหา
- 3) ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยไปทดสอบกับบรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบงานจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดคณะ จำนวน 5 แห่ง แห่งละ 1 คน

- 4) ทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบบันทึกข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยสุ่มตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากห้องสมุดคณะ 10 ชื่อเรื่องมาบันทึกข้อมูล โดยให้บรรณารักษ์ฝ่ายพัฒนาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตรวจสอบความถูกต้อง
- 5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูล
- 6) รวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้แก่บรรณารักษ์หรือผู้รับผิดชอบการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย จำนวน 105 คน และบันทึกข้อมูลรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) บอกรับในแบบบันทึกข้อมูล
- 7) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูล โดยใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์เอ็กเซล (Microsoft Excel) ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 8) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 9) สรุปผลการวิจัย รายงานผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1.1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 3) โดยรวมพบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 23 แห่ง (ร้อยละ 24.47) มีผู้อำนวยการเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 22 แห่ง (ร้อยละ 23.40) มีหัวหน้าฝ่าย/งานเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าฝ่าย/งานเทคนิค จำนวน 17 แห่ง (ร้อยละ 77.27)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง (ร้อยละ 54.17) มีหัวหน้าฝ่าย/งานเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นหัวหน้าฝ่าย/งานเทคนิคจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 69.23) ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง (ร้อยละ 29.55) มีบรรณารักษ์เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นบรรณารักษ์ฝ่าย/งานเทคนิคจำนวนมากที่สุด 10 แห่ง (ร้อยละ 76.92) และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง (ร้อยละ 50.00) มีผู้อำนวยการเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

5.1.2 การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในด้านนโยบายการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ งบประมาณสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การคัดเลือกการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิธีการจัดหาการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และผลการวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา สามารถสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1.2.1 นโยบายสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

นโยบายและเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ศึกษาครอบคลุมการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

5.1.2.1.1 การกำหนดนโยบายที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 4) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 66 แห่ง (ร้อยละ 70.21) มีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ตอบว่า มีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษร จำนวน 40 แห่ง (ร้อยละ 60.61)

ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ตอบว่าไม่ได้กำหนดนโยบาย ไม่มีแห่งใดระบุเหตุผลประกอบ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่ จำนวน 15 แห่ง (ร้อยละ 62.50) มีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการกำหนดนโยบายแบบเป็นลายลักษณ์อักษร จำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 60.00) ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ จำนวน 34 แห่ง (ร้อยละ 77.27) และ 17 แห่ง (ร้อยละ 65.38) ตามลำดับ มีการกำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยกำหนดนโยบายแบบไม่เป็นลายลักษณ์อักษรจำนวน 22 แห่ง (ร้อยละ 64.71) และ 12 แห่ง (ร้อยละ 70.59) ตามลำดับ

5.1.2.2 งบประมาณการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

งบประมาณการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ศึกษาครอบคลุมแหล่งงบประมาณ และจำนวนงบประมาณต่อปีที่ใช้ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

5.1.2.2.1 แหล่งงบประมาณสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาแหล่งงบประมาณสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 5) โดยรวมพบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 71 แห่ง (ร้อยละ 75.53) ใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 66.67) ใช้งบประมาณแผ่นดินในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 31 แห่ง (ร้อยละ 70.45) ใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนทุกแห่ง จำนวน 26 แห่ง (ร้อยละ 100.00) ใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อาจเนื่องมาจาก ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐและห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีแหล่งงบประมาณส่วนใหญ่มาจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยและงบประมาณแผ่นดิน เช่นเดียวกับ ผลการศึกษาของศรีไพร โชติจิรวัดนา (2553) ที่พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 68 แห่ง ใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัยในการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนมหาวิทยาลัยเอกชนมีแหล่งงบประมาณสำหรับจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นเงินรายได้มหาวิทยาลัยเท่านั้น

5.1.2.2.2 จำนวนงบประมาณต่อปีที่ใช้จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาจำนวนงบประมาณต่อปีที่ใช้จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 6) โดยรวมพบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 22 แห่ง (ร้อยละ 23.40) ใช้งบประมาณจำนวน 100,001 – 500,000 บาท ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รองลงมาจำนวนใกล้เคียงกัน 21 แห่ง (ร้อยละ 22.34) ไม่สามารถระบุงบประมาณที่ใช้ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 9 แห่ง (ร้อยละ 37.50) ใช้งบประมาณจำนวน 500,001 บาทขึ้นไป ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 13 แห่ง (ร้อยละ 29.55) ใช้งบประมาณ 100,001 – 500,000 บาท ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 12 แห่ง (ร้อยละ 46.15) ไม่สามารถระบุงบประมาณที่ใช้ในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

5.1.2.3 การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ศึกษาครอบคลุมเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ การเสนอแนะรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และคู่มือ/แหล่งที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

5.1.2.3.1 เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาเกณฑ์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยใช้ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 7) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง จำนวน 94 แห่ง (ร้อยละ 100.00) ใช้เกณฑ์เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย

ดังนั้น จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่ง ใช้เกณฑ์เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องมาจาก ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีหน้าที่หลักในการจัดหาและรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่มีความสำคัญ เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการเรียน การสอน และการค้นคว้าวิจัยของประชาคมมหาวิทยาลัย ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาของศรีไพร โชติจิรวัดนา (2553) ที่พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 85 แห่ง คัดเลือกวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้เกณฑ์การมีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับผลการศึกษาของพุลทรัพย์ ชื่นตา (2548) ที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดคัดเลือกฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้เกณฑ์เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย

5.1.2.3.2 วิธีการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาวิธีการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 8) โดยรวม พบว่าห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 80 แห่ง (ร้อยละ 85.11) ใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ โดยเป็นการเสนอแนะจากอาจารย์/นักวิจัยจำนวนมากที่สุด 74 แห่ง (ร้อยละ 92.50)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 19 แห่ง (ร้อยละ 79.17) 38 แห่ง (ร้อยละ 86.36) และ 23 แห่ง (ร้อยละ 88.46) ตามลำดับ ใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ โดยเป็นการเสนอแนะจากอาจารย์/นักวิจัยจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 94.74) 34 แห่ง (ร้อยละ 89.47) และ 22 แห่ง (ร้อยละ 95.65) ตามลำดับ

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้การเสนอแนะจากผู้ใช้ โดยเป็นการเสนอแนะจากอาจารย์/นักวิจัยในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อาจเนื่องมาจาก อาจารย์/นักวิจัยเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ ทำให้สามารถประเมินและแนะนำรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพได้ ซึ่งผลการศึกษาของศรีไพร โชติจิรวัฒนา (2553) พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั้งหมด มีอาจารย์/นักวิจัยเป็นผู้มีสิทธิ์เสนอแนะรายชื่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และผลการศึกษาของพูลทรัพย์ ชื่นตา (2548) พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด ให้สิทธิ์แก่อาจารย์/คณะ/สาขาวิชาในการเสนอชื่อเพื่อการคัดเลือกฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ และนอกจากนั้น อาจจะเนื่องมาจากงบประมาณที่จำกัด ทำให้ห้องสมุดต้องการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด เพื่อให้เหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ (สุชาวดี ผลาผล, สัมภาษณ์)

5.1.2.3.3 คู่มือ/แหล่งในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาคู่มือ/แหล่งในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 9) โดยรวม พบว่าห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 61 แห่ง (ร้อยละ 64.89) ใช้การทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 16 แห่ง (ร้อยละ 66.67) ใช้การทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 27 แห่ง (ร้อยละ 61.36) เท่ากัน ใช้แคตตาล็อกจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย และการทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 69.23) ใช้การทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้การทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อาจเนื่องมาจาก บรรณารักษ์ผู้ทำหน้าที่คัดเลือกสามารถทดสอบความยากง่าย ความสะดวกรวดเร็วในการใช้งาน สืบค้นข้อมูลของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์/ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเปรียบเทียบเป็นข้อมูลในการตัดสินใจจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นั้นๆ (สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์)

5.1.2.4 วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาวิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 10) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 84 แห่ง (ร้อยละ 89.36) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยของเอกชนจำนวนมากที่สุด 22 แห่ง (ร้อยละ 91.67) 39 แห่ง (ร้อยละ 88.64) และ 23 แห่ง (ร้อยละ 88.46) ตามลำดับ ใช้วิธีจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ใช้วิธีจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อาจเนื่องมาจาก การจัดซื้อทำให้ห้องสมุดสามารถจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ และสอดคล้องกับนโยบายของห้องสมุด (Walters 2012) และอาจเพราะห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่ทราบแหล่งที่ให้เปล่า หรือแหล่งที่ให้เปล่านั้นน้อย และเข้าถึงได้ไม่สะดวก (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2552)

5.1.2.4.1 การจัดซื้อ

การจัดหาแบบจัดซื้อได้ศึกษาครอบคลุมลักษณะการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิธีการจัดซื้อ รายชื่อแหล่งที่จัดซื้อ ข้อกำหนดการจัดซื้อ เหตุผลในการคัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อ วิธีติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อ และการให้บริการของแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

5.1.2.4.1.1 ลักษณะการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาลักษณะการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 11) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 78 แห่ง (ร้อยละ 92.86) ห้องสมุดเป็นผู้จัดซื้อ ขณะที่ห้องสมุดจำนวน 40 แห่ง (ร้อยละ 47.62) จัดซื้อผ่านภาคิห้องสมุด

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่ง จำนวน 22 แห่ง (ร้อยละ 100.00) ห้องสมุดเป็นผู้จัดซื้อ ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยของเอกชนจำนวนมากที่สุด 36 แห่ง (ร้อยละ 92.31) และ 20 แห่ง (ร้อยละ 86.96) ตามลำดับ ห้องสมุดเป็นผู้จัดซื้อ

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นผู้จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เองมากกว่าจัดซื้อผ่านภาคีห้องสมุด อาจเนื่องมาจาก ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีขนาด ความต้องการ และงบประมาณในการจัดหาที่แตกต่างกัน อีกทั้งการประสานงานกับห้องสมุดอื่นๆ เพื่อรวมตัวกันเป็นภาคีเป็นไปได้ยาก และขาดความคล่องตัว ซึ่งเป็นไปตามผลการศึกษาของ (Polanka 2011) ที่พบว่า ข้อเสียของการจัดซื้อในรูปแบบภาคี คือ การกำหนดเนื้อหา ตัวแทนจำหน่าย รูปแบบการให้บริการ และระดับการเข้าถึงฐานข้อมูลต้องเป็นไปตามเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกในภาคี ทำให้ห้องสมุดที่มีความต้องการเฉพาะจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดหาเพิ่มเติม

5.1.2.4.1.2 วิธีการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาวิธีการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 12) โดยรวมพบว่า ห้องสมุดส่วนจำนวนมากที่สุด 67 แห่ง (ร้อยละ 79.76) จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่าย โดยจัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศจำนวนมากที่สุด 56 แห่ง (ร้อยละ 83.58)

ดังนั้น จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศเพียง 9 แห่ง (ร้อยละ 13.43) เท่านั้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ อาจเนื่องมาจาก ตัวแทนจำหน่ายประเภทนี้มักจะไม่สามารถตัดสินใจได้เอง หากห้องสมุดมีการเจรจาต่อรองนอกเหนือจากอำนาจที่ตัวแทนจำหน่ายต้นสังกัดกำหนดให้ อีกทั้งยังมีปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราที่มีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 21 แห่ง (ร้อยละ 95.45) 30 แห่ง (ร้อยละ 76.92) และ 16 แห่ง (ร้อยละ 69.57) ตามลำดับ

โดยจัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศจำนวนมากที่สุด 15 แห่ง (ร้อยละ 71.43) 27 แห่ง (ร้อยละ 90.00) และ 14 แห่ง (ร้อยละ 87.50) ตามลำดับ

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ผ่านตัวแทนจำหน่ายในประเทศ อาจเนื่องมาจาก ความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร และความรวดเร็วในการให้บริการ ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาของพลทรัพย์ ชื่นตา (2548) ที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด ได้มีการบอกรับ/สั่งซื้อทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์กับตัวแทนจำหน่ายในประเทศ

5.1.2.4.1.3 รายชื่อแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่า พบว่า ห้องสมุดจำนวน 43 แห่ง (ร้อยละ 40.48) ได้ระบุรายชื่อแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวนทั้งสิ้น 34 แหล่ง

สำหรับแหล่งที่จัดซื้อ 5 อันดับแรก ได้แก่

- 1) Book Net (14 แห่ง)
- 2) Book Promotion & Service (11 แห่ง)
- 3) EBSCO (11 แห่ง)
- 4) Elsevier (8 แห่ง)
- 5) Zebook (4 แห่ง)

5.1.2.4.1.4 ข้อกำหนดการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาข้อกำหนดการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของแหล่งที่จัดซื้อ (ตารางที่ 13) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 39 แห่ง (ร้อยละ 46.43) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในแบบภาคี (Consortium) ราคาจะต่ำกว่าแบบเดี่ยว

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวนมากที่สุด 17 แห่ง (ร้อยละ 77.27) ระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับทั้งคอลเลกชัน/สาขาวิชา/แพคเกจราคาจะต่ำกว่าแต่ละชื่อเรื่อง ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุด

มหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 19 แห่ง (ร้อยละ 48.72) และ 9 แห่ง (ร้อยละ 39.13) ตามลำดับ ระบุว่า จัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในแบบภาคีราคาจะต่ำกว่าแบบเดี่ยว

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดระบุว่าจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในแบบภาคีราคาจะต่ำกว่าแบบเดี่ยว อาจเนื่องมาจาก การจัดซื้อในรูปแบบนี้จะทำให้ห้องสมุดมีอำนาจการเจรจา จัดซื้อเพิ่มขึ้น สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลขนาดใหญ่กว่าการที่ห้องสมุดจัดซื้อเอง และสามารถใช้น้ำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดซื้อร่วมกับสมาชิกในภาคีได้อย่างเท่าเทียม ช่วยให้ประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อ (สุชาวดี ผลาผล, สัมภาษณ์)

5.1.2.4.1.5 เหตุผลในการคัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาเหตุผลในการคัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุด มหาวิทยาลัย (ตารางที่ 14) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 66 แห่ง (ร้อยละ 78.57) คัดเลือก แหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากมีให้ทดลองใช้บริการ

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ และห้องสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง (ร้อยละ 90.91) และ 29 แห่ง (ร้อยละ 74.36) ตามลำดับ คัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากการมีให้ทดลอง ใช้บริการ ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 78.26) คัดเลือกจากการ ที่แหล่งที่จัดซื้อให้บริการสะดวกรวดเร็ว

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่คัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากการที่มี การให้ทดลองใช้บริการ อาจเนื่องมาจาก การทดลองใช้บริการและฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จาก แหล่งที่จะจัดซื้อ จะทำให้ทราบถึงคุณภาพ ความทันสมัย ความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึง ความยาก ง่ายในการใช้งานได้อย่างชัดเจน (สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์) ซึ่งจากการศึกษาของ ศรีไพร โชติจิรวัดนา (2553) พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่ จำนวน 36 แห่ง คัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้วิธี ทดลองใช้บริการจากแหล่งที่จัดซื้อ เช่นกัน

5.1.2.4.1.6 วิธีติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาวิธีที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยติดต่อแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 15) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 59 แห่ง (ร้อยละ 70.24) ติดต่อโดยแหล่งที่จัดซื้อมาติดต่อกับตนเอง

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 18 แห่ง (ร้อยละ 81.82) และ 15 แห่ง (ร้อยละ 65.22) ตามลำดับ ติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อมาติดต่อกับตนเอง ส่วนห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวนมากที่สุด 26 แห่ง (ร้อยละ 66.67) เท่ากัน ติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ทางโทรศัพท์ และแหล่งที่จัดซื้อมาติดต่อกับตนเอง

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยแหล่งที่จัดซื้อมาติดต่อกับตนเอง อาจเนื่องมาจาก บรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีภาระงานอื่นๆ อีกทั้งการแข่งขันการให้บริการของแหล่งที่จัดซื้อแต่ละแห่ง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้รับผิดชอบจัดหา (สุชาติ ผลาผล, สัมภาษณ์)

5.1.2.4.1.7 การให้บริการของแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

จากการศึกษาการให้บริการของแหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 16) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด 67 แห่ง (ร้อยละ 79.76) ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อมีการสาธิตการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง (ร้อยละ 90.91) 30 แห่ง (ร้อยละ 76.92) และ 17 แห่ง (ร้อยละ 73.91) ตามลำดับ ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อมีการสาธิตการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ ระบุว่าแหล่งที่จัดซื้อมีการให้บริการสาธิตการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อาจเนื่องมาจาก บริการดังกล่าวจะช่วยเพิ่มคุณค่า และเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระงานในการจัดฝึกอบรมให้กับบรรณารักษ์ ช่วยให้ผู้ใช้บริการรู้วิธีการใช้งานที่ถูกต้อง เพื่อที่จะ

สามารถเข้าถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น (สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์)

5.1.2.4.2 การจัดหาแบบได้เปล่า

การจัดหาแบบได้เปล่าได้ศึกษาครอบคลุมแหล่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่า วิธีรวบรวม และจัดทำารเชื่อมโยง ความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง และชื่อแหล่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่า ดังนี้

5.1.2.4.2.1 แหล่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าที่ห้องสมุดทำการเชื่อมโยง

จากการศึกษาแหล่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าที่ห้องสมุดทำการเชื่อมโยง (ตารางที่ 17) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดทุกแห่งจำนวน 45 แห่ง (ร้อยละ 100.00) เชื่อมโยงจากหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่งทำการเชื่อมโยงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าจากหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาจเนื่องมาจาก แหล่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวเป็นแหล่งที่มีคุณค่า และเชื่อถือได้

5.1.2.4.2.2 การรวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยง

จากการศึกษาการรวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยงของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 18) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดทุกแห่ง จำนวน 45 แห่ง (ร้อยละ 100.00) รวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยง (Link) ไว้ที่เว็บไซต์ห้องสมุด

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทุกแห่งรวบรวมและจัดทำารเชื่อมโยง (Link) ไว้ ที่เว็บไซต์ห้องสมุด อาจเนื่องมาจาก เป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้ให้บริการ ทำให้สามารถเข้าถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการหลังจากการสืบค้นได้ทันที

5.1.2.4.2.3 ความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง

จากการศึกษาความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยงของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 19) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดจำนวนมากที่สุด 20 แห่ง (ร้อยละ 44.44) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง ไม่แน่นอน

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวนมากที่สุด 7 แห่ง (ร้อยละ 50.00) 7 แห่ง (ร้อยละ 36.84) และ 6 แห่ง (ร้อยละ 50.00) มีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง ไม่แน่นอน

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดมีความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่แน่นอน อาจเนื่องจาก บรรณารักษ์ผู้รับผิดชอบจัดทำมีภาระงานอื่นๆ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนในการทำงานได้ (สุชาติ ผลาผล, สัมภาษณ์)

5.1.2.4.2.4 ชื่อแหล่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่า

จากการศึกษาห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่า พบว่า ห้องสมุดจำนวน 34 แห่ง (ร้อยละ 36.17) ได้ระบุรายชื่อแหล่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าจำนวนทั้งสิ้น 43 แหล่ง 3 อันดับแรก ได้แก่

- 1) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยไม่ระบุ URL (4 แห่ง)
- 2) I Love Library : <http://www.ilovelibrary.com>
 ศูนย์รวมหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไทย : <http://www.thaiebook.org>
 EBSCOhost : <http://search.ebscohost.com>
 Free - eBooks.net : <http://www.free - ebooks.net>
 Google Books : <http://books.google.com>
 และ Project Gutenberg : <http://www.gutenberg.org> (3 แห่ง) เท่ากัน
- 3) 2ebook : <http://www.2ebook.com>
 ThaiLIS เครือข่ายความร่วมมือพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไทย : <http://www.thailis.or.th>

คลังหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประเทศไทย ในมือคุณ : <http://www.ebooks.in.th>
 สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) : <http://elibrary.nesdb.go.th>
 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้านการเกษตร เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว :
<http://ag-ebook.lib.ku.ac.th>
 BuddhaNet : <http://www.buddhanet.net>
 และ Springer Link : <http://link.springer.com> (2 แห่ง) เท่ากัน

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดระบุแหล่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าไปที่เว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ อาจเนื่องมาจาก รายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในเว็บไซต์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยนั้นเป็นรายชื่อที่อยู่แล้ว สามารถคัดลอก และทำการเชื่อมโยงได้ทันที อีกทั้งยังผ่านขั้นตอนการคัดเลือกแล้วว่ามีเนื้อหาที่มีคุณค่า มีคุณภาพ และความน่าเชื่อถือ (สุชาติ ผลิต, สัมภาษณ์)

5.1.2.4.3 การจัดหาแบบผลิตเอง

จากการศึกษาการจัดการจัดหาแบบผลิตเองหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย (ตารางที่ 20) โดยรวม พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่จำนวน 66 แห่ง (ร้อยละ 70.21) ไม่มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในขณะที่ห้องสมุดจำนวน 28 แห่ง (ร้อยละ 29.79) มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ห้องสมุดที่ระบุว่าการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภายในมหาวิทยาลัย มีห้องสมุดเป็นผู้ผลิตทุกแห่ง จำนวน 28 แห่ง (ร้อยละ 100.00) โดยแปลงให้เป็นดิจิทัลจำนวน 26 แห่ง (ร้อยละ 92.86)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่จำนวน 18 แห่ง (ร้อยละ 75.00) 28 แห่ง (ร้อยละ 63.64) และ 20 แห่ง (ร้อยละ 76.92) ตามลำดับ ไม่มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ไม่มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อาจเนื่องมาจากห้องสมุดขาดงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ ซอฟต์แวร์สำหรับจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บุคลากรขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าของผลงานทำให้ห้องสมุดไม่ได้รับสิทธิ์ในการผลิตในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์)

5.1.3 ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ ด้านการคัดเลือก และด้านวิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลได้ดังนี้

5.1.3.1 ปัญหาด้านนโยบาย

จากการศึกษาปัญหาด้านนโยบายที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 75 – 80 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจำแนกเป็น 2 ประเด็น (ตารางที่ 21) พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (80 แห่ง) คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน (2.52)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ปัญหาด้านนโยบายที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 18 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มี 1 ระดับ คือ ระดับน้อย ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐประสบในระดับน้อยมี 2 เรื่อง ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน (2.25) สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 35 - 38 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 22 - 24 แห่ง ประสบปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 2 ระดับ คือ ระดับปานกลางและระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบ คือ นโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน (2.52 และ 2.77 ตามลำดับ)

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาเรื่องนโยบายในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน และเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้วยนั้น อาจเนื่องมาจาก ห้องสมุดไม่ได้มีการกำหนดนโยบายการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เป็นลายลักษณ์อักษร (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2552) และเนื่องจากผู้บริหารยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากนัก ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องดัดแปลงจากนโยบายการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอื่นๆ ซึ่งบางนโยบายก็ไม่เหมาะสมกับรูปแบบการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ไม่สามารถจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้ครอบคลุมหลักสูตรทั้งหมดที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย และความต้องการของผู้ใช้ (Shelburne 2009) อีกทั้งยังทำให้บุคลากรขาดทิศทางการดำเนินงานการพัฒนาทรัพยากร ติดตาม

ดูแล และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย (สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา, ทบวงมหาวิทยาลัย 2544)

5.1.3.2 ปัญหาด้านงบประมาณ

จากการศึกษาปัญหาด้านงบประมาณที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 74 – 83 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจำแนกเป็น 7 ประเด็น (ตารางที่ 22) พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (83 แห่ง) คือ งบประมาณการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งบประมาณการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ (2.95)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ปัญหาด้านงบประมาณที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 19 - 23 แห่ง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 35 - 39 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 20 - 22 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนประสบ คือ งบประมาณการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ (3.04 2.98 และ 2.81 ตามลำดับ)

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดประสบปัญหางบประมาณการจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ และเป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้วยนั้น อาจเนื่องมาจาก การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะการบอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูลมีค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากเป็นการบอกรับเพื่อเข้าถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวนมาก ทำให้สามารถจัดหาได้ครอบคลุมแต่ละสาขาวิชา มากกว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่อง (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2552) เช่นเดียวกับ ผลการศึกษาของพูลทรัพย์ ชื่นตา (2548) ที่ระบุว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ ประสบปัญหางบประมาณจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ไม่เพียงพอ และผลการศึกษาของศรีไพร โชติจิรวัดนา (2553) ที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุด (73 แห่ง) ประสบปัญหางบประมาณการจัดซื้อวารสารอิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ

5.1.3.3 ปัญหาด้านการคัดเลือก

จากการศึกษาปัญหาด้านการคัดเลือกที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 77 – 84 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจำแนกเป็น 8 ประเด็น (ตารางที่ 23) พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (84 แห่ง) คือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้เสนอแนะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาดคู่มือ/แหล่งคัดเลือกที่ทันสมัย (2.70)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ปัญหาด้านการคัดเลือกที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 19 – 22 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้คัดเลือกมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการคัดเลือกหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอ (2.58) ส่วนปัญหาด้านการคัดเลือกที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 36 - 41 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาดคู่มือ/แหล่งคัดเลือกที่ทันสมัย (2.98) และปัญหาด้านการคัดเลือกที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 21 - 24 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มี 1 ระดับ คือ ระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้คัดเลือกไม่มีเวลาคัดเลือก ใช้เวลาในการคัดเลือกลาน และขาดคู่มือ/แหล่งคัดเลือกที่ทันสมัย (2.50) เท่ากัน

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาขาดคู่มือ/แหล่งคัดเลือกที่ทันสมัย อาจเนื่องมาจาก มีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนมาก และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง แต่แคตตาล็อกจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายมีกำหนดการตีพิมพ์ที่แน่นอน ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงรายชื่อหนังสือได้ทันที (สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์)

5.1.3.4 ปัญหาด้านวิธีการจัดหา

จากการศึกษาปัญหาด้านวิธีการจัดหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวน 73 – 87 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจำแนกเป็น 22 ประเด็น (ตารางที่ 24) พบว่า ปัญหาที่มีห้องสมุดตอบจำนวนมากที่สุด (87 แห่ง) คือ แหล่งที่จัดซื้อในประเทศมีจำนวนจำกัด

เมื่อพิจารณาระดับของปัญหา พบว่า ปัญหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบมี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แหล่งที่ให้เปล่านั้นน้อย (3.15)

ดังนั้น จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบปัญหาในระดับมาก เรื่องการเจรจาต่อรองกับตัวแทนจำหน่าย จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบปัญหาดังกล่าวในระดับปานกลาง (2.79) เท่านั้น

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยไม่ประสบปัญหาเรื่องการเจรจาต่อรองกับตัวแทนจำหน่ายในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันนี้ตัวแทนจำหน่ายทั้งในประเทศ ต่างประเทศ และตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ มีผู้ติดต่อประสานงานเป็นคนไทย ทำให้เข้าใจกระบวนการทำงานของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมากกว่าชาวต่างชาติ อีกทั้งยังช่วยลดอุปสรรคทางด้านภาษาอีกด้วย (สายฝน เต่าแก้ว, สัมภาษณ์)

เมื่อพิจารณาตามประเภทของห้องสมุด พบว่า ปัญหาด้านวิธีการจัดหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 18 - 22 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่ทราบแหล่งที่ให้เปล่า (3.25) ส่วนปัญหาด้านวิธีการจัดหาที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจำนวน 28 - 33 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 19 - 26 แห่ง ประสบในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มี 2 ระดับ คือ ระดับปานกลาง และระดับน้อย ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรขาดความรู้/ทักษะในการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (3.25 และ 3.38 ตามลำดับ)

การที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจำนวนมากที่สุดประสบปัญหาแหล่งที่ให้เปล่านั้นน้อย อาจเนื่องมาจาก แหล่งที่ให้เปล่าของประเทศไทยที่เป็นผลงานทางวิชาการยังจำกัดอยู่ในวงการการศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย ส่วนแหล่งที่ให้เปล่าอื่นๆ อาจยังมีเนื้อหาไม่ตรงความต้องการ หรือไม่สอดคล้องกับนโยบายการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย (สุชาติ ผลาผล, สัมภาษณ์)

5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ผู้ตอบแบบสอบถามจากห้องสมุดมหาวิทยาลัย 30 แห่งได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ใน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ ด้านการ คัดเลือก ด้านวิธีการจัดหา และด้านอื่นๆ เรียงลำดับตามจำนวนห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เสนอแนะ และเป็นข้อเสนอแนะที่มีผู้เสนอจำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป มีดังนี้

5.2.1 ด้านนโยบาย (28 คน)

- 1) มหาวิทยาลัยควรจัดการประชุมเพื่อกำหนดนโยบายการจัดการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจน ทั้งในด้านงบประมาณ การคัดเลือก และวิธีการจัดหา โดยระบุเป็นลายลักษณ์อักษร และประกาศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ (19 คน)
- 2) ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรควรให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และสนับสนุนให้บุคลากร และนิสิต/นักศึกษามีการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น (14 คน)

5.2.2 ด้านการคัดเลือก (21 คน)

- 1) อาจารย์ บุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย ควรให้ความร่วมมือกับห้องสมุดในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน (17 คน)
- 2) ผู้คัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ควรมีความรู้ หลักเกณฑ์ ความสามารถ และความเข้าใจในลักษณะของฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แต่ละฐาน โดยการทดลองใช้งาน เพื่อการคัดเลือกที่เหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และเกิดประโยชน์สูงสุด (6 คน)

5.2.3 ด้านวิธีการจัดหา (18 คน)

- 1) ควรมีความร่วมมือจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบใด โดยเฉพาะกลุ่มห้องสมุดสาขาวิชา และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ กระบวนการ แนวปฏิบัติ และความสามารถในการต่อรองราคา ทำให้สามารถประหยัดงบประมาณในการจัดหา และเพิ่มจำนวนทรัพยากรหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้กับห้องสมุด (14 คน)
- 2) แหล่งที่จัดซื้อควรมีความชัดเจนในการให้บริการ มีการแนะนำการใช้งาน และกำหนดระยะเวลาในการทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (7 คน)
- 3) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ สามารถพิจารณา และเจรจากับแหล่งที่จัดซื้อ มารับผิดชอบการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะ (5 คน)

5.2.4 ด้านงบประมาณ (16 คน)

- 1) มหาวิทยาลัยควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์อย่างเพียงพอ ชัดเจน และต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการใช้งานของผู้ใช้ และสามารถจัดหาได้ครอบคลุมสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอน (15 คน)
- 2) มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ในการเข้าถึงและใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (6 คน)

5.2.5 ด้านอื่นๆ (9 คน)

- 1) ควรมีการจัดอบรมการใช้งานหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากปัจจุบันยังมีผู้เข้าใช้บริการน้อย เพราะผู้ใช้ไม่คุ้นกับการใช้งาน และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ (8 คน)

5.3 การวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา

การวิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้ศึกษาครอบคลุมภาษา ประเภท และสาขาวิชาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา โดยกำหนดขอบเขตเป็นเฉพาะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จัดหา ทั้งหมดนี้เป็นประเภทฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 ฐาน รวบรวมรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ภายในฐานข้อมูลทั้งสิ้น 10,890 ชื่อ โดยจำแนกเป็นฐานข้อมูล SpringerLINK (1,528 ชื่อ) ฐานข้อมูล NetLibrary (5,962 ชื่อ) และฐานข้อมูล NetLibrary Free (3,400 ชื่อ) ดังนี้

5.3.1 ภาษาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล

จากการศึกษาภาษาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล (ตารางที่ 25) โดยรวม พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่จำนวน 10,825 ชื่อ (ร้อยละ 99.40) เป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ มีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวน 65 ชื่อ (ร้อยละ 0.60) เป็นภาษาอื่นๆ คือ สเปน (61 ชื่อ) ฝรั่งเศส (3 ชื่อ) และเยอรมัน (1 ชื่อ)

ดังนั้น จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาตามฐานข้อมูล พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาจากฐานข้อมูล SpringerLINK ทั้งหมดจำนวน 1,528 ชื่อ (ร้อยละ 100.00) ฐานข้อมูล NetLibrary จำนวน 5,897 ชื่อ (ร้อยละ 98.91) และฐานข้อมูล NetLibrary Free ทั้งหมด จำนวน 3,400 ชื่อ (ร้อยละ 100.00) เป็นภาษาอังกฤษ

5.3.2 สาขาวิชาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล

จากการศึกษาสาขาวิชาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา จำแนกตามฐานข้อมูล (ตารางที่ 26) โดยรวม พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากที่สุด 4,173 ชื่อ (ร้อยละ 38.32) อยู่ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ รองลงมาจำนวน 3,041 ชื่อ (ร้อยละ 27.92) อยู่ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และจำนวนน้อยที่สุด 403 ชื่อ (ร้อยละ 3.70) อยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

ดังนั้น จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา มีเนื้อหาอยู่ในสาขาสังคมศาสตร์ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา มีเพียง 3,041 ชื่อ (ร้อยละ 27.92) เท่านั้น

เมื่อพิจารณาตามฐานข้อมูล พบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาจากฐานข้อมูล SpringerLINK จำนวนมากที่สุด 604 ชื่อ (ร้อยละ 39.53) อยู่ในสหสาขาวิชา รองลงมาจำนวน 543 ชื่อ (ร้อยละ 35.54) อยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และจำนวนน้อยที่สุด 8 ชื่อ (ร้อยละ 0.52) อยู่ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์

สำหรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาจากฐานข้อมูล NetLibrary จำนวนมากที่สุด 2,658 ชื่อ (ร้อยละ 44.58) อยู่ในสหสาขาวิชา รองลงมาจำนวน 1,611 ชื่อ (ร้อยละ 27.02) อยู่ในสหสาขาวิชา และจำนวนน้อยที่สุด 239 ชื่อ (ร้อยละ 4.01) อยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

ส่วนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่จัดหาจากฐานข้อมูล NetLibrary Free จำนวนมากที่สุด 3,091 ชื่อ (ร้อยละ 90.91) อยู่ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ รองลงมาจำนวน 143 ชื่อ (ร้อยละ 4.21) อยู่ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และจำนวนน้อยที่สุด 31 ชื่อ (ร้อยละ 0.91) อยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

5.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ ดังนี้

1) ผลการวิจัยที่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ

- 1.1) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน
- 1.2) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ

2) ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ

- 2.1) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ เนื่องจากผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดซื้อผ่านตัวแทนดังกล่าวเพียงจำนวน 9 แห่ง (ร้อยละ 13.43) เท่านั้น
- 2.2) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบปัญหาในระดับมากเรื่องการเจรจาต่อรองกับตัวแทนจำหน่าย เนื่องจากผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยประสบปัญหาดังกล่าวในระดับปานกลาง
- 2.3) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหา มีเนื้อหาอยู่ในสาขาสังคมศาสตร์ เนื่องจากผลการวิจัยปรากฏว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพียง 3,041 ชื่อ (ร้อยละ 27.92) เท่านั้น

5.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ดังนี้

- 1) ควรกำหนดนโยบายการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้ชัดเจน ทั้งในด้านงบประมาณ การคัดเลือก และวิธีการจัดหา โดยระบุเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือก และจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ควรมีการจัดสรรงบประมาณการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยให้เพียงพอ และต่อเนื่อง

- 3) ผู้คัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นอาจารย์ บุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา ควรต้องมีความเข้าใจในลักษณะของฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แต่ละฐาน เพื่อการคัดเลือกที่เหมาะสม และให้ความร่วมมือในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- 4) ควรมีความร่วมมือจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบภาคี โดยเฉพาะกลุ่มห้องสมุดสาขา วิชา และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ กระบวนการ แนวปฏิบัติ และเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคา

5.6 แนวทางการวิจัยในอนาคต

- 1) ศึกษาความร่วมมือในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบภาคีในห้องสมุดมหาวิทยาลัย
- 2) ศึกษาการให้บริการของตัวแทนจำหน่ายหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

รายการอ้างอิง

- Ardito, S. "Electronic Books: To "E" or not to "E"; that is the question." Searcher 8, 4 (2000): 28-39.
- Armstrong, C. and R. Lonsdale. "The e-book Mapping Exercise: Draft Report on Phase 1." [Online]. Available: http://www.jisc.ac.uk/uploaded_documents/eBook_mapping_exercise_FinalReport_0403.pdf 2003. Retrieved July 29, 2013.
- Armstrong, C., R. Lonsdale and D. Nicholas. "SuperBook: Planning for the e-book revolution." Library and Information Update 5, 11 (2006): 28-30.
- Aydeed, M., V. B. T. and S. B. "Use and Utilisation of E-Books by the Academic Community in University of Calicut: An Analytical Study." In C. K. Ramaiah, ed. International Conference on Electronic Publications, 3-11. Pondicherry: Pondicherry University, 2012.
- Baker and Taylor. "netLibrary Enters Strategic Distribution Alliance With Baker & Taylor." [Online]. Available: <http://www.thefreelibrary.com/netLibrary+Enters+Strategic+Distribution+Alliance+With+Baker+%26...-a076488728> 2001. Retrieved March 14, 2012.
- Baker, P. "Electronic books and libraries of the future." The Electronic Library 10, 3 (1992): 139-149.
- Cleto, C. "10 Steps to Implementing an eBook Collection: A Guide for Librarians." Against the Grain 20, 1 (2008): 47-48.
- Cline, L. "Buying electronic: the development of the electronic book market in academic libraries." Library Collections, Acquisitions, and Technical Services 24, 2 (2000): 312-315.
- Collins, T. "The Current Budget Environment and Its Impact on Libraries, Publishers and Vendors." Journal of Library Administration 52, 1 (2012): 8-35.
- Collis, B. A. "The Evaluation of Electronic Books." ETL 28, 4 (1991): 355-363.
- Crestani, F., M. Landoni and M. Melucci. "Appearance and Functionality of Electronic Books." International Journal on Digital Libraries 6, 2 (2006): 192-209.
- Dillon, D. "E-books: the University of Texas experience, part 1." Library Hi Tech 19, 2 (2001): 113-124.
- EBSCO Library Survey. "2011 Library Collection & Budgeting Trends Survey." [Online]. Available: <http://www2.ebsco.com/EN-US/NEWSCENTER/Pages/ViewArticle.aspx?OSID=360> 2011. Retrieved March 18, 2013.

- Ghaebi, A. and S. Fahimifar. "E-book acquisition features: attitude of Iranian information professionals." *The Electronic Library* 29, 6 (2011): 777-791.
- Grenina, A. "Electronic books: content provision and adoption possibilities among users in Latvia." *Information Research* 17, 1 (2012). [Online]. Available: <http://www.informationr.net/ir/17-1/paper512.html> Retrieved March 14, 2012.
- Hawkins, D. T. "Electronic books: a major publishing revolution. Part 1: general considerations and issues." [Online]. Available: http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/search/detailmini.jsp?_nfpb=true&_ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ616711&ERICExtSearch_SearchType_0=no&accno=EJ616711 2000. Retrieved March 14, 2012.
- HighWire Press. Stanford University. *Librarian eBook Survey*. California, 2009.
- Johnson, S., O. G. Evensen, J. Gelfand, G. Lammers, L. Sipe and N. Zilper. "Key Issues for e-Resource Collection Development: A Guide for Libraries." [Online]. Available: <http://www.ifla.org/publications/key-issues-for-e-resource-collection-development-a-guide-for-libraries> 2012. Retrieved August 15, 2013.
- Joint Information Systems Committee. "JISC national e-books observatory project: Key findings and recommendations." [Online]. Available: <http://observatory.jiscebooks.org/reports/jisc-national-e-books-observatory-project-key-findings-and-recommendations> 2009. Retrieved March 15, 2012.
- Landoni, M., R. Wilson and F. Gibb. "From the Visual Book to the WEB Book: The Importance of Design." *The Electronic Library* 18, 6 (2000): 407-419.
- Lee, J. "E-books: Understanding the Basics." [Online]. Available: http://www.cdlib.org/services/uxdesign/docs/2009/e-book_basics_june2009.pdf 2009. Retrieved March 14, 2013.
- Library Journal and School Library Journal. "Survey of Ebook Penetration & Use in U.S. Academic Libraries 2010." [Online]. Available: http://anatomiteca.com/wp-content/uploads/2011/05/Academic-Library-Ebook-Report_2.pdf 2010. Retrieved March 15, 2012.
- Library Journal and School Library Journal. "Survey of Ebook Penetration & Use in U.S. Academic Libraries 2011." [Online]. Available: http://mcpsonline.org/images/5/5a/LIBM2011_J_Ebooks2Survey.pdf 2011. Retrieved March 17, 2013.
- Library Journal and School Library Journal. "Survey of Ebook Penetration & Use in U.S. Academic Libraries 2012." [Online]. Available: <http://www.library.arkansas.gov/PublicLibraryServices/Documents/Ebook-Usage-Report-Academic.pdf> 2012. Retrieved March 17, 2013.

- London: British Library Board. "British Library 2020 Vision." [Online]. Available: <http://www.bl.uk/aboutus/stratpolprog/2020vision/2020A3.pdf> 2010. Retrieved March 18, 2013.
- McKiel, A. "Survey Analysis: ebrary User Survey." *The Acquisitions Librarian* 19, 3-4 (2007): 231-245.
- Messing, J. "Measuring student use of electronic books." [Online]. Available: <http://www.ascilite.org.au/conferences/melbourne95/smtu/papers/messing.pdf> 1995. Retrieved March 18, 2013.
- Morgan, E. L. "Electronic Books and Related Technologies." *Libraries of the Future* 19, 10 (1999): 36-39.
- Oldham, C. "Open Book: Understanding the Role of the Book in a Digital Age." [Online]. Available: http://www.craigoldham.co.uk/files/gimsgs/open_book.pdf 2006. Retrieved March 29, 20.
- PC Mag Encyclopedia. "Definition of e-book." [Online]. Available: <http://www.pcmag.com/encyclopedia/term/42214/e-book> 2013. Retrieved March 14, 2013.
- Polanka, S. *No shelf required: e-books in libraries*. Chicago: American library Association, 2011.
- Rao, S. S. "Familiarization of electronic books." *The Electronic Library* 19, 4 (2001): 247-256.
- Rowlands, I. "First User Survey Findings." [Online]. Available: <http://www.jiscebooksproject.org/reports/first-usersurvey-findings> 2008. Retrieved March 17, 2013.
- Saskatchewan Institute of Applied Science and Technology. "Collection Development Regulations Library Services." [Online]. Available: <http://libraries.gosiast.com/collections/CDRegs.pdf> 2012. Retrieved January 23, 2014.
- Shelburne, W. A. "E-book usage in an academic library: User attitudes and behaviors." *Library Collections, Acquisitions, & Technical Services* 33, 2-3 (2009): 59-72.
- The Paul Meek Library. University of Tennessee. The Paul Meek Library. *Library Policy Manual*. Tennessee, 2013.
- Vasileiou, M., R. Hartley and J. Rowley. "Choosing e-books: a perspective from academic libraries." *Online Information Review* 36, 1 (2012): 21-39.
- Vasileiou, M., J. Rowley and R. Hartley. "An overview of the e-book market place." *Information Review* 33, 1 (2009): 173-192.

- Walters, T. "E-preferred monograph acquisitions (ebook) policy." [Online]. Available: <http://www.lib.vt.edu/collmgmt/policies/e-preferred-book.html> 2012. Retrieved March 17, 2013.
- Walters, W. H. "E-books in Academic Libraries: Challenges for Acquisition and Collection Management." *Libraries and the Academy* 13, 2 (2013): 187-211.
- กลุ่มพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด. สำนักหอสมุดแห่งชาติ. คู่มือคัดเลือก จัดหา รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศหอสมุดแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักหอสมุดแห่งชาติ, 2553.
- จีระพล คู่คุ้ม. "ทำความเข้าใจกับ ThaiLIS." [Online]. Available: http://www.thailis.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=27 2551. Retrieved 28 มีนาคม 2557.
- ดวงใจ กาญจนศิลป์. "หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบใหม่." *อินฟอร์เมชั่น* 16, 2 (2552): 47-57.
- นรงค์ ฉิมพาลี. "ภาคร่วมมือ e-book เครือข่ายห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (PULINET)." [Online]. Available: http://www.mfu.ac.th/center/lrem/document%2520ppt/PULINET_e_book.ppt 2548. Retrieved 17 มีนาคม 2556.
- ปณิดา ช่วยรักษา. "การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ." [Online]. Available: <http://panidac.blogspot.com/2013/03/stks.html> 2556. Retrieved 31 มีนาคม 2556.
- ฝ่ายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ. สำนักหอสมุด. มหาวิทยาลัยบูรพา. นโยบายการจัดการทรัพยากรสารสนเทศ. ชลบุรี, 2555.
- พรรณทิพย์ บัวแย้ม. "การจัดการทรัพยากรสื่อ." [Online]. Available: http://www.blog.prachyanun.com/view.php?article_id=199 2551. Retrieved 20 มีนาคม 2556.
- พูลทรัพย์ ชื่นตา. "การจัดการทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์: กรณีศึกษาห้องสมุดมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." รายงานการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.
- ศรีไพร โขติจิรวัฒนา. "การจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย." *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 2553.
- สายฝน เต่าแก้ว. ผู้จัดการศูนย์พัฒนาและวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. *สัมภาษณ์*, 26 มีนาคม 2555.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานประจำปี 2553 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553.
- สำนักงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนาฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2549.

สำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย. ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544. กรุงเทพมหานคร: สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544.

สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. คู่มือการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ประเภทฐานข้อมูลของสำนักบรรณสารสนเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2552.

สุขชาติ ผลผล. บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2556.

หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์. รายงานประจำปี 2551. นครนายก: หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์, 2551.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถาม
เรื่อง การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

ชุดที่
.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ สร้างขึ้นเพื่อศึกษาการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ในด้านนโยบาย งบประมาณ การคัดเลือก วิธีการจัดหา และปัญหาในการจัดหา รวมทั้งได้วิเคราะห์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยจัดหาในด้านภาษา ประเภท และสาขาวิชา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับผิดชอบงานจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1** ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและห้องสมุด
- ตอนที่ 2** การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย
- ตอนที่ 3** ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และข้อเสนอแนะ

คำตอบจากท่านเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาประมวลผล เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัย และห้องสมุดอื่นๆ และได้รายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยทั่วประเทศจัดหา

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือนะ
ศิวพร อโนทัยสินทวี

อธิบายศัพท์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นด้วยระบบคอมพิวเตอร์ อยู่ในรูปของอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้ใช้สามารถสืบค้น ยืม อ่าน และคืนได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต มีการออกแบบให้สามารถอ่านได้ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ การจัดซื้อ การจัดหาแบบได้เปล่า และการจัดหาแบบผลิตเอง

ประเภทของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่

- 1) **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบฐานข้อมูล** คือ ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดบอกรับการเข้าถึงกับตัวแทนจำหน่ายหรือสำนักพิมพ์ เพื่อสิทธิในการเข้าถึงเนื้อหาที่อยู่ในฐานข้อมูลนั้นๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ตัวแทนจำหน่ายจะเพิ่มรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง โดยที่ห้องสมุดไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม
- 2) **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบแต่ละชื่อเรื่อง** คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดเลือกจัดหาจากรายการที่ตัวแทนจำหน่ายหรือสำนักพิมพ์มีให้ ลักษณะคล้ายกับการจัดหาหนังสือทั่วไป คือห้องสมุดมีสิทธิ์ขาดในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ชื่อเรื่องนั้นๆ แต่หากหนังสือชื่อเรื่องนั้นมีการปรับปรุงเนื้อหาใหม่ ห้องสมุดก็ต้องทำการจัดซื้ออีกครั้ง

กรุณาส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายในวันที่.....จักเป็นพระคุณยิ่ง
หากมีข้อสงสัย กรุณาติดต่อที่ นางสาวศิวพร อโนทัยสินทวี โทรศัพท์ 08 7907 3880 E-mail: siwabhorn@gmail.com

แบบสอบถาม
การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าคำตอบตามความเป็นจริงและ/หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่ง

- ผู้อำนวยการ
- หัวหน้าห้องสมุด
- รองผู้อำนวยการฝ่าย (โปรดระบุ) .....
- หัวหน้าฝ่าย/งาน (โปรดระบุ) .....
- บรรณารักษ์ฝ่าย/งาน (โปรดระบุ) .....
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 2 การจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

นโยบาย

2. ห้องสมุดได้กำหนดนโยบายที่ใช้ในการพิจารณาจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือไม่

- กำหนดนโยบาย
  - เป็นลายลักษณ์อักษร
  - ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร
- ไม่ได้กำหนดนโยบาย เพราะ (โปรดระบุ) .....

งบประมาณ

3. ห้องสมุดได้รับงบประมาณประจำปีสำหรับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1

ข้อ)

- งบประมาณแผ่นดิน
- เงินรายได้ของมหาวิทยาลัย
- เงินรายได้ของสถาบัน
- เงินรายได้ของห้องสมุด
- เงินบริจาค
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

4. ห้องสมุดซึ่งงบประมาณในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ต่อปีเป็นจำนวนเท่าใด

- น้อยกว่า 50,000 บาท ต่อปี
- 50,000 - 100,000 บาท ต่อปี
- 100,001 - 500,000 บาท ต่อปี
- 500,001 บาทขึ้นไป ต่อปี
- ไม่แน่นอน
- ไม่สามารถระบุได้

การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

5. ห้องสมุดใช้เกณฑ์ใดในการพิจารณาคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ความน่าเชื่อถือและชื่อเสียงของผู้ผลิต
- เนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน
- เนื้อหาที่มีความทันสมัย
- หนังสือที่ผู้ใช้เสนอมา
- หนังสือที่มหาวิทยาลัยอื่นจัดหา
- ระบบใช้งานง่าย
- รูปแบบสอดคล้องกับระบบหรือเครื่องมือที่มีในห้องสมุด
- หนังสือที่ห้องสมุดอื่นๆ ไม่มี
- ราคาถูกกว่าจัดซื้อในรูปแบบสิ่งพิมพ์
- ราคาเหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ
- สำนักพิมพ์/ตัวแทนจำหน่ายมีส่วนลดให้
- ผู้จำหน่ายให้ทดลองใช้
- มีการฝึกอบรมการใช้
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

6. ห้องสมุดใช้วิธีการใดในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ผู้อำนวยการห้องสมุดเป็นผู้คัดเลือก
- หัวหน้าห้องสมุดเป็นผู้คัดเลือก
- คณะกรรมการห้องสมุดเป็นผู้คัดเลือก
- บรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือก
- การเสนอแนะจากผู้ใช้
  - อาจารย์/นักวิจัย
  - นิสิต นักศึกษา
  - บุคลากร
  - อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

7. ห้องสมุดใช้คู่มือ/แหล่งใดในการคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- แคตตาล็อกจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย
- เว็บไซต์สำนักพิมพ์/ตัวแทนจำหน่าย
- รายชื่อฐานข้อมูลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา
- บทวิจารณ์ฐานข้อมูลในวารสารภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- บทความวิชาการภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเกี่ยวกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- การทดลองใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- การสาธิตการใช้งานของตัวแทนจำหน่าย
- สอบถามห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่บอกรับแล้ว
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

8. ห้องสมุดมีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การจัดซื้อ
- การจัดหาแบบได้เปล่า
- การจัดหาแบบผลิตเอง

การจัดหาแบบจัดซื้อ

9. ห้องสมุดจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในลักษณะใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ห้องสมุดจัดซื้อ
- ภาควิชาห้องสมุดจัดซื้อ
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

10. ห้องสมุดจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์โดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- จัดซื้อโดยตรงจากสำนักพิมพ์/ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย (โปรดระบุ)
.....
.....
- จัดซื้อผ่านตัวแทนจำหน่าย
  - ตัวแทนจำหน่ายในประเทศ (โปรดระบุ) .....
  - ตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศ (โปรดระบุ) .....

- ตัวแทนจำหน่ายต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศ (โปรดระบุ) .....
- .....
- .....
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....
- .....

11. แหล่ง (สำนักพิมพ์/ตัวแทนจำหน่าย) ที่ห้องสมุดจัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีข้อกำหนดการจัดซื้ออย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ค่าจัดซื้อ/บอกรับขึ้นกับจำนวนผู้ใช้ต่อครั้ง/จำนวนการดาวน์โหลด
- จัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในแบบภาคี (Consortium) ราคาจะต่ำกว่าแบบเดี่ยว
- จัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในแบบภาคี (Consortium) ราคาจะสูงกว่าแบบเดี่ยว
- จัดซื้อ/บอกรับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในแบบภาคี (Consortium) ราคาจะสูงขึ้นตามจำนวนผู้ใช้ หรือขนาดสถาบัน
- จัดซื้อ/บอกรับหนังสือในรูปแบบเล่มสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ควบคู่กันจะได้รับส่วนลด
- จัดซื้อ/บอกรับทั้งคอลเลคชัน/สาขาวิชา/แพคเกจราคาจะต่ำกว่าแต่ละชื่อเรื่อง
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

12. ห้องสมุดคัดเลือกแหล่งที่จัดซื้อ (สำนักพิมพ์/ตัวแทนจำหน่าย) ด้วยเหตุผลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เป็นผู้จำหน่ายแต่เพียงผู้เดียว
- ให้บริการสะดวกรวดเร็ว
- ให้ข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน
- มีความรู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ต้องการ
- ติดต่อได้สะดวก
- มีความน่าเชื่อถือและมีความมีชื่อเสียง
- มีส่วนลด หรือคิดอัตราค่าบริการราคาถูก
- มีเจ้าหน้าที่มาแนะนำบริการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- ได้รับคำแนะนำจากบรรณารักษ์ห้องสมุดอื่นๆ ที่ใช้บริการของแหล่งที่จัดซื้อ
- มีให้ทดลองใช้บริการ
- เป็นแหล่งที่จัดซื้อที่ห้องสมุดเคยใช้มาก่อน
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

13. ห้องสมุดติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อด้วยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)
- ทางไปรษณีย์
- ทางโทรศัพท์
- แหล่งที่จัดซื้อมาติดต่อด้วยตนเอง
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

14. แหล่งที่จัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ให้บริการอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มีการบริหารจัดการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- มีแคตตาล็อกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- มีคู่มือการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์
- มีของที่ระลึก
- มีบริการฝึกอบรมการใช้หลังการขาย
- มีบริการดูแลซอฟต์แวร์และแก้ไขปัญหาหลังการขาย
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

การจัดหาแบบได้เปล่า

15. แหล่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าที่ห้องสมุดทำการเชื่อมโยง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ
- องค์กรเอกชน
- สถาบันอุดมศึกษา/มหาวิทยาลัยอื่น
- มูลนิธิ/ชมรม/สมาคม/องค์กรสาธารณประโยชน์
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

16. ห้องสมุดรวบรวมและจัดทำการเชื่อมโยงอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- รวบรวมและจัดทำการเชื่อมโยง (Link) ไว้ที่เว็บไซต์ห้องสมุด
- แสดงการเชื่อมโยงจากรายการออนไลน์ (OPAC)
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

17. ความถี่ในการรวบรวมและปรับปรุงการเชื่อมโยง (Link)

- 1 ครั้ง/สัปดาห์
- 1 ครั้ง/เดือน
- 1 ครั้ง/6 เดือน
- 1 ครั้ง/ปี
- ไม่แน่นอน
- อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

โปรดระบุรายชื่อแหล่ง (URL) ของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบได้เปล่าที่ห้องสมุดทำการเชื่อมโยง (เช่น www.ilovelibrary.com)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การจัดการแบบผลิตเอง

18. มหาวิทยาลัยของท่านมีการผลิตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์หรือไม่

- มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ห้องสมุดเป็นผู้ผลิต
    - ผลิตในรูปแบบดิจิทัล
    - แปลงให้เป็นดิจิทัล
  - หน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ผลิต (โปรดระบุ).....
- .....
- ไม่มี

ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และข้อเสนอแนะ

19. โปรดระบุระดับของปัญหาที่ห้องสมุดประสบในการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา

ปัญหาในการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ประสบปัญหาในระดับ					ไม่เป็นปัญหา
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
นโยบาย						
1. นโยบายในการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไม่ชัดเจน						
2. ไม่มีการดำเนินงานตามนโยบายที่วางไว้						
3. อื่นๆ (โปรดระบุ).....						
.....						
งบประมาณ						
1. งบประมาณในการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีไม่เพียงพอ						
2. งบประมาณในการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับล่าช้า						
3. งบประมาณในการจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับไม่สม่ำเสมอ						
4. ได้รับงบประมาณเป็นงวดๆ ไม่สะดวกในการจ่ายตามที่ประมาณการไว้						
5. ได้รับงบประมาณรวมกับวัสดุอื่นๆ ทำให้ยากแก่การแบ่งสรรให้เหมาะสม						
6. ขั้นตอนการเบิกจ่ายล่าช้า						
4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....						
.....						
การคัดเลือกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
1. เกณฑ์การคัดเลือกไม่เหมาะสม						
2. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้เสนอแนะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						

ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ประสบปัญหาในระดับ					ไม่เกิดปัญหา
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
3. ไม่มีผู้รับผิดชอบการคัดเลือกโดยตรง						
4. มีผู้รับผิดชอบคัดเลือกหลายฝ่ายทำให้เกิดความล่าช้าในการประสานงาน						
5. ผู้คัดเลือกมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการคัดเลือกหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอ						
6. ผู้คัดเลือกไม่มีเวลาคัดเลือก						
7. ใช้เวลาในการคัดเลือกนาน						
8. ขาดคู่มือ/แหล่งคัดเลือกที่ทันสมัย						
9. อื่นๆ (โปรดระบุ).....						
วิธีการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
การจัดซื้อ						
1. ไม่มีผู้รับผิดชอบจัดหาโดยตรง						
2. จำนวนผู้รับผิดชอบการจัดหาไม่เพียงพอ						
3. ผู้จัดหาทำหน้าที่อื่นๆ ด้วยทำให้จัดซื้อล่าช้า						
4. แหล่งที่จัดซื้อมีจำกัด ไม่มีโอกาสเปรียบเทียบราคาและการใช้						
5. แหล่งที่จัดซื้อในประเทศมีจำนวนจำกัด						
6. การใช้ภาษาต่างประเทศติดต่อจัดซื้อ						
7. การเจรจาต่อรองกับตัวแทนจำหน่าย						
8. การติดต่อกับแหล่งที่จัดซื้อต่างประเทศไม่สะดวก						
9. ตัวแทนจำหน่ายคิดค่าบริการซับซ้อนและมีเงื่อนไขมาก						
10. ตัวแทนจำหน่ายไม่มีมาตรฐานในการคิดราคา						
11. ตัวแทนจำหน่ายคิดค่าบริการสูง						
12. ความยุ่งยากในขั้นตอนการจัดซื้อเนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราไม่คงที่						
13. การจัดซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีหลายขั้นตอนทำให้ใช้เวลานาน						
14. แหล่งที่จัดซื้อไม่มีการให้ทดลองใช้						
15. ระยะเวลาที่แหล่งที่จัดซื้อให้ทดลองใช้สั้นเกินไป						
16. แหล่งที่จัดซื้อจัดส่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ล่าช้า						
การจัดหาแบบได้เปล่า						
17. ไม่ทราบแหล่งที่ให้เปล่า						

ปัญหาในการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ประสบปัญหาในระดับ					ไม่เป็นปัญหา
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
18. แหล่งที่ให้เปล่านั้นน้อย						
19. แหล่งที่ให้เปล่าเข้าถึงได้ไม่สะดวก						
การจัดการแบบผลิตเอง						
20. บุคลากรขาดความรู้/ทักษะในการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์						
21. ระบบเทคโนโลยีและอุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับการจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ต้องเปลี่ยนใหม่						
22. หอสมุดไม่ทราบว่าหน่วยงานอื่นภายในมหาวิทยาลัยจัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์จึงไม่ได้ทำการเชื่อมโยง						
23. อื่นๆ (โปรดระบุ).....						
ปัญหาอื่นๆ						
.....						
.....						
.....						

21. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ด้านนโยบาย

.....

ด้านงบประมาณ

.....

ด้านการคัดเลือก

.....

ด้านวิธีการจัดหา

.....

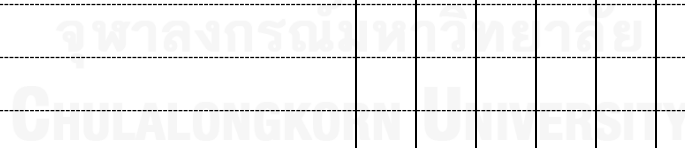
อื่นๆ

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

แบบบันทึกข้อมูล : หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) บอกรับ

ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ฐานข้อมูล			ภาษา		สาขาวิชา				
	SpringerLINK	NetLibrary	NetLibrary Free	อังกฤษ	ไทย	วิทยาศาสตร์กายภาพ	วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	สังคมศาสตร์	มนุษยศาสตร์	สหสาขาวิชา

ภาคผนวก ข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่ ศธ 0512.23/ 2277

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

๘ ตุลาคม 2555

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด
2. ที่อยู่นิสิตที่สามารถติดต่อได้

เนื่องด้วย นางสาวศิวพร อโนทัยสินทวี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อ
เสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. พิมพรั้าไพ เปรมสมิทธิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูล โดยนำ
แบบสอบถามมาเก็บข้อมูลจากท่าน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์จากท่านได้พิจารณาอนุญาตให้นางสาวศิวพร อโนทัยสินทวี
ได้ทำการเก็บข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประพจน์ อัสวีรุฬการ)

คณบดีคณะอักษรศาสตร์

งานบริการการศึกษา

โทรศัพท์/โทรสาร. 0-2218-4875

ภาคผนวก ค

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตัวอย่างรายชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) บอกรับ
 จำแนกตามสาขาวิชา ชื่อ ภาษา และฐานข้อมูล

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
มนุษยศาสตร์	Analyses of Aristotle {Jaakko Hintikka Selected Papers}	✓		SpringerLINK
	Digital Video : An Introduction to MPEG-2 {Digital Multimedia Standards Series}	✓		
	Electronic Multimedia Publishing : Enabling Technologies and Authoring Issues	✓		
	Peripheries : Syntactic Edges and Their Effects {Studies in Natural Language and Linguistic Theory ; V. 59}	✓		
	Principles of Mobile Communication	✓		
	The Multilingual Lexicon	✓		
	Yearbook of Morphology 2002	✓		
	Yearbook of Morphology. 2003	✓		
	A History of Homosexuality in Europe Volume 1 : Berlin, London, Paris, 1919-1939	✓		NetLibrary
	A History of the French Language	✓		
	A Rhapsody of Love and Spirituality	✓		
	Alphabet to Email : How Written English Evolved and Where It's Heading	✓		
	Backyard Beasties : Jokes to Snake You Smile {Make Me Laugh!}	✓		
	British Civilization : An Introduction	✓		
	Building Better Homes : Government Strategies for Promoting Innovation in Housing	✓		
	Children in Chinese Art	✓		
	Data Protection for Library and Information Services {Aslib Know How Guides}	✓		

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
มนุษยศาสตร์	Frommer's Portable Las Vegas	✓		NetLibrary
	Ideologies and National Identities : The Case of Twentieth-century Southeastern Europe	✓		
	Las Verduras {Primeros Pasos}		สเปน	
	Making Sense of Japanese Grammar : A Clear Guide Through Common Problems	✓		
	Marxist History and Postwar Japanese Nationalism	✓		
	New Essays On Semantic Externalism and Self-knowledge	✓		
	Puccini's Suor Angelica {Opera Journeys Libretto Series}	✓		
	Shakespeare, the Movie, II : Popularizing the Plays On Film, TV, Video, and DVD	✓		
	Stealth Patrol : The Making of a Vietnam Ranger	✓		
	The Future of North Korea {Politics in Asia Series}	✓		
	The One True Platonic Heaven : A Scientific Fiction On the Limits of Knowledge	✓		
	Working With Specialized Language : A Practical Guide to Using Corpora	✓		
	A poetess	✓		NetLibrary Free
	All for love	✓		
	An experience	✓		
	Berenice	✓		
	Blind Tom, singing	✓		
	Chicago poems	✓		
	Common sense	✓		
Dear enemy	✓			
Dracula	✓			

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
มนุษยศาสตร์	Ethan Brand : A chapter from an abortive romance	✓		NetLibrary Free
	Far from the madding crowd	✓		
	Heidi	✓		
	James Pethel	✓		
	Joe the hotel boy, : Or, Winning out by pluck	✓		
	Lay morals	✓		
	Lucile	✓		
	Lynx-hunting	✓		
	New chronicles of Rebecca	✓		
	Note on Elia W. Peattie	✓		
	On the Christian life	✓		
	On the improvement of the understanding	✓		
	One day at Arle	✓		
	Poems of Robert Browning	✓		
	Prince Otto	✓		
	Songs, merry and sad	✓		
	The adventures of Captain Bonneville	✓		
	The foolish virgin	✓		
	The heroes	✓		
	The man that corrupted Hadleyburg	✓		
The mysterious affair at Styles	✓			
To-morrow	✓			
สังคมศาสตร์	A Splintered Vision : An Investigation of U.S. Science and Mathematics Education	✓		SpringerLINK
	Aurignacian Lithic Economy : Ecological Perspectives From Southwestern France {Interdisciplinary Contributions to Archaeology}	✓		

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
สังคมศาสตร์	Call Auction Trading : New Answers to Old Questions	✓		SpringerLINK
	Child Sexual Abuse : Its Scope and Our Failure	✓		
	Economy-energy-environment Simulation : Beyond the Kyoto Protocol {Economy & Environment ; 20}	✓		
	Employment Relations in France : Evolution and Innovation {Plenum Studies in Work and Industry}	✓		
	Evolutionary and Neo-Schumpeterian Approaches to Economics {Recent Economic Thought Series}	✓		
	Innovative Planning for Electronic Commerce and Enterprises : A Reference Model	✓		
	Integrated and Holistic Perspectives On Learning, Instruction and Technology : Understanding Complexity	✓		
	Mass Transportation Problems. Volume II, Applications {Springer Series in Statistics. Probability and Its Applications}	✓		
	Practitioner's Guide to Empirically Based Measures of Depression {AABT Clinical Assessment Series}	✓		
	Project Scheduling : A Research Handbook {International Series in Operations Research & Management Science ; 49}	✓		
	Reconsidering Conceptual Change : Issues in Theory and Practice	✓		
	Society, Behaviour, and Climate Change Mitigation {Advances in Global Change Research ; V. 8}	✓		
	The Audit Committee : Performing Corporate Governance	✓		
	The Encyclopedia of Public Choice	✓		

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
สังคมศาสตร์	The Logic of Logistics : Theory, Algorithms, and Applications for Logistics Management {Springer Series in Operations Research}	✓		SpringerLINK
	Trends and Prospects in Motivation Research	✓		
	Understanding Asperger Syndrome and High Functioning Autism {Autism Spectrum Disorders Library}	✓		
	Web-teaching : A Guide to Designing Interactive Teaching for the World Wide Web {Innovations in Science Education and Technology}	✓		
	Accountants' Handbook. Vol. 1, Financial Accounting and General Topics	✓		NetLibrary
	Birth Control : A Medical Dictionary, Bibliography, and Annotated Research Guide to Internet References	✓		
	Capital Flows and Crises	✓		
	Deadly Lessons : Understanding Lethal School Violence : Case Studies of School Violence Committee	✓		
	Down Syndrome : A Medical Dictionary, Bibliography, and Annotated Research Guide to Internet References	✓		
	El Imperio De La Interpretación : Los Fundamentos Hermenéuticos De La Teoría De Dworkin {Cuadernos "Bartolomé De Las Casas" ; 29}		สเปน	
	Essentials of Supply Chain Management	✓		
	Global Training and Development {ExpressExec ; 11.02}	✓		
	Handbook of Distance Education	✓		
	Introduction to the Economics and Mathematics of Financial Markets	✓		
	Kanban Made Simple : Demystifying and Applying Toyota's Legendary Manufacturing Process	✓		

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
สังคมศาสตร์	Project Management : A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling	✓		NetLibrary
	Reinvent Your Career : Attain the Success You Desire and Deserve	✓		
	Schools, Markets and Choice Policies	✓		
	Smart Questions : Learn to Ask the Right Questions for Powerful Results	✓		
	The Jossey-Bass Academic Administrator's Guide to Meetings	✓		
	The Presidency, Congress, and Divided Government : A Postwar Assessment {Joseph V. Hughes, Jr., and Holly O. Hughes Series in the Presidency and Leadership Studies ; No. 12}	✓		
	The RoutledgeFalmer Reader in Psychology of Education {RoutledgeFalmer Readers in Education}	✓		
	The World Market for Roasted Iron Pyrites : A 2003 Global Trade Perspective	✓		
	The World Market for Sulphur and Unroasted Iron Pyrites : A 2003 Global Trade Perspective	✓		
	An inquiry into the nature and causes of the wealth of nations	✓		
	Constitution of the Empire of Japan	✓		
	Criminal sociology	✓		
	Increasing human efficiency in business : A contribution to the psychology of business	✓		
	Magna Carta, or, The great charter of King John	✓		
On war	✓			
Our legal heritage : The first thousand years: 600-1600 King Æthelbert - Queen Elizabeth	✓			

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
สังคมศาสตร์	Proposed roads to freedom : Socialism, anarchism and syndicalism	✓		NetLibrary Free
	Teamwork	✓		
	The 1990 United States census	✓		
	The capture of a slaver	✓		
	The evolution of capitalism, system of economical contradictions, or, The philosophy of misery	✓		
	The Monroe Doctrine	✓		
	The origin and nature of the emotions : Miscellaneous papers	✓		
	The riddle of the Rhine : Chemical strategy in peace and war	✓		
	The scab	✓		
	The soul of man under socialism	✓		
	The United Nations and the human person : Universal declaration of human rights	✓		
	Twenty years at Hull House : With autobiographical notes	✓		
	What's wrong with this [sic] world	✓		
สหสาขาวิชา	Advanced Mathematical Thinking {Mathematics Education Library ; V. 11}	✓		SpringerLINK
	Biophysical Techniques in Photosynthesis {Advances in Photosynthesis ; V. 3}	✓		
	Collaborative Networked Organizations : A Research Agenda for Emerging Business Models	✓		
	Cooperative Management of Enterprise Networks {Kluwer Academic/Plenum Publishers Network and Systems Management}	✓		
	Diagnostic and Therapeutic Advances in Hematologic Malignancies {Cancer Treatment and Research ; V. 99}	✓		

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
สหสาขาวิชา	ECSCW 2001 : Proceedings of the Seventh European Conference On Computer Supported Cooperative Work, 16-20 September 2001, Bonn, Germany	✓		SpringerLINK
	Electron, Spin and Momentum Densities and Chemical Reactivity {Understanding Chemical Reactivity ; V. 21}	✓		
	Foot and Ankle Arthroscopy	✓		
	Foundations of Knowledge Acquisition {Kluwer International Series in Engineering and Computer Science ; SECS 194}	✓		
	Glycosylation {Cell Engineering ; V. 3}	✓		
	Mobility Management in Wireless Networks : Data Replication Strategies and Applications	✓		
	Multi-carrier Technologies for Wireless Communication	✓		
	Neuropsychology of Childhood Epilepsy {Advances in Behavioral Biology ; 50}	✓		
	New Aspects of Human Ethology {Language of Science}	✓		
	Performance Enhancements in a Frequency Hopping GSM Network	✓		
	Practical Software Testing : A Process-oriented Approach {Springer Professional Computing}	✓		
	Quick Photoshop for Research : A Guide to Digital Imaging for Photoshop 4x, 5x, 6x, 7x	✓		
	Symmetry Through the Eyes of a Chemist	✓		
	Systematic Design for Optimisation of Pipelined ADCs {Kluwer International Series in Engineering and Computer Science. Analog Circuits and S	✓		
	Young People and the Environment : An Asia-Pacific Perspective {Education in the Asia-Pacific Region ; V. 1}	✓		

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
สหสาขาวิชา	Adrenaline : A Medical Dictionary, Bibliography, and Annotated Research Guide to Internet References	✓		NetLibrary
	Aircraft Safety : Accident Investigations, Analyses, and Applications	✓		
	Artificial Insemination : A Medical Dictionary, Bibliography, and Annotated Research Guide to Internet References	✓		
	Cashews : A Medical Dictionary, Bibliography, and Annotated Research Guide to Internet References	✓		
	COX-2 : A New Target for Cancer Prevention and Treatment {Progress in Experimental Tumor Research V. 37}	✓		
	Développement Durable De L'agriculture Urbaine En Afrique Francophone : Enjeux, Concepts Et Méthode		ฝรั่งเศส	
	Energy and Transportation : Challenges for the Chemical Sciences in the 21st Century	✓		
	Gingivitis : A Medical Dictionary, Bibliography and Annotated Research Guide to Internet References	✓		
	Information Arts : Intersections of Art, Science, and Technology {Leonardo (Series) (Cambridge, Mass.)}	✓		
	Mechanistic Toxicology : The Molecular Basis of How Chemicals Disrupt Biological Targets	✓		
	Never Say Never : 10 Lessons to Turn You Can't Into Yes I Can	✓		
	Obesity : A Medical Dictionary, Bibliography, and Annotated Research Guide to Internet References	✓		
	Osteopatía : Una Terapia Por Descubrir		สเปน	
	Port Reform Toolkit : Effective Decision Support for Policymakers	✓		
	Sarcoidosis : A Medical Dictionary, Bibliography and Annotated Research Guide to Internet References	✓		

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
สหสาขาวิชา	Textbook of Pediatric Asthma : An International Perspective	✓		NetLibrary
	The Handbook of Data Mining {Human Factors and Ergonomics}	✓		
	The Rise of Mental Health Nursing : A History of Psychiatric Care in Dutch Asylums, 1890-1920	✓		
	VoiceXML 2.0 Developer's Guide : Building Professional Voice-enabled Applications With JSP, ASP, & ColdFusion	✓		
	Wireless Technician's Handbook {Artech House Mobile Communications Series}	✓		
	(Of) education : John Milton's tractate	✓		NetLibrary Free
	A journey to the western islands of Scotland	✓		
	A visit to Iceland and the Scandinavian north	✓		
	A voyage to Abyssinia	✓		
	Edinburgh picturesque notes	✓		
	First across the continent : The story of the exploring expedition of Lewis and Clark in 1804-5-6	✓		
	Lassoing wild animals in Africa	✓		
	Letters concerning the founding of the University of Virginia, 1828	✓		
	Letters from the Cape	✓		
	Old English libraries : The making, collection, and use of books during the Middle Ages	✓		
	Russia	✓		
	Sir Francis Drake's famous voyage round the world	✓		
	Stories to tell to children : Fifty-one stories with suggestions for telling	✓		
	The Bible in Spain	✓		

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
สหสาขาวิชา	The dawn of amateur radio in the U.K. and Greece : A personal view	✓		NetLibrary Free
	The education of freedmen. Vol. 1	✓		
	The power of concentration	✓		
	The San Francisco calamity by earthquake and fire	✓		
	The travels of Sir John Mandeville	✓		
	Went to Kansas	✓		
วิทยาศาสตร์ กายภาพ	Advances in Hydrogen Energy	✓		SpringerLINK
	Advances in Nuclear Physics. Volume 25	✓		
	Applied Probability {Springer Texts in Statistics}	✓		
	Discrete Mathematics : Elementary and Beyond {Undergraduate Texts in Mathematics}	✓		
	Growth Factors and Their Receptors in Cancer Metastasis {Cancer Metastasis ; V. 2}	✓		
	Halophilic Microorganisms and Their Environments {Cellular Origin and Life in Extreme Habitats ; V. 5}	✓		
	Henkin-Keisler Models {Mathematics and Its Applications (Kluwer Academic Publishers) ; V. 392}	✓		
	IUTAM Symposium On Transformation Problems in Composite and Active Materials : Proceedings of the IUTAM Symposium Held in Cairo, Egypt, 9-12	✓		
	Mathematical Physiology {Interdisciplinary Applied Mathematics ; V. 8}	✓		
	Mechanics of Turbulence of Multicomponent Gases {Astrophysics and Space Science Library ; V. 269}	✓		
Modern Aspects of Electrochemistry. No. 34	✓			

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
วิทยาศาสตร์ กายภาพ	Nonlocal Continuum Field Theories	✓		SpringerLINK
	Observing Land From Space : Science, Customers, and Technology {Advances in Global Change Research ; V. 4}	✓		
	Ordinary Differential Equations With Applications {Texts in Applied Mathematics ; 34}	✓		
	Probability for Statisticians {Springer Texts in Statistics}	✓		
	Semiconductor Materials : An Introduction to Basic Principles {Microdevices}	✓		
	Smart Graphics : Third International Symposium On Smart Graphics, SG 2003, Heidelberg, Germany, July 2-4, 2003 : Proceedings {Lecture Notes	✓		
	Stochastic-process Limits : An Introduction to Stochastic-process Limits and Their Application to Queues {Springer Series in Operations Rese	✓		
	Vascular Reconstructions : Anatomy, Exposures, and Techniques	✓		
	Women's Health and Menopause : Risk Reduction Strategies--improved Quality of Health {Medical Science Symposia Series ; V. 13}	✓		
	A Distribution-free Theory of Nonparametric Regression {Springer Series in Statistics}	✓		
Allergic Reactions : A Medical Dictionary, Bibliography and Annotated Research Guide to Internet References	✓			
Asymptotic Cones and Functions in Optimization and Variational Inequalities {Springer Monographs in Mathematics}	✓			
Becoming a Successful Teacher of Mathematics	✓			

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
วิทยาศาสตร์ กายภาพ	Chemical Thermodynamics of Materials : Macroscopic and Microscopic Aspects	✓		NetLibrary
	Data Warehousing and Web Engineering	✓		
	Differential Equations : Based On Schaum's Outline of Theory and Problems of Differential Equations, Second Edition, By Richard Bronson {Schaum's Outline Series}	✓		
	Dynamics in Infinite Dimensions {Applied Mathematical Sciences (Springer-Verlag New York Inc.) ; V. 47}	✓		
	End Points for Spent Nuclear Fuel and High- level Radioactive Waste in Russia and the United States	✓		
	Geometry Demystified	✓		
	Handbook of International Research in Mathematics Education	✓		
	Introduction to Quantum Mechanics {Manchester Physics Series}	✓		
	McGraw-Hill Dictionary of Chemistry	✓		
	Organic Reaction Mechanisms. 1988 : An Annual Survey Covering the Literature Dated December 1987 to November 1988	✓		
	Practical Density Measurement and Hydrometry {Series in Measurement Science and Technology}	✓		
	Rapport Sur La Santé Dans Le Monde. 2003, Façonner L'avenir {World Health Report ; 2003}		ฝรั่งเศส	
	Smooth Manifolds and Observables {Graduate Texts in Mathematics 220}	✓		
	Third Report of the Committee On Photochemistry {Reprint and Circular Series (National Research Council (U.S.)) ; No. 108}	✓		
	Understanding Breast Cancer {Understanding Illness & Health}	✓		

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
วิทยาศาสตร์ กายภาพ	Urolithiasis : A Medical Dictionary, Bibliography, and Annotated Research Guide to Internet References	✓		NetLibrary
	(On the) conservation of force	✓		NetLibrary Free
	A history of science. Vol. 4	✓		
	Ancient mining on the shores of Lake Superior	✓		
	Autobiography and selected essays	✓		
	Edison, his life and inventions. Vol. 2	✓		
	Flatland : A romance of many dimensions	✓		
	Forty centuries of ink	✓		
	Geographical evolution	✓		
	Ice and glaciers	✓		
	Memoir of Fleeming Jenkin	✓		
	Meteorology. Book I	✓		
	Physics	✓		
	Pierre Curie	✓		
	Primes	✓		
	The aeroplane speaks	✓		
	The dominion of the air : The story of aerial navigation	✓		
	The extent of the universe	✓		
	The life of Thomas Telford, civil engineer	✓		
	The number Pi	✓		
The square root of six	✓			
วิทยาศาสตร์ ชีวภาพ	Aerial Plant Surface Microbiology {Language of Science}	✓		SpringerLINK
	Attachment Devices of Insect Cuticle	✓		

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
วิทยาศาสตร์ ชีวภาพ	Cellular Peptidases in Immune Functions and Diseases 2 {Advances in Experimental Medicine and Biology, 0065-2598 ; V. 477}	✓		SpringerLINK
	Comprehensive Enzyme Kinetics	✓		
	E. Coli in Motion {Biological and Medical Physics Series}	✓		
	Flowering Plant Origin, Evolution & Phylogeny	✓		
	Genomics and Proteomics : Functional and Computational Aspects	✓		
	Glycomicrobiology	✓		
	Hematopoietic Cell Growth Factors and Their Receptors {Blood Cell Biochemistry ; V. 7}	✓		
	Introduction to Topological Manifolds {Graduate Texts in Mathematics ; 202}	✓		
	Model Theory : An Introduction {Graduate Texts in Mathematics ; 217}	✓		
	Pests of Stored Foodstuffs and Their Control	✓		
	Primary Mesenchymal Cells {Human Cell Culture ; V. 5}	✓		
	Statistical Tools for Nonlinear Regression : A Practical Guide With S-PLUS and R Examples {Springer Series in Statistics}	✓		
	The Biology and Pathology of Innate Immunity Mechanisms {Advances in Experimental Medicine and Biology ; V. 479}	✓		
	The Genus Yersinia : Entering the Functional Genomic Era {Advances in Experimental Medicine and Biology, 0065-2598 ; V. 529}	✓		
	The Geohelminths : Ascaris, Trichuris, and Hookworm {World Class Parasites ; V. 2}	✓		
	The Internet for Radiology Practice	✓		
The Philosophy and History of Molecular Biology : New Perspectives {Boston Studies in the Philosophy of Science ; V. 183}	✓			

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
วิทยาศาสตร์ ชีวภาพ	Understanding Urban Ecosystems : A New Frontier for Science and Education	✓		SpringerLINK
	5º Curso : El Caballo 2003		สเปน	NetLibrary
	Agrodiversity : Learning From Farmers Across the World	✓		
	Bio 2010 : Transforming Undergraduate Education for Future Research Biologists	✓		
	Biological Control of Weeds and Plant Diseases : Advances in Applied Allelopathy	✓		
	Computational Cell Biology {Interdisciplinary Applied Mathematics ; V. 20}	✓		
	Environmental Conflict : In Search of Common Ground	✓		
	Fungal Allergy and Pathogenicity {Chemical Immunology, 1015-0145 ; V. 81}	✓		
	Intentional Conceptual Change	✓		
	Le Débat Des Semences. Volume 2, Solutions Pour Les Lois Nationales Régissant Le Contrôle Des Ressources Génétiques Et Des Innovations Biologiques		ฝรั่งเศส	
	Mesozoic Birds : Above the Heads of Dinosaurs	✓		
	Naturheilkunde Ist Naturwissenschaft : Gesundheit Und Heilung Durch Das Prinzip Auslese Im Turnover Der Proteine		เยอรมัน	
	Plant Genomics and Proteomics	✓		
	Propagation of Pacific Northwest Native Plants	✓		
	Sparing Nature : The Conflict between Human Population Growth and Earth's Biodiversity	✓		
	The 2000-2005 World Outlook for Fisheries	✓		

สาขาวิชา	ชื่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์	ภาษา		ฐานข้อมูล
		อังกฤษ	อื่นๆ	
วิทยาศาสตร์ ชีวภาพ	The Behavioural Ecology of Parasites	✓		NetLibrary
	The New Oxford Book of Food Plants	✓		
	The Tiger and the Pangolin : Nature, Culture, and Conservation in China	✓		
	Vegetables of Canada	✓		
	Vetiver Grass : The Hedge against Erosion	✓		
	(On the) motion of the heart and blood in animals	✓		NetLibrary Free
	Anomalies and curiosities of medicine	✓		
	Antiseptic principle of the practice of surgery	✓		
	Contagiousness of puerperal fever	✓		
	Glaucus : Or the wonders of the shore	✓		
	History of animals	✓		
	Journeys in diverse places	✓		
	Law of Hippocrates	✓		
	On the gait of animals	✓		
	On the motion of animals	✓		
	On the parts of animals	✓		
	Organic syntheses	✓		
	Peer Gynt's onion : An alternative alternative medicine book	✓		
	The autobiography of Charles Darwin	✓		
	The black death and the dancing mania	✓		
	The book of a naturalist	✓		
	The evolution of modern medicine	✓		
	The Lowell lectures on the ascent of man	✓		
	The natural history of Selborne	✓		
	The story of evolution	✓		

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวศิวพร โอนทัยสินทวี เกิดวันอังคารที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2525 ที่เขตบางรัก จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับสอง สาขาวิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2546 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2553 ปัจจุบันทำงานเป็นพนักงานเอกชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY